

รายงานการวิจัย

เรื่อง

ความคิดเห็นของนายจ้างที่มีต่อคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของบัณฑิต
ภาควิชาบริหารธุรกิจ คณะสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
*Employee opinion about the expected characteristic of graduates from
Business Administration Department Faculty of Social Science
Srinakharinwirot University*

ผู้วิจัย

สิริฐากร ชูทรัพย์

ภาควิชาบริหารธุรกิจ คณะสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
2553

รายงานวิจัยนี้อุดหนุนการวิจัยจากงบประมาณเงินรายได้
มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ (เงินรายได้คณะสังคมศาสตร์)
ประจำปี 2553

รายงานการวิจัย

เรื่อง

ความคิดเห็นของนายจ้างที่มีต่อคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของบัณฑิต
ภาควิชาบริหารธุรกิจ คณะสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
*Employee opinion about the expected characteristic of graduates from
Business Administration Department Faculty of Social Science
Srinakharinwirot University*

ผู้วิจัย

สิริฐากร ชูทรัพย์

ภาควิชาบริหารธุรกิจ คณะสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
2553

รายงานวิจัยนี้อุดหนุนการวิจัยจากงบประมาณเงินรายได้
มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ (เงินรายได้คณะสังคมศาสตร์)
ประจำปี 2553

ชื่อเรื่องงานวิจัย : ความคิดเห็นของผู้ประกอบการ

ชื่อผู้วิจัย : อาจารย์สิริฐากร ชุทธิภักย์

ปีที่วิจัย : 2553

บทคัดย่อ

การวิจัยเรื่องความคิดเห็นของนายจ้างที่มีต่อคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของบัณฑิตภาควิชาบริหารธุรกิจ คณะสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาในประเด็นต่อไปนี้

1. ความคิดเห็นของนายจ้างที่มีต่อคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของบัณฑิตภาควิชาบริหารธุรกิจ คณะสังคมศาสตร์ จำแนกตาม เพศ อายุ ระดับการศึกษา ตำแหน่งปัจจุบัน และระยะเวลาที่ดำรงตำแหน่ง

2. เพื่อเปรียบเทียบความคิดเห็นของนายจ้างที่มีต่อคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของบัณฑิตภาควิชาบริหารธุรกิจ คณะสังคมศาสตร์ จำแนกตามเพศ อายุ ระดับการศึกษา ตำแหน่งปัจจุบัน และระยะเวลาที่ดำรงตำแหน่ง

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงสำรวจ โดยการใช้แบบสอบถามเพื่อเก็บข้อมูลจากนายจ้างที่จ้างงานบัณฑิตที่จบการศึกษาระดับปริญญาตรี คณะสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ในปีการ 2553 ใน 6 ด้าน คือ ด้านคุณธรรมและจริยธรรมที่จำเป็นในการปฏิบัติงาน ด้านความรู้พื้นฐาน ด้านความรู้ที่จำเป็นเฉพาะสาขา ด้านทักษะทางปัญญา ด้านทักษะความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลและความรับผิดชอบ ด้านการวิเคราะห์เชิงตัวเลข การสื่อสารและการใช้เทคโนโลยี เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้เป็นแบบสอบถามความคิดเห็นของนายจ้างที่มีต่อคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของบัณฑิตภาควิชาบริหารธุรกิจ จำนวน 395 ฉบับ ไปให้ผู้ตอบแบบสอบถาม และผู้วิจัยได้รับแบบสอบถามคืนจำนวน 79 ฉบับ และได้ศึกษาจากแหล่งข้อมูลทุติยภูมิ อันได้แก่ หนังสือ วิทยานิพนธ์ แอ็กสารวิจัยต่างๆ และแหล่งข้อมูลทางอินเทอร์เน็ต

นายจ้างมีความคิดเห็นต่อคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของบัณฑิตภาควิชาบริหารธุรกิจ โดยรวมและรายข้ออยู่ในระดับมาก

นายจ้างมีความคิดเห็นต่อคุณลักษณะที่พึงประสงค์ด้านคุณธรรมและจริยธรรมที่จำเป็นในการปฏิบัติงาน โดยรวมและรายข้ออยู่ในระดับมาก

นายจ้างมีความคิดเห็นต่อคุณลักษณะที่พึงประสงค์ด้านความรู้พื้นฐาน โดยรวมอยู่ในระดับมากและเมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่านายจ้างมีความคิดเห็นว่าคุณการมีความรู้และทักษะในการพูดและการเขียนภาษาต่างประเทศอยู่ในระดับปานกลาง ส่วนข้ออื่นๆมีความคิดเห็นอยู่ในระดับมาก

นายจ้างมีความคิดเห็นต่อคุณลักษณะที่พึงประสงค์ด้านความรู้ที่จำเป็นเฉพาะสาขา ด้านทักษะทางปัญญา ด้านทักษะความสัมพันธ์ระหว่างบุคคล และความรับผิดชอบ ด้านการวิเคราะห์เชิงตัวเลข การสื่อสารและการใช้เทคโนโลยี โดยรวมและรายข้ออยู่ในระดับมาก

ผลการเปรียบเทียบคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของบัณฑิตตามความคิดเห็นของนายจ้าง
จำแนกตาม เพศ อายุ ระดับการศึกษา ตำแหน่งปัจจุบัน และระยะเวลาที่ดำรงตำแหน่ง แตกต่างกันอย่างไรมี
นัยสำคัญทางสถิติ

Research Title : **Employee opinion the expected characteristic of graduates
from Business Administration Department Faculty of Social Science
Srinakharinwirot University**

Researcher : Mr. Sittakorn Choosup

Year : 2012

Abstract

The purpose of this study were to survey and compare the employers opinion who hire graduates from Business Administration Department about the expected characteristic in 6 aspect ethics for operation, basic knowledge, specific knowledge, Intellectual skill, interpersonal relationship skill and responsibility and the number communication technology analysis skills. Data collecting instrument was the five rating scale question naire. Statistic method used in this study were T test and one way analyzed the date.

The results were as follow

1. Employers opinion about the expected characteristic of the graduated in every expected characteristic in high level
2. Employers opinion about the expected characteristic in ethics for operation, basic knowledge, specific knowledge, Intellectual skill, interpersonal relationship skill and responsibility and the number communication technology analysis skills were in high level.
3. The comparison of the employers opinion about the expected characteristic of the graduated by sex, age, educational level, present position and the duration of holding position were no statistical significant difference.

กิตติกรรมประกาศ

ผู้วิจัยใคร่ขอขอบพระคุณ คณะสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ที่กรุณาให้
ทุนอุดหนุนการวิจัยครั้งนี้

ขอขอบคุณอาจารย์ ดร. ณัฐยา ประดิษฐ์สุวรรณ อาจารย์ ดร. พนิต กุลศิริ และผู้ช่วย
ศาสตราจารย์ สุวิชา โกมลทัต อาจารย์ประจำภาควิชาบริหารธุรกิจ คณะสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนคริน
ทรวิโรฒ ที่กรุณาช่วยเป็นผู้เชี่ยวชาญเครื่องมือในการตรวจเครื่องมือในการเก็บข้อมูล และขอขอบพระคุณ
นางจ้างที่ช่วยกรุณาตอบแบบสอบถาม

สิฐฎากร ชูทรัพย์
นักวิจัย

สารบัญ

บทที่		หน้า
1	บทนำ	
	ความสำคัญและที่มาของปัญหาที่ทำการวิจัย	1-1
	วัตถุประสงค์การวิจัย	1-2
	ความสำคัญของการวิจัย	1-2
	ขอบเขตการวิจัย	1-2
	ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง	1-2
	วิธีการดำเนินการวิจัย	1-3
	สถานที่เก็บข้อมูล	1-3
	ผลที่คาดว่าจะได้รับ	1-3
	หน่วยงานที่สามารถนำไปใช้ประโยชน์	1-3
	ตัวแปรอิสระและตัวแปรตาม	1-3
	นิยามศัพท์ เฉพาะ	1-4
	กรอบแนวคิดในการวิจัย	1-5
	สมมติฐานงานวิจัย	1-5
2	วรรณกรรมที่เกี่ยวข้อง	
	ความสำคัญของคุณลักษณะอันพึงประสงค์	2-1
	ความหมายของคุณลักษณะอันพึงประสงค์	2-2
	แนวคิดคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของบัณฑิต	2-13
	งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	2-41
3	วิธีดำเนินการวิจัย	
	การกำหนดประชากรและกลุ่มตัวอย่าง	3-1
	เครื่องมือที่ใช้ในการรวบรวมข้อมูล	3-1
	วิธีดำเนินการวิจัย	3-2
	วิธีการเก็บรวบรวมข้อมูล	3-3

บทที่		หน้า
	สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล	3-4
4	ผลการวิจัย	
	ส่วนที่ 1 การวิเคราะห์ข้อมูลของหน่วยงาน	4-2
	ส่วนที่ 2 การวิเคราะห์ข้อมูลของผู้บังคับบัญชา/นายจ้าง	4-3
	ส่วนที่ 3 การวิเคราะห์ข้อมูลของบัณฑิต	4-5
5	สรุป อภิปรายและข้อเสนอแนะ	
	ความมุ่งหมายของการวิจัย	5-1
	ความสำคัญของงานวิจัย	5-2
	สมมติฐานงานวิจัย	5-2
	วิธีการดำเนินการวิจัย	5-2
	การสร้างเครื่องมือในการวิจัย	5-3
	การจัดกระทำข้อมูลและการวิเคราะห์ข้อมูล	5-3
	สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล	5-3
	สรุปผลการวิเคราะห์ข้อมูล	5-4
	การอภิปรายผล	5-5
	ข้อเสนอแนะที่ได้จากงานวิจัย	5-7
	ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป	5-7
	เอกสารอ้างอิงของโครงการวิจัย	

สารบัญตาราง

		หน้า
ตาราง 1	จำนวนและร้อยละของผู้ตอบแบบสอบถามจำแนกตามข้อมูลทั่วไปของหน่วยงาน	4-2
ตาราง 2	จำนวนและร้อยละของผู้ตอบแบบสอบถามจำแนกตามข้อมูลของผู้บังคับบัญชา/นายจ้าง	4-3
ตาราง 3	จำนวนและร้อยละของผู้ตอบแบบสอบถามจำแนกตามข้อมูลของบัณฑิต	4-5
ตาราง 4	ค่าเฉลี่ยและค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐานคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของบัณฑิต ภาควิชาบริหารธุรกิจ คณะสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ โดยรวมและรายด้าน	4-6
ตาราง 5	ค่าเฉลี่ยและค่าความเบี่ยงเบนคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของบัณฑิต ภาควิชาบริหารธุรกิจ คณะสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ด้านคุณธรรมและจริยธรรมที่จำเป็นในการปฏิบัติงาน โดยรวมและรายข้อ	4-7
ตาราง 6	ค่าเฉลี่ยและค่าความเบี่ยงเบนคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของบัณฑิต ภาควิชาบริหารธุรกิจ คณะสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ด้านความรู้พื้นฐาน โดยรวมและรายข้อ	4-8
ตาราง 7	ค่าเฉลี่ยและค่าความเบี่ยงเบนคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของบัณฑิต ภาควิชาบริหารธุรกิจ คณะสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ด้านความรู้ที่จำเป็นเฉพาะสาขาโดยรวม และรายข้อ	4-9
ตาราง 8	ค่าเฉลี่ยและค่าความเบี่ยงเบนคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของบัณฑิต ภาควิชาบริหารธุรกิจ คณะสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ด้านทักษะทางปัญญาโดยรวมและรายข้อ	4-10
ตาราง 9	ค่าเฉลี่ยและค่าความเบี่ยงเบนคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของบัณฑิต ภาควิชาบริหารธุรกิจ คณะสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ด้านทักษะความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลและความรับผิดชอบ โดยรวมและรายข้อ	4-11
ตาราง 10	ค่าเฉลี่ยและค่าความเบี่ยงเบนคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของบัณฑิต ภาควิชาบริหารธุรกิจ คณะสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ด้านการวิเคราะห์เชิงตัวเลขการสื่อสารและการใช้เทคโนโลยี	4-12

	โดยรวมและรายชื่อ	
ตารางที่ 11	เปรียบเทียบคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของบัณฑิต ภาควิชาบริหารธุรกิจ คณะสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ตามความคิดเห็นของนายจ้าง จำแนกตามเพศ	4-13
ตารางที่ 12	ผลการวิเคราะห์คุณลักษณะที่พึงประสงค์ของบัณฑิต ภาควิชาบริหารธุรกิจ คณะสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ตามความคิดเห็นของนายจ้าง จำแนกตามอายุ	4-14
ตารางที่ 13	ผลการวิเคราะห์คุณลักษณะที่พึงประสงค์ของบัณฑิต ภาควิชาบริหารธุรกิจ คณะสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ตามความคิดเห็นของนายจ้าง จำแนกตามระดับการศึกษา	4-15
ตารางที่ 14	ผลการวิเคราะห์คุณลักษณะที่พึงประสงค์ของบัณฑิต ภาควิชาบริหารธุรกิจ คณะสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ตามความคิดเห็นของนายจ้าง จำแนกตามตำแหน่งปัจจุบันของท่าน	4-16
ตารางที่ 15	ผลการวิเคราะห์คุณลักษณะที่พึงประสงค์ของบัณฑิต ภาควิชาบริหารธุรกิจ คณะสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ตามความคิดเห็นของนายจ้าง จำแนกตามระยะเวลาที่ดำรงตำแหน่งปัจจุบัน	4-17
ตารางที่ 16	เปรียบเทียบคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของบัณฑิต ภาควิชาบริหารธุรกิจ คณะสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ตามความคิดเห็นของนายจ้าง จำแนกตามระดับการศึกษา	4-18

บทที่ 1

บทนำ

1. ความสำคัญและที่มาของปัญหาที่ทำการวิจัย

การจัดการศึกษาในระดับอุดมศึกษาเป็นหน้าที่ของสถาบันการศึกษาในระดับอุดมศึกษา การผลิตบัณฑิตเป็นหน้าที่ที่สถาบันอุดมศึกษาที่จะต้องผลิตบัณฑิต ให้มีการผลิตบัณฑิตที่สอดคล้องกับความต้องการของตลาดแรงงาน ภาควิชาบริหารธุรกิจ คณะสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ได้เริ่มและดำเนินการอย่างต่อเนื่องในการผลิตบัณฑิตในสาขาบริหารธุรกิจทั้งในระดับปริญญาตรีและระดับบัณฑิตศึกษา โดยมีสาขาวิชาที่มุ่งตอบสนองความต้องการของตลาดแรงงาน การผลิตบัณฑิตในสาขาวิชาที่แตกต่างกันออกไป ทำให้ผู้ผลิตบัณฑิต คือภาควิชาบริหารธุรกิจต้องมีการทำวิจัยเพื่อให้ทราบถึงคุณลักษณะที่พึงประสงค์ตามความต้องการของตลาดแรงงาน หรือตามความต้องการของนายจ้างซึ่งเป็นผู้ใช้บัณฑิตความต้องการของตลาดแรงงาน เป็นปัจจัยชี้้นำถึงทิศทางของการผลิตบัณฑิตของภาควิชาบริหารธุรกิจ และนายจ้างเป็นผู้นำเสนอข้อมูลเกี่ยวกับคุณลักษณะที่บัณฑิตควรมีที่ตลาดแรงงานต้องการ

ความต้องการของตลาดแรงงานมีผลต่อการกำหนดวัตถุประสงค์การผลิตบัณฑิตของสถาบันอุดมศึกษาในปัจจุบันเป็นอย่างมาก การผลิตบัณฑิตของสถาบันอุดมศึกษาจึงพยายามจัดการเรื่องการสอน จัดการพัฒนาหลักสูตรให้มีลักษณะเอื้อต่อการเรียนการสอนและมีการจัดการเรียนการสอนเพื่อให้บัณฑิตผลิตออกมามีความรู้ การศึกษาหลายด้าน เช่น ความรู้เฉพาะสาขา คุณลักษณะส่วนตัว การมีคุณธรรมและจริยธรรม และความรู้ทั่วไป คุณลักษณะเหล่านี้เป็นคุณลักษณะที่พึงประสงค์ที่นายจ้างมีความประสงค์จะให้เกิดขึ้นในตัวบัณฑิต การที่สถาบันระดับอุดมศึกษาจะสามารถผลิตบัณฑิตให้มีคุณสมบัติ หรือให้มีคุณลักษณะที่พึงประสงค์ตามความต้องการของนายจ้างได้จึงจำเป็นต้องทราบถึงความต้องการ หรือทราบถึงคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของนายจ้างจากเหตุดังกล่าวผู้วิจัยในฐานะอาจารย์ประจำภาควิชาบริหารธุรกิจ คณะสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ จึงมีความประสงค์จะศึกษาถึงคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของบัณฑิตที่จบการศึกษาจากภาควิชาบริหารธุรกิจ คณะสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ เพื่อนำข้อมูลนี้ไปใช้ในการผลิตบัณฑิตของภาควิชาบริหารธุรกิจ คณะสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒสืบไป

ผู้วิจัยเป็นอาจารย์ของภาควิชาบริหารธุรกิจ คณะสังคมศาสตร์ จึงมีความประสงค์จะทำวิจัย เรื่องคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของบัณฑิตตามความคิดเห็นของนายจ้าง โดยการเก็บข้อมูลจากบัณฑิตที่จบการศึกษาจากบัณฑิตในปีการศึกษา 2553

2. วัตถุประสงค์การวิจัย

เพื่อศึกษาความคิดเห็นของนายจ้างที่มีต่อคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของบัณฑิตภาควิชาบริหารธุรกิจ คณะสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ใน 6 ด้าน คือ ด้านคุณธรรมและจริยธรรมที่จำเป็นในการปฏิบัติงาน ด้านความรู้พื้นฐาน ด้านความรู้ที่จำเป็นเฉพาะสาขา ด้านทักษะทางปัญญา ด้านทักษะความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลและความรับผิดชอบ ด้านที่การวิเคราะห์เชิงตัวเลขการสื่อสารและใช้เทคโนโลยี

เพื่อเปรียบเทียบความคิดเห็นของนายจ้างที่มีต่อคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของบัณฑิต ภาควิชาบริหารธุรกิจ คณะสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ จำแนกตาม เพศ อายุ ระดับการศึกษา ตำแหน่งงานปัจจุบัน และระยะเวลาที่ดำรงตำแหน่ง

3. ความสำคัญของการวิจัย

งานวิจัยจะเป็นประโยชน์ต่อผู้บริหารในการพัฒนาคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของบัณฑิตให้ตรงกับความต้องการ

4. ขอบเขตการวิจัย

4.1 การวิจัยครั้งนี้มีขอบเขตที่จะศึกษา คุณลักษณะที่พึงประสงค์ของบัณฑิต ภาควิชาบริหารธุรกิจตามความคิดเห็นของนายจ้าง/ผู้ใช้บัณฑิตในเขตกรุงเทพมหานคร ที่มีต่อบัณฑิตภาควิชาบริหารธุรกิจ คณะสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒที่สำเร็จการศึกษาในปีการศึกษา 2553 ใน 6 ด้าน คือ ด้านคุณธรรมและจริยธรรมที่จำเป็นในการปฏิบัติงาน ด้านความรู้พื้นฐาน ด้านความรู้ที่จำเป็นเฉพาะสาขา ด้านทักษะทางปัญญา ด้านทักษะความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลและความรับผิดชอบ ด้านการวิเคราะห์เชิงตัวเลข การสื่อสารและใช้เทคโนโลยี

4.2 การวิจัยครั้งนี้กำหนดขอบเขตของนายจ้างบัณฑิตของภาควิชาบริหารธุรกิจที่ประกอบกิจการในเขตกรุงเทพมหานคร

5. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากรที่ทำการศึกษา ได้แก่ ได้แก่ นายจ้างที่เป็นผู้บังคับบัญชาของบัณฑิตที่จบการศึกษาในปีการศึกษา 2553 ซึ่งมีสถานประกอบการภาคเอกชน และภาครัฐบาล โดยจำแนก ขนาดและประเภท ของสถานประกอบการ เป็นประชากร และใช้ประชากรซึ่งไม่สามารถจะกำหนดจำนวนประชากรที่แน่นอนได้

กลุ่มตัวอย่าง คือ นายจ้างซึ่งผู้วิจัยกำหนดจำนวน 395 คน โดยการสุ่มแบบเฉพาะเจาะจง

6. วิธีการดำเนินการวิจัย

ขั้นตอนที่ 1

1. ศึกษาข้อมูลจากเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง เพื่อให้ได้จำนวนนายจ้างที่ใช้เป็นกลุ่มตัวอย่าง

2. ใช้การเก็บข้อมูล โดยแจกแบบสอบถาม โดยการสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้าง

ขั้นตอนที่ 2

ทำการวิเคราะห์ข้อมูลปฐมภูมิและข้อมูลทุติยภูมิ

ขั้นตอนที่ 3

นำข้อมูลที่ได้จากการวิเคราะห์ มาจัดทำรายงานวิจัย เพื่ออภิปรายผลงานตามวัตถุประสงค์

7. สถานที่เก็บข้อมูล

สถานประกอบการที่มีสถานที่ตั้งอยู่ในเขตกรุงเทพมหานคร

8. ผลที่คาดว่าจะได้รับ

9.1 ข้อมูลที่เป็นคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของบัณฑิตภาควิชาบริหารธุรกิจ คณะสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ในด้านคุณธรรมและจริยธรรมที่จำเป็นในการปฏิบัติงาน ด้านความรู้พื้นฐาน ด้านความรู้ที่จำเป็นเฉพาะสาขา ด้านทักษะทางปัญญา ด้านทักษะความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลและความรับผิดชอบ ด้านการวิเคราะห์เชิงตัวเลขการสื่อสารและการใช้เทคโนโลยีของบัณฑิตที่จบการศึกษาจากภาควิชาบริหารธุรกิจ ในปีการศึกษา 2553

9.2 ข้อเสนอแนะจากนายจ้างในด้านคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของบัณฑิตจากภาควิชาบริหารธุรกิจ

9. หน่วยงานที่สามารถนำวิจัยไปใช้ประโยชน์

ภาควิชาบริหารธุรกิจ คณะสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

10. ตัวแปรอิสระและตัวแปรตาม

10.1

ตัวแปรอิสระ เพศ

อายุ

ระดับการศึกษา

ตำแหน่งงานปัจจุบัน

ระยะเวลาที่ดำรงตำแหน่ง

10.2	ตัวแปรตาม	ด้านคุณธรรมจริยและธรรมที่จำเป็นในการปฏิบัติงาน ด้านความรู้พื้นฐาน ด้านความรู้ที่จำเป็นเฉพาะสาขา ด้านทักษะทางปัญญา ด้านทักษะความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลและความรับผิดชอบ ด้านการวิเคราะห์เชิงตัวเลขการสื่อสารและการใช้เทคโนโลยี
------	-----------	---

11. นิยามศัพท์เฉพาะ

- คุณลักษณะที่พึงประสงค์** หมายถึง ลักษณะบุคลิกภาพและคุณสมบัติที่บัณฑิตควรมี เพื่อนำไปสู่การปฏิบัติในองค์กรทั้งภาครัฐและเอกชน ซึ่งแบ่งเป็นด้านได้ ดังนี้
 - ด้านคุณธรรมและจริยธรรมที่จำเป็นในการปฏิบัติงาน
 - ด้านความรู้พื้นฐาน
 - ด้านความรู้ที่จำเป็นเฉพาะสาขา
 - ด้านทักษะทางปัญญา
 - ด้านทักษะความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลและความรับผิดชอบ
 - ด้านการวิเคราะห์เชิงตัวเลขการสื่อสารและการใช้เทคโนโลยี
- นายจ้าง** หมายถึง บุคคลที่จ้างงานบัณฑิตจากภาควิชาบริหารธุรกิจ คณะสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ทั้งภาคปกติ และภาคสมทบ
- บัณฑิต** หมายถึง บัณฑิตที่สำเร็จการศึกษาระดับปริญญาตรี หลักสูตรบริหารธุรกิจบัณฑิต สาขาการบัญชี สาขาการตลาด สาขาการเงินและการธนาคาร สาขาการจัดการการท่องเที่ยวและการโรงแรม จากภาควิชาบริหารธุรกิจ คณะสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ในปีการศึกษา 2552-2553
- ภาควิชาบริหารธุรกิจ คณะสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ** คือ หน่วยงานย่อยของสถานศึกษา ในสถาบันอุดมศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ จัดการเรียนการสอนประเภทวิชาพาณิชยกรรมและบริหารธุรกิจ

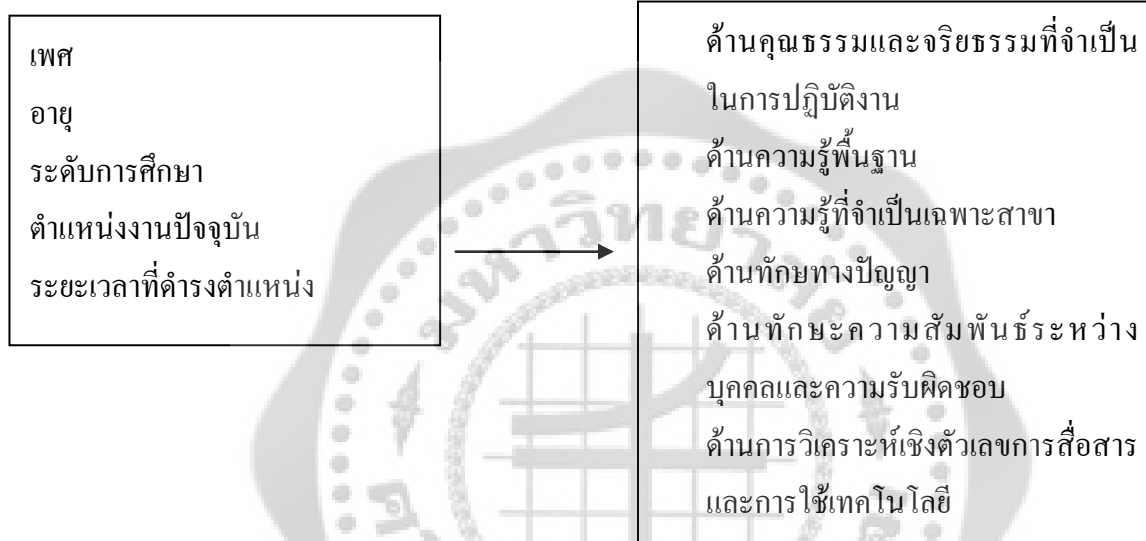
12. กรอบแนวคิดในการวิจัย

ตัวแปรอิสระ

ตัวแปรตาม

คุณลักษณะที่พึงประสงค์

ที่มีต่อบัณฑิตภาควิชาบริหารธุรกิจ ด้าน

13. สมมติฐานงานวิจัย

นายจ้างที่มีเพศแตกต่างกันมีความคิดเห็นต่อคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของบัณฑิตภาควิชาบริหารธุรกิจโดยรวมและรายด้านแตกต่างกัน

นายจ้างที่มีอายุแตกต่างกันมีความคิดเห็นต่อคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของบัณฑิตภาควิชาบริหารธุรกิจโดยรวม และรายด้านแตกต่างกัน

นายจ้างที่มีระดับการศึกษาแตกต่างกันมีความคิดเห็นต่อคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของบัณฑิตภาควิชาบริหารธุรกิจโดยรวมและรายด้านแตกต่างกัน

นายจ้างที่มีตำแหน่งงานปัจจุบันแตกต่างกันมีความคิดเห็นต่อคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของบัณฑิตภาควิชาบริหารธุรกิจโดยรวมและรายด้านแตกต่างกัน

นายจ้างที่มีระยะเวลาที่ดำรงตำแหน่งแตกต่างกันมีความคิดเห็นต่อคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของบัณฑิตภาควิชาบริหารธุรกิจโดยรวมและรายด้านแตกต่างกัน

บทที่ 2

วรรณกรรมที่เกี่ยวข้อง

1. ความสำคัญของคุณลักษณะอันพึงประสงค์

บุคลากรถือเป็นปัจจัยสำคัญในการพัฒนาสังคมและองค์กร การสร้างบัณฑิตจึงเป็นเป้าหมายสำคัญในการพัฒนาสังคมและองค์กร การฝึกประสบการณ์วิชาชีพจึงเป็นส่วนเริ่มต้นที่สำคัญในการนำนักศึกษาเข้าสู่สังคมที่แท้จริง การดำเนินกิจกรรมดังกล่าวจะสำเร็จลงได้ด้วยการร่วมมือกันระหว่าง ครู อาจารย์ ผู้ประกอบการและนักศึกษา ทำให้การทำความเข้าใจในความต้องการของผู้ประกอบการจึงมีความสำคัญ

ในการสร้างบุคลากรที่ดีควรประกอบด้วย ทักษะเบื้องต้นในการทำงานตั้งแต่เทคโนโลยี กระบวนการบริหารจัดการและธุรกิจที่เกี่ยวข้อง การเข้าใจในระบบงาน เพื่อให้เกิดบัณฑิตเชิงบวกอันได้แก่ การที่บัณฑิตจะต้องมีความอดทน ขยันและจริงใจ รู้จักการคิดเพื่อคนอื่น ทำงานเพื่อการเรียนรู้อย่างเท่าทัน สร้างเสริมประสบการณ์อย่างต่อเนื่อง เข้าใจในวัฒนธรรมขององค์กร มีวิสัยทัศน์ที่พร้อมรับการเปลี่ยนแปลงและที่สำคัญต้องยอมรับการเปลี่ยนแปลง ทำให้บัณฑิตต้องรู้จักการตั้งรับต่อการเปลี่ยนแปลงและปรับแนวคิดให้สามารถพัฒนาตนเองเป็นผู้นำ ประยุกต์ สร้างสรรค์และพัฒนาได้สิ่งที่กล่าวถึงกันมาก คือ จรรยาบรรณต่อสังคม ทั้งเพื่อนร่วมงาน เทคโนโลยี องค์กร และสังคมต่างๆ ที่เกี่ยวข้อง รู้จักมองผู้อื่นก่อนเพื่อการพัฒนาองค์กรรวมของสังคม โดยเน้นความโปร่งใส การพัฒนาความรู้ของตนเองโดยใช้กิจกรรมในการพัฒนาตน ที่เรียกว่า มหาวิทยาลัยของชีวิตคน ทำจริง ของจริง สร้างเสริมประสบการณ์จากการกำหนด พันธะสัญญา = ทักษะคิด + พฤติกรรม โดยต้องเริ่มต้นจากตนเองก่อน รู้จักคิดในเชิงบวก รับฟังคำวิจารณ์ รับผิดชอบ การนับถือตนเอง มีพันธะต่องานให้ความสำคัญต่อลูกค้าและเพื่อนร่วมงานในทุกระดับ ซึ่งในปัจจุบันผู้ประกอบการต้องการให้มหาวิทยาลัยฯ เตรียมความพร้อมนักศึกษาที่จะฝึกประสบการณ์วิชาชีพโดยการเพิ่มเติมความรู้ที่จำเป็นทั้งพื้นฐานและเฉพาะด้าน ทำความเข้าใจในหน่วยงานที่จะเข้าไปฝึกประสบการณ์วิชาชีพ รวมถึงภาวะผู้นำ ทักษะในการสื่อสาร การแสดงออก กล้าคิด กล้าตัดสินใจอย่างมีเหตุผลจากที่ได้กล่าวมาจะเห็นได้ว่าการพัฒนาบัณฑิตมีแนวทางที่ชัดเจนขึ้น จึงขึ้นอยู่กับกระบวนการเรียนรู้ทั้งภาคทฤษฎีและภาคปฏิบัติ รวมถึงการสอดแทรก และเสริมสร้างประสบการณ์ดังกล่าวให้กับนักศึกษา ทั้งนี้ครู อาจารย์ควรที่จะต้องเป็นหลักและเป็นตัวอย่างให้นักศึกษาได้ดำเนินการ โดยการเป็นแบบอย่างที่ดี

2. ความหมายของคุณลักษณะอันพึงประสงค์

คุณลักษณะอันพึงประสงค์ หมายถึง ลักษณะที่ต้องการให้เกิดขึ้นกับผู้เรียน อันเป็นคุณลักษณะที่สังคมต้องการในด้านคุณธรรม จริยธรรม ก่านิยม จิตสำนึก สามารถอยู่ร่วมกับผู้อื่น ในสังคมได้อย่างมี

ความสุข ทั้งในฐานะพลเมืองไทยและพลโลก (กลุ่มส่งเสริมการเรียนรู้และการสอน และประเมินผล สำนักวิชาการ และมาตรฐานการศึกษา, ๒๕๕๘: ๒) ตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช ๒๕๕๑ ได้ กำหนดคุณลักษณะอันพึงประสงค์ไว้ 8 ประการ ได้แก่ รักชาติ ศาสน์ กษัตริย์ ซื่อสัตย์สุจริต มีวินัย ใฝ่เรียนรู้ อยู่อย่างพอเพียง มุ่งมั่นในการทำงาน รักความเป็นไทย มีจิตสาธารณะ

แผนพัฒนาการศึกษาระดับอุดมศึกษาฉบับที่ 10 พ.ศ. 2551 - 2554 กล่าวถึงเยาวชน นักศึกษา และบัณฑิตในอนาคตว่า ความก้าวหน้าทางเทคโนโลยี อิทธิพลของสื่อสารมวลชน ระบบการศึกษาและอุตสาหกรรมใหม่ รวมทั้งความเปลี่ยนแปลงเชิงโครงสร้างของสังคม วัฒนธรรม และความคิด ทำให้เด็ก เยาวชน และนักศึกษาในวันนี้มีความเปลี่ยนแปลงทั้งในมิติการใช้ชีวิต การเรียนรู้ ครอบครัวยุคใหม่ ตลอดจนภาวะเสี่ยงต่าง ๆ ซึ่งสะท้อนถึงแนวโน้มของสังคมภายหลังก่ออุตสาหกรรมและความทันสมัยทั้งปวง (Post-industrial / Post-modern) ในขณะเดียวกัน เริ่มมีสัญญาณที่ชี้ไปในทางเปลี่ยนแปลงของชีวิตการทำงานของบัณฑิตในอนาคต ที่แตกต่างไปจากลักษณะงานปัจจุบัน เช่น การทำงานโดยมีหลายอาชีพทั้งตลอดช่วงอายุการทำงานหรือในขณะใดขณะหนึ่ง การทำงานไร้สังกัด (Freelance) ความเสี่ยงต่อความไม่แน่นอนของรายได้ การจับคู่และเปลี่ยนคู่ผู้ร่วมงาน เป็นต้น ซึ่งจะเกิดเหตุให้เกิดความไม่สอดคล้องกัน (Mismatch) ระหว่างการศึกษา และทักษะอาชีพที่พึงประสงค์ในอนาคต นอกจากความเชี่ยวชาญเฉพาะศาสตร์แล้ว ความสามารถที่สำคัญไม่ยิ่งหย่อนจะเกี่ยวกับทักษะการสื่อสาร การทำงานเป็นหมู่คณะ การแก้ปัญหา การรับความเสี่ยงการออกแบบและสร้างสรรค์ ความรับผิดชอบทั้งต่อตนเองและต่อผู้อื่น การเรียนรู้อย่างต่อเนื่อง การบริหารจัดการตนเอง รวมไปถึงจริยธรรม ค่านิยมการศึกษาในศาสตร์เฉพาะหรือสาขาเฉพาะจึงไม่เพียงพออีกต่อไป แต่ต้องเสริมฐานความรู้และสมรรถนะที่จะช่วยให้บัณฑิตสามารถอยู่ ในตลาดแรงงานได้และได้เป็นอย่างดี ทั้งด้านการอยู่ร่วมในสังคม การสร้างสรรค์ ความรู้เชิงปฏิบัติและความรู้พื้นฐานทั้งทางโลก ปรัชญา และสังคม

แผนพัฒนาการศึกษาระดับอุดมศึกษาฉบับที่ 10 พ.ศ. 2551 - 2554 กล่าวถึง

1. วิสัยทัศน์สำหรับการพัฒนาการศึกษาระดับอุดมศึกษาในช่วงแผนพัฒนาการศึกษาระดับอุดมศึกษาฉบับที่ 10 (พ.ศ. 2551-2554) ภายใต้กรอบแผนอุดมศึกษาระยะยาว ฉบับที่ 2 (พ.ศ. 2551-2565) มีดังนี้

1) สถาบันอุดมศึกษาผลิตบัณฑิตที่มีคุณภาพ มุ่งตอบสนองผู้เรียนในวัยเรียน วัยทำงาน และวัยสูงอายุ เพื่อรองรับเปลี่ยนแปลงรูปแบบต่างๆ รวมทั้งการเรียนรู้ตลอดชีวิต และสามารถปรับตัวสำหรับงานที่เกิดขึ้นตลอดชีวิต มีคุณธรรม มีความรับผิดชอบ นำไปสู่การพัฒนาประเทศในกระแสโลกาภิวัตน์ได้

2) อุดมศึกษาไทยมีศักยภาพในการสร้างความรู้และนวัตกรรม และมีส่วนร่วมในการแก้ปัญหาวิกฤติเศรษฐกิจของประเทศ เพื่อเพิ่มขีดความสามารถในการแข่งขันของประเทศ และมุ่งสู่การเป็นศูนย์กลางทางการศึกษา (Education Hub) และการวิจัยและพัฒนาในภูมิภาค บนพื้นฐานของปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงและการ

แข่งขันในระดับสากลสนับสนุนการพัฒนาที่ยั่งยืนของชุมชน โดยใช้กลไกธรรมาภิบาล เครือข่ายอุดมศึกษา บนพื้นฐานของเสรีภาพทางวิชาการ ความหลากหลาย และเอกภาพเชิงระบบ

2. เป้าหมายหลักของการพัฒนาอุดมศึกษา

2.1 เป้าหมายการพัฒนาอุดมศึกษาที่สอดคล้องกับกรอบแผนอุดมศึกษาระยะยาว ฉบับที่ 2 (พ.ศ.2551-2565)

- 1) มุ่งยกระดับคุณภาพอุดมศึกษาไทยเพื่อผลิตและพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ที่มีคุณภาพ และมีสมรรถนะสากล สามารถเรียนรู้การใช้ชีวิตในสังคม และปรับตัวสำหรับงานที่เกิดขึ้นตลอดชีวิต
- 2) มุ่งพัฒนาศักยภาพอุดมศึกษาไทยในการสร้างความรู้และนวัตกรรมเพื่อเพิ่มขีดความสามารถในการแข่งขันของประเทศบนพื้นฐานของปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง และการแข่งขันในระดับสากล รวมทั้งเพื่อสนับสนุนการพัฒนาที่ยั่งยืนของชุมชนและท้องถิ่นบนพื้นฐานของแผนพัฒนาการศึกษาระดับอุดมศึกษา ฉบับที่ 10 (พ.ศ.2551-2554) [หน้า 31] เสรีภาพทางวิชาการ และเอกภาพเชิงระบบ โดยใช้กลไก ธรรมาภิบาล เครือข่ายอุดมศึกษาทั่วประเทศ
- 3) มุ่งแก้ปัญหาวิกฤติเศรษฐกิจของประเทศ โดยมีส่วนช่วยเหลือบรรเทาความเดือดร้อนจากวิกฤติด้านเศรษฐกิจ โดยเฉพาะเรื่องการว่างงาน
- 4) มุ่งปฏิรูปอุดมศึกษาทุกด้าน เพื่อนำไปสู่การพัฒนาคุณภาพอุดมศึกษาไทย

2.2 เป้าหมายเชิงยุทธศาสตร์

แผนพัฒนาการศึกษาระดับอุดมศึกษา ฉบับที่ 10 (พ.ศ.2551-2554) ได้กำหนดเป้าหมายภายในปี 2554 ไว้ดังนี้

- 1) มีผู้เข้าเรียนอุดมศึกษาของประเทศไม่น้อยกว่าร้อยละ 37 ของประชากรวัย 18-24 ปี หรือจำนวนประมาณ 2,242,970 คน
- 2) เพิ่มสัดส่วนผู้เข้าศึกษาอุดมศึกษาด้านวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี: ด้านมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์จากเดิม 28 : 72 เป็น 33 : 67
- 3) มุ่งปฏิรูปการพัฒนาอาจารย์และบุคลากรอุดมศึกษา เพื่อเพิ่มสัดส่วนคุณวุฒิอาจารย์ระดับปริญญาเอกให้เป็นร้อยละ 30
- 4) ผู้สำเร็จการศึกษาระดับอุดมศึกษามีงานทำไม่น้อยกว่าร้อยละ 75
- 5) ผู้สำเร็จการศึกษาระดับอุดมศึกษาเป็นผู้มีทักษะวิชาการ ทักษะวิชาชีพ มีความรับผิดชอบ มีคุณธรรมและจริยธรรม มีวินัย มีจิตสำนึกของการเป็นผู้ประกอบการ สามารถปรับตัวสำหรับงานที่เกิดขึ้นตลอดชีวิต มีความสามารถด้านวิเคราะห์ สังเคราะห์ สามารถใช้เทคโนโลยีพื้นฐานได้เป็นอย่างดี มีทักษะในการสื่อสารทั้งภาษาไทย และภาษาต่างประเทศ
- 6) มีสถาบันอุดมศึกษาได้รับการจัดอันดับในเวทีโลกอย่างน้อย 5 แห่ง

7) ชะลอการจัดตั้งสถาบันอุดมศึกษาขึ้นใหม่ในช่วงแผนพัฒนาการศึกษาระดับอุดมศึกษา ฉบับที่ 10 สำหรับการจัดการอุดมศึกษาเอกชนให้คำนึงถึงความเชี่ยวชาญ ความต้องการในการพัฒนาประเทศ พื้นที่ให้บริการ และแนวโน้มประชากร

8) เน้นการมีส่วนร่วมของภาคอุตสาหกรรมการผลิตและภาคอุตสาหกรรมบริการในการเพิ่มขีดความสามารถการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ และพัฒนาแรงงานที่มีความรู้ใหม่เพื่อแก้ปัญหาของท้องถิ่น รวมทั้งเพื่อเพิ่มศักยภาพของไทยในการแข่งขันกับนานาชาติประเทศแผนพัฒนาการศึกษาระดับอุดมศึกษา ฉบับที่ 10 (พ.ศ.2551-2554) [หน้า 32]

9) เพิ่มศักยภาพการผลิตผลงานวิจัยและนวัตกรรม ทั้งเชิงปริมาณและเชิงคุณภาพ เพื่อสร้างขีดความสามารถในการแข่งขันของประเทศ และสนับสนุนการพัฒนาที่ยั่งยืนของท้องถิ่นไทย

10) เพิ่มจำนวนผู้เรียนอุดมศึกษานอกเหนือช่วงอายุ 18-24 ปี โดยใช้ระบบสะสมหน่วยกิตในสถาบันอุดมศึกษา เพื่อรองรับการศึกษาตลอดชีวิต

11) มีพระราชบัญญัติอุดมศึกษาที่สามารถใช้เป็นเครื่องมือในการส่งเสริมกำกับดูแลสถาบันอุดมศึกษาได้อย่างมีประสิทธิภาพ ในเรื่องการบริหารจัดการ การเงิน คุณภาพมาตรฐานสัทธิอุดมศึกษาและการรายงาน

3. ยุทธศาสตร์การพัฒนาอุดมศึกษาไทย

3.1 การพัฒนาอุดมศึกษาไทยเชิงปริมาณและเชิงคุณภาพ

เป้าหมาย

1) ชะลอการจัดตั้งสถาบันอุดมศึกษาของรัฐ สำหรับการจัดการอุดมศึกษาเอกชนให้คำนึงถึงความเชี่ยวชาญ ความต้องการในการพัฒนาประเทศ พื้นที่การให้บริการ และแนวโน้มประชากร

2) ขยาย/บูรณาการสาขาวิชาที่ซ้ำซ้อนหรือที่มีมากเกินไป

3) ปฏิรูปอุดมศึกษาทั้งระบบ เพื่อพัฒนาคุณภาพอุดมศึกษาไทย

4) พัฒนาระบบบริหารจัดการและการดำเนินชีวิตอย่างมีความสุข

5) มีการจัดกลุ่มสถาบันอุดมศึกษาเป็น 4 กลุ่มตามความเชี่ยวชาญของสถาบัน ประกอบด้วย

(1) กลุ่มวิทยาลัยชุมชน โดยให้มีสัดส่วนอาจารย์ปริญญาเอก 10% และนักศึกษาวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีต่อสังคมศาสตร์และมนุษยศาสตร์ 20 : 80

(2) กลุ่มสถาบันที่เน้นการผลิตบัณฑิตผู้นำ โดยให้มีสัดส่วนอาจารย์ปริญญาเอก 50% และนักศึกษาวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีต่อสังคมศาสตร์และมนุษยศาสตร์ 60 : 40

(3) กลุ่มสถาบันที่เน้นการผลิตบัณฑิตเฉพาะทาง โดยให้มีสัดส่วนอาจารย์ปริญญาเอก 70% และนักศึกษาวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีต่อสังคมศาสตร์และมนุษยศาสตร์ 60 : 40 และ

(4) กลุ่มสถาบันที่เน้นการวิจัยขั้นสูงและระดับบัณฑิตศึกษา โดยเฉพาะระดับปริญญาเอก โดยให้มีสัดส่วน อาจารย์ปริญญาเอก 100% และนักศึกษาวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีต่อสังคมศาสตร์และมนุษยศาสตร์ 90 : 10 แผนพัฒนาการศึกษาระดับอุดมศึกษา ฉบับที่ 10 (พ.ศ.2551-2554) [หน้า 33]

มาตรการ

1) ชะลอการขยายตัวในเชิงปริมาณ โดยเฉพาะสถาบันอุดมศึกษาของรัฐ และให้เน้นการพัฒนาคุณภาพมากขึ้น เนื่องจากประชากรวัยเรียน 18-24 ปี ที่จะเข้าเรียนอุดมศึกษามีจำนวนอัตราการเพิ่มที่ลดลง ตั้งแต่ปี พ.ศ.2549 เป็นต้นไป แต่ต้องคำนึงถึงการกระจายตัวตามแหล่งประชากร ความไม่เท่าเทียมทางการศึกษา การกำหนดนโยบายอุดมศึกษาเชิงพื้นที่เครือข่ายความร่วมมือและการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร สำหรับการจัดการอุดมศึกษาเอกชนให้คำนึงถึงความเชี่ยวชาญ และความต้องการในการพัฒนาประเทศ พื้นที่ การให้บริการ และแนวโน้มประชากร

2) ดำเนินการปฏิรูปอุดมศึกษาทั้งระบบ เพื่อพัฒนาคุณภาพอุดมศึกษาไทย

3) ยกระดับวัยแรงงานที่มีความรู้ (Knowledge Workers) นอกเหนือจากการผลิตบัณฑิต และส่งเสริมการวิจัยและการทำงานร่วมกันระหว่างอุดมศึกษาและภาคเอกชน โดยเฉพาะ

4) จัดทำ Tracer Study ทั้งในระดับมหาวิทยาลัยและระบบอุดมศึกษาโดยรวมเพื่อติดตามผลการประกอบอาชีพของบัณฑิต รวมทั้งการศึกษาความพึงพอใจของผู้ใช้บัณฑิตและตัวบัณฑิต เพื่อใช้ประกอบการปรับปรุงคุณภาพการศึกษา และการวางแผนอุดมศึกษาอย่างมีระบบ

5) จัดทำหลักเกณฑ์และกลไกการกำกับและตรวจสอบและจัดตั้งศูนย์สถิติอุดมศึกษาที่สามารถประมวลข้อมูลที่ถูกต้องเพื่อใช้เป็นเครื่องมือเชิงนโยบายและการเงินในการให้เกิดผลทางปฏิบัติเพื่อให้ลดเลืกลักษณะที่ไม่เป็นที่ต้องการของสังคมและแรงงาน รวมทั้ง ลดเลืกลักษณะที่มีปัญหาคุณภาพอย่างรุนแรง

6) ปรับปรุงมาตรฐานการศึกษาที่สอดคล้องกับมาตรฐานการศึกษาแห่งชาติ รวมทั้งจัดทำกรอบมาตรฐานคุณวุฒิระดับอุดมศึกษาแห่งชาติ เพื่อใช้เป็นเครื่องมือที่มุ่งเน้นการประกันคุณภาพบัณฑิตด้วยการพัฒนามาตรฐานผลการเรียนรู้ (Learning Outcome) ที่คาดหวังของบัณฑิตทั้งด้านวิชาการ ทักษะอื่นๆ ที่จำเป็นเฉพาะสาขาวิชา รวมทั้งคุณลักษณะด้านคุณธรรม จริยธรรม

7) ส่งเสริมให้มีการเรียนรู้ตลอดชีวิต เพื่อการเข้าถึงอุดมศึกษา โดยใช้ประโยชน์จากระบบเครือข่ายที่ครอบคลุมทั่วประเทศ ทั้งผู้อยู่ในวัยเรียน และวัยแรงงาน รวมทั้งผู้สูงอายุ

8) ให้มีการจัดสถาบันอุดมศึกษาเป็น 4 กลุ่ม คือ 1) กลุ่มวิทยาลัยชุมชน 2) กลุ่มสถาบันที่เน้นการผลิตบัณฑิตผู้นำ 3) กลุ่มสถาบันที่เน้นการผลิตบัณฑิตเฉพาะทาง และ 4) กลุ่มสถาบันที่เน้นการวิจัยขั้นสูงและระดับบัณฑิตศึกษา โดยเฉพาะระดับปริญญาเอก

*แผนพัฒนาการศึกษาระดับอุดมศึกษา ฉบับที่ 10 (พ.ศ.2551-2554) [หน้า 34]

9) ให้สถาบันอุดมศึกษาจัดหลักสูตรที่เน้นการเรียนรู้เรื่องสันติศึกษา คุณค่าของสังคมพหุวัฒนธรรม และวัฒนธรรม เพื่อสร้างสังคมที่อยู่ร่วมกัน พึ่งพาซึ่งกันและกันและลดความ

10) ให้มีรูปแบบการพัฒนาที่เหมาะสมกับกลุ่มนั้นๆ และมีกลไกในการรักษาและพัฒนา คณาจารย์ เพื่อป้องกันสมองไหลไปนอกประเทศ

11) ให้สถาบันอุดมศึกษามีส่วนช่วยปลูกจิตสำนึกให้คนไทยเห็นคุณค่าและภูมิใจในความ เป็นไทย และยกระดับวัฒนธรรมไทย รวมทั้งภูมิปัญญาไทยให้เป็นที่รู้จัก และยอมรับในระดับนานาชาติ

12) สนับสนุนให้ผู้พิการได้มีโอกาสเข้าศึกษาต่อใน ม/ส และให้ ม/ส จัดสิ่งอำนวยความสะดวก ให้กับนักศึกษาพิการ

13) สนับสนุนให้ ม/ส ที่มีพื้นที่ตั้งในท้องถิ่นได้มีส่วนร่วมร่วมกับชุมชน เพื่อพัฒนาท้องถิ่นมา กขึ้น

14) ส่งเสริมให้ ม/ส พัฒนาผู้เรียนทั้งด้านความเป็นเลิศทางวิชาการ และสามารถดำเนินชีวิต ได้อย่างมีความสุข

15) ส่งเสริมให้ภาคเอกชนเข้ามามีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาในสาขาวิชาที่สอดคล้องกับ ความต้องการของประเทศมากขึ้น

หมายเหตุ* สถาบันอุดมศึกษา 4 กลุ่ม คือ

1) กลุ่มวิทยาลัยชุมชน หมายความว่า สถาบันที่เน้นการผลิตบัณฑิตระดับต่ำกว่า ปริญญาตรี จัดฝึกอบรมสนองตอบความต้องการของท้องถิ่น เพื่อเตรียมกำลังคนที่มีความรู้เข้าสู่ภาคการผลิตจริง ในชุมชน สถาบันสนับสนุนรองรับการเปลี่ยนอาชีพพื้นฐาน เช่น แรงงานที่ออกจากภาคการเกษตร เป็นแหล่ง เรียนรู้ที่ส่งเสริมให้ประชาชนได้มีโอกาสเรียนรู้ตลอดชีวิตอันจะนำไปสู่ความเข้มแข็งของชุมชนและการพัฒนา ที่ยั่งยืน

2) กลุ่มสถาบันที่เน้นการผลิตบัณฑิตผู้นำ หมายความว่า สถาบันที่เน้นการผลิต บัณฑิตปริญญาตรี เพื่อให้ได้บัณฑิตที่มีความรู้ความสามารถเป็นหลักในการขับเคลื่อนการพัฒนาและการ เปลี่ยนแปลงระดับภูมิภาค สถาบันมีบทบาทในการสร้างความเข้มแข็งให้กับหน่วยงานธุรกิจและบุคคลใน ภูมิภาค เพื่อรองรับการดำรงชีพ สถาบันอาจมีการจัดการเรียนการสอนในระดับบัณฑิตศึกษา โดยเฉพาะระดับ ปริญญาโทด้วยก็ได้

3) กลุ่มสถาบันที่เน้นการผลิตบัณฑิตเฉพาะทาง หมายความว่า สถาบันที่เน้นการผลิต บัณฑิตเฉพาะทางหรือเฉพาะกลุ่มสาขาวิชา ทั้งสาขาวิชาทางวิทยาศาสตร์กายภาพ วิทยาศาสตร์แผนพัฒนา การศึกษาระดับอุดมศึกษา ฉบับที่ 10 (พ.ศ.2551-2554) [หน้า 35] ชีวภาพ สังคมศาสตร์หรือมนุษยศาสตร์ รวมทั้งสาขาวิชาชีพเฉพาะทาง สถาบันอาจเน้นการทำวิทยานิพนธ์หรือการวิจัย หรือเน้นการผลิตบัณฑิตที่มี ความรู้ ความสามารถ ทักษะและสมรรถนะในการประกอบอาชีพระดับสูง หรือเน้นทั้งสองด้าน รวมทั้งสถาบัน

อาจมีบทบาทในการพัฒนาภาคการผลิตจริงทั้งอุตสาหกรรมและบริการ สถาบันในกลุ่มนี้อาจจำแนกได้เป็น 2 ลักษณะ คือ ลักษณะที่ 1 เป็นสถาบันที่เน้นระดับบัณฑิตศึกษา และลักษณะที่ 2 เป็นสถาบันที่เน้นระดับปริญญาตรี

4) กลุ่มสถาบันที่เน้นการวิจัยขั้นสูงและระดับบัณฑิตศึกษาโดยเฉพาะระดับปริญญาเอก หมายความว่า สถาบันที่เน้นการผลิตบัณฑิตระดับบัณฑิตศึกษา โดยเฉพาะระดับปริญญาเอกและเน้นการทำวิทยานิพนธ์และการวิจัย รวมถึงการวิจัยหลังปริญญาเอก สถาบันเน้นการผลิตบัณฑิตที่เป็นผู้นำทางความคิดของประเทศ สถาบันมีศักยภาพในการขับเคลื่อนอุดมศึกษาไทยให้อยู่ในแนวหน้าระดับสากล มุ่งสร้างองค์ความรู้ ทฤษฎี และข้อค้นพบใหม่ทางวิชาการ

3.2 การเชื่อมต่อการศึกษาระดับขั้นพื้นฐานและอาชีวศึกษา

เป้าหมาย

- 1) สถาบันอุดมศึกษาพัฒนาเด็กตามศักยภาพและความสามารถของตนเอง ทั้งเด็กที่มีความสามารถพิเศษ เด็กทั่วไป และเด็กด้อยโอกาส
- 2) กระบวนการผลิตครูการศึกษาขั้นพื้นฐานได้รับการปรับปรุงให้มีคุณภาพและมาตรฐานวิชาชีพครู
- 3) มีระบบการสะสมหน่วยกิตในสถาบันอุดมศึกษาเพื่อรองรับการเรียนรู้ตลอดชีวิต
- 4) ปรับปรุงระบบการคัดเลือกการเข้าศึกษาต่อในสถาบันอุดมศึกษาให้ได้ผู้เรียนตรงตามศักยภาพ และความถนัด

มาตรการ

- 1) สถาบันอุดมศึกษาร่วมกับสถานศึกษาขั้นพื้นฐานพัฒนาเด็กในทุกกลุ่มตามศักยภาพ ทั้งเด็กที่มีความสามารถพิเศษ เด็กทั่วไป และเด็กด้อยโอกาส เพื่อเข้าสู่ระบบอุดมศึกษาได้ตามศักยภาพและความสามารถ โดยเฉพาะเด็กที่มีความสามารถพิเศษให้มีการจัดระบบหลักสูตรเกียรติคุณ
- 2) ทบทวนกระบวนการผลิตและพัฒนาครูการศึกษาขั้นพื้นฐานให้มีคุณภาพและเป็นไปตามมาตรฐานวิชาชีพครู รวมทั้งส่งเสริมให้มีคนดี คนเก่งเข้ามาเรียนครูและพิจารณาคัดเลือกผู้เข้าเรียนครูที่มีภูมิปัญญาในพื้นที่เฉพาะกิจ รวมทั้งผสมผสานเรื่องภูมิปัญญาท้องถิ่นเข้าไปในการผลิตและพัฒนาครู แผนพัฒนาการศึกษาระดับอุดมศึกษา ฉบับที่ 10 (พ.ศ.2551-2554) [หน้า 36]
- 3) จัดทำยุทธศาสตร์การพัฒนาสถาบันผลิตครูเพื่อพัฒนาสถาบันผลิตครูของประเทศให้มีความเข้มแข็งและมีคุณภาพในการผลิตครูที่มีคุณภาพและจริยธรรม
- 4) เปิดโอกาสให้ผู้จบอาชีวศึกษาสามารถเข้าศึกษาต่อในระดับอุดมศึกษาได้ด้วยความยืดหยุ่น รวมทั้งให้มีการสะสมหน่วยกิตในลักษณะธนาคารหน่วยกิต (Credit Bank) เพื่อเป็นการเรียนรู้ตลอดชีวิต (Life

Long Learning) ของมหาวิทยาลัย โดยพิจารณาจากประสบการณ์ในการทำงาน และควรเปิดกว้างให้สอดคล้องกับระดับปฏิบัติการ หรือเชี่ยวชาญเฉพาะด้าน

5) สนับสนุนให้สถาบันอุดมศึกษามีบทบาทช่วยทำความเข้าใจและแนะแนวการศึกษาต่อนักเรียนในโรงเรียน เพื่อทราบทิศทางของตลาดแรงงาน และสอดคล้องกับความต้องการของประเทศ

3.3 บทบาทของอุดมศึกษาไทยในการพัฒนาขีดความสามารถของประเทศ

เป้าหมาย

1) มีศูนย์กลางที่เป็นเลิศที่เป็นแหล่งสร้างผลงานทางวิชาการเฉพาะสาขาในสถาบันอุดมศึกษาที่มีความพร้อม และเชี่ยวชาญในสาขานั้นๆ เพื่อจัดระเบียบทางวิชาการใหม่ในการจัดการบัณฑิตศึกษาและการวิจัย โดยใช้โจทย์หรือปัญหาจากภาคการผลิตมาจัดทำเป็นหลักสูตรการศึกษา และวิจัยบูรณาการที่ช่วยตอบโจทย์ปัญหา

2) มีระบบการประเมินความพร้อมในการวิจัยเพื่อสร้างความเป็นเลิศ

3) มีการพัฒนาระบบการวิจัยที่ชัดเจนในสถาบันอุดมศึกษา เพื่อให้มีมหาวิทยาลัยวิจัยที่เป็นหลักในการพัฒนาการวิจัยของประเทศ

4) มีหลักสูตรที่พัฒนาร่วมกันระหว่างสถาบันอุดมศึกษาและภาคธุรกิจเอกชนรวมทั้งท้องถิ่น เพื่อให้ตรงกับความต้องการของภาคเอกชนและชุมชน โดยเป็นการจัดการศึกษาที่บูรณาการการเรียนรู้ในสถานศึกษากับการให้นักศึกษาไปปฏิบัติงานจริงเต็มเวลา และทำงานตรงตามสาขาวิชาชีพ

5) อาจารย์และบุคลากรในสถาบันอุดมศึกษาได้รับการพัฒนาทักษะวิชาการและสมรรถนะวิชาชีพที่เกี่ยวข้อง

มาตรการ

1) ประยุกต์และปรับใช้ระบบการสนับสนุนงานวิจัยในสถาบันอุดมศึกษา โดยเน้นระบบการประเมินความพร้อมในการวิจัยเพื่อสร้างความเป็นเลิศ

แผนพัฒนาการศึกษาระดับอุดมศึกษา ฉบับที่ 10 (พ.ศ.2551-2554) [หน้า 37]

2) สนับสนุนให้มีการพัฒนาระบบการวิจัยที่ชัดเจนในสถาบันอุดมศึกษา เพื่อให้มีมหาวิทยาลัยวิจัยที่เป็นหลักในการพัฒนาการวิจัยของประเทศ

3) สนับสนุนให้ทำงานร่วมกันในลักษณะเครือข่ายระหว่างมหาวิทยาลัย กลุ่มมหาวิทยาลัย ศูนย์ความเป็นเลิศ ภาคอุตสาหกรรม เพื่อสร้างพลังร่วมในการพัฒนาความรู้และเทคโนโลยีที่เพิ่มมูลค่าในการผลิตของประเทศ

4) เร่งรัดให้สถาบันอุดมศึกษาร่วมมือกับภาคธุรกิจเอกชนและท้องถิ่น พัฒนาหลักสูตรที่เป็นความต้องการของภาคธุรกิจเอกชนและชุมชน ตามบทบาทและภารกิจของสถาบันอุดมศึกษา โดยคำนึงถึงบริบทของประชาคมอาเซียนด้วย

5) จัดให้มีการพัฒนาอาจารย์และบุคลากรในสถาบันอุดมศึกษาอย่างต่อเนื่องเพื่อสร้างอาจารย์และบุคลากรที่มีคุณภาพ มีประสบการณ์ และทักษะทางวิชาการ โดยเน้นด้านวิชาการทักษะความเป็นครู ความสามารถในการวิจัย และสมรรถนะวิชาชีพที่เกี่ยวข้อง

6) สนับสนุนการผลิตกำลังคนด้านวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีโดยใช้กลไกของโครงการ กองทุนเงินให้กู้ยืมเพื่อการศึกษา

7) เพิ่มขีดความสามารถของอุดมศึกษาไทยในการพัฒนาการเป็นศูนย์กลางการศึกษา วิจัย และการประชุมสัมมนาในภูมิภาค

8) เพิ่มศักยภาพของบัณฑิตในด้านการคิดวิเคราะห์ การแสวงหาความรู้ด้วยตนเอง ความสามารถด้านการใช้ภาษาอังกฤษ เพื่อรองรับการมีงานทำในอนาคต และรองรับการเข้าสู่การเป็นประชาคมอาเซียน

9) ปฏิรูประบบอุดมศึกษาในด้านต่างๆ เพื่อรองรับการเป็นประชาคมอาเซียนโดยการกำหนด มาตรการและแนวทางในการรองรับและส่งเสริมการเคลื่อนย้ายนักศึกษา การพัฒนาระบบการศึกษา การพัฒนา ระบบการถ่ายโอนหน่วยกิต การพัฒนาระบบการประกันคุณภาพการศึกษา ฯลฯ

10) สนับสนุนให้สถาบันอุดมศึกษาพัฒนาทักษะในการทำงานของนักศึกษาเพื่อให้ได้เรียนรู้ จากการปฏิบัติงานและสามารถปฏิบัติงานได้ทันที

11) สนับสนุนให้สถาบันอุดมศึกษาทุกแห่งติดตามความก้าวหน้าของบัณฑิตสม่ำเสมอ โดย สกอ.เป็นหน่วยกำกับ

12) สนับสนุนการทำ Benchmarking ในระดับหลักสูตร เพื่อให้เห็นผลผลิตของการจัดการ เรียนการสอน

13) สนับสนุนให้ ม/ส พัฒนาความรู้และทักษะฝีมือมาตรฐานให้แก่ผู้ถูกเลิกจ้างและผู้ว่างงาน ให้สามารถประกอบอาชีพอิสระ หรือเพิ่มพูนทักษะเพื่อปรับเปลี่ยนอาชีพ ให้สามารถหางานใหม่ หรือประกอบ อาชีพอิสระเลี้ยงตนเองได้

14) ส่งเสริมและสนับสนุนการจัดการศึกษาและการวิจัยและพัฒนาของสถาบันอุดมศึกษา ของรัฐและสถาบันอุดมศึกษาเอกชนในรูปแบบต่างๆ อย่างสมดุล

3.4 การเงินอุดมศึกษา

เป้าหมาย

- 1) สัดส่วนที่เพิ่มขึ้นของเงินนอกงบประมาณ : งบประมาณอุดมศึกษาในสถาบันอุดมศึกษาของรัฐ
- 2) สัดส่วนที่เพิ่มขึ้นของงบประมาณด้านการวิจัย : งบประมาณอุดมศึกษา
- 3) สัดส่วนงบประมาณที่เน้นการจัดสรรด้านอุปสงค์ (demand side financing) เพิ่มขึ้น

มาตรการ

- 1) ปรับรูปแบบการจัดการทางการเงินและการระดมทุนอุดมศึกษา โดยเน้นการจัดสรรด้านอุปสงค์(demand side financing) มากขึ้น และเน้นการประเมินผลลัพธ์เป็นหลัก
- 2) พัฒนารูปแบบการมีส่วนรับภาระค่าใช้จ่ายของอุดมศึกษา ทั้งผู้เรียน ภาครัฐและภาคผู้ใช้บัณฑิตตามสาขาที่ประเทศต้องการ
- 3) พัฒนาวิธีการจัดสรรทรัพยากรในลักษณะ “กองทุนพัฒนาอุดมศึกษา” เพื่อการพัฒนาอุดมศึกษาโดยรวมให้ต่อเนื่อง ทั้งกองทุนทั่วไป กองทุนทรัพยากรสินถาวร กองทุนวิจัยกองทุนห้องสมุดและเทคโนโลยี กองทุนพัฒนาบุคลากร กองทุนสงเคราะห์ และกองทุนคงเงินต้นหรือกองทุนอื่น
- 4) ปรับปรุงระบบการบริหารจัดการกองทุนให้กู้ยืมเพื่อการศึกษา และขยายกองทุนให้กู้ยืมเพื่อการศึกษา เพื่อให้ประชาชนมีโอกาสเข้าถึงการศึกษาระดับอุดมศึกษามากขึ้น
- 5) สนับสนุนให้สถาบันอุดมศึกษาของรัฐสามารถพึ่งตัวเองได้มากขึ้น
- 6) มีพระราชบัญญัติอุดมศึกษาที่เกี่ยวข้องกับทรัพยากรและการเงินอุดมศึกษาแผน

3.5 โครงสร้างพื้นฐานการเรียนรู้

เป้าหมาย

- 1) มีการจัดการเรียนรู้ผ่านสื่ออิเล็กทรอนิกส์ (e-learning) เพิ่มขึ้นเพื่อเพิ่มโอกาสการเข้าถึงอุดมศึกษา และเพื่อการเรียนรู้ตลอดชีวิต
- 2) มีศูนย์สถิติอุดมศึกษาที่สามารถเก็บรวบรวมและประมวล วิเคราะห์และนำข้อมูลรายงานให้หน่วยงานต่างๆ ที่เกี่ยวข้อง รวมทั้งมหาวิทยาลัยเจ้าของข้อมูลนำไปใช้ประโยชน์ในการวางแผนต่อไป

มาตรการ

- 1) สนับสนุนการใช้เทคโนโลยีและการสื่อสารเพื่อเพิ่มโอกาสการเข้าถึง (Access) การให้บริการการเรียนรู้ทางไกล (Distance Learning) และการเรียนรู้ผ่านสื่ออิเล็กทรอนิกส์(e-learning) ทั้งที่เป็น การเรียนในระบบ นอกกระบบ และตามอัชยาศัย
- 2) จัดทำกรอบนโยบายการพัฒนาระบบ “การเรียนรู้ตลอดชีวิต” ของอุดมศึกษา
- 3) สร้างแรงจูงใจและการแข่งขันเพื่อให้ส่งเสริมการเรียนรู้อย่างกว้างขวาง โดยนำสื่อการเรียนรู้ของสถาบันอุดมศึกษาออกสู่สาธารณะ (Open courseware) ผ่านเครือข่ายอินเทอร์เน็ต
- 4) สนับสนุนการลงทุนและการบริหารจัดการในการจัดระบบ “เครือข่ายห้องสมุดและแหล่งเรียนรู้” ของอุดมศึกษา
- 5) สนับสนุนการศึกษาในหลักสูตร “ศิลปศาสตร์” (Liberal Arts Education) ในฐานะโครงสร้างพื้นฐานการเรียนรู้

6) จัดให้มีศูนย์สถิติอุดมศึกษา โดยสถาบันอุดมศึกษาให้ความร่วมมือในการจัดเก็บข้อมูลของตนเองให้ทันสมัยอยู่เสมอ นำไปสู่การเก็บรวบรวม ประมวล วิเคราะห์และนำข้อมูลรายงานให้หน่วยงานต่างๆ ที่เกี่ยวข้อง และใช้ประโยชน์ในการวางแผนอุดมศึกษาของหน่วยงานกลาง และของสถาบันอุดมศึกษา

แผนพัฒนาการศึกษาระดับอุดมศึกษา ฉบับที่ 10 (พ.ศ.2551-2554) จัดทำแผนภายใต้กรอบแผนอุดมศึกษาระยะยาว ฉบับที่ 2 (พ.ศ.2551-2565) ซึ่งจะประกอบด้วย แผนพัฒนาอุดมศึกษา รวม 3 ฉบับ คือ ฉบับที่ 10, 11 และ 12 ซึ่งมีความเกี่ยวข้องกับการผลิตบุคลากร นิสิตนักศึกษาและบัณฑิต โดยมีหลักการ ดังต่อไปนี้

1. มาตรการในการนำแผนไปสู่การปฏิบัติ มีหลักการที่ต้องสอดคล้องกับแนวคิดภายใต้กรอบแผนอุดมศึกษาระยะยาว รวมทั้ง การกระจายอำนาจไปสู่สถาบันอุดมศึกษา การบริหารจัดการบ้านเมืองที่ดี แนวคิดในการปรับปรุงระบบการจัดสรรงบประมาณที่เน้น Demand Side Financing มากขึ้น และการจัดกลุ่มสถาบันอุดมศึกษา สำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษาจึงกำหนดมาตรการหลักในการนำแผนไปสู่การปฏิบัติ ดังนี้

1.1 ระดับนโยบาย (สำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา)

- (1) ยึดเป้าหมายรวมเป็นเป้าหมายระดับชาติในการผลิตกำลังคน โดยแยกออกเป็น 3 กลุ่มวิชา คือ กลุ่มวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี กลุ่มวิทยาศาสตร์สุขภาพ และกลุ่มมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์
- (2) เน้นเป้าหมายการผลิตกำลังคนให้สอดคล้องกับความต้องการของประเทศ และการมีงานทำในรายอุตสาหกรรม
- (3) เน้นการผลิตกำลังคนที่มีคุณภาพ สามารถปรับตัวสำหรับงานที่เกิดขึ้นตลอดชีวิต รวมทั้งการพัฒนาศักยภาพอุดมศึกษาในการสร้างความรู้และนวัตกรรม เพื่อเพิ่มขีดความสามารถในการแข่งขันของประเทศ สนับสนุนการพัฒนาที่ยั่งยืนของชุมชนบนพื้นฐานของเสรีภาพทางวิชาการ และเอกภาพเชิงระบบ
- (4) มีศูนย์สถิติอุดมศึกษาเพื่อทำหน้าที่จัดเก็บข้อมูลจากสถาบันอุดมศึกษาให้ทันสมัยอยู่เสมอ เพื่อนำไปสู่การประมวล วิเคราะห์ และนำไปใช้ประโยชน์ในการวางแผนอุดมศึกษาของหน่วยงานกลางและของสถาบันอุดมศึกษา
- (5) ให้มีการพัฒนาตัวบ่งชี้เพื่อกำกับติดตามการจัดการอุดมศึกษาตามแผนพัฒนาการศึกษาระดับอุดมศึกษา ฉบับที่ 10

1.2 ระดับมหาวิทยาลัย/สถาบัน

- (1) ให้ใช้เป้าหมายในภาพรวมการผลิตบัณฑิต ใน 3 กลุ่มสาขาวิชาในการเสนอค่าของงบประมาณรายจ่ายประจำปีของแต่ละสถาบันอุดมศึกษา
- (2) ให้เน้นการผลิตกำลังคนให้สอดคล้องกับความต้องการของประเทศ และมีงานทำ

- (3) ให้เน้นการผลิตกำลังคนที่มีคุณภาพและสามารถปรับตัวสำหรับงานที่เกิดตลอดชีวิต รวมทั้งเน้นการสร้างความรู้และนวัตกรรมเพื่อเพิ่มขีดความสามารถในการแข่งขันของประเทศ และการพัฒนาที่ยั่งยืนของชุมชน
- (4) ให้สถาบันอุดมศึกษามีการพัฒนาตัวบ่งชี้เพื่อกำกับติดตามการจัดการอุดมศึกษาตามแผนของสถาบันที่สอดคล้องกับการพัฒนาตัวบ่งชี้ระดับนโยบาย

สุภภรณ์ โกสัย มหาวิทยาลัยหาดใหญ่ กล่าวว่า “บัณฑิตที่พึงประสงค์ตามความต้องการของสังคม ควรเป็นบัณฑิตที่ถึงพร้อมด้วยความรู้ด้านวิชาการควบคู่กับการมีคุณธรรม จริยธรรม เพื่อที่จะสามารถนำความรู้ และประสบการณ์ไปประยุกต์ใช้ในการประกอบอาชีพให้ประสบความสำเร็จ และต้องมีคุณธรรมในการทำงาน ด้วยความซื่อสัตย์ มีความรับผิดชอบ ขยันพากเพียร อดทน หนักเอาเบาสู้ ไม่ย่อท้อต่ออุปสรรค”

กระทรวง ศึกษาธิการได้ออกประกาศเรื่องมาตรฐานการอุดมศึกษา คือ ประกาศลงวันที่ 7 สิงหาคม 2549 ในประกาศฉบับนี้ได้ระบุมาตรฐานการอุดมศึกษาว่ามี 3 ด้าน ได้แก่ มาตรฐานด้านคุณภาพบัณฑิต มาตรฐานด้านการบริหารจัดการการอุดมศึกษา และมาตรฐานด้านการสร้างและพัฒนาสังคมฐานความรู้ และสังคมแห่งการเรียนรู้ในด้านที่เกี่ยวกับนักศึกษา คือ มาตรฐานด้านคุณภาพบัณฑิต ซึ่งระบุว่า “บัณฑิต ระดับอุดมศึกษาเป็นผู้มีความรู้ มีคุณธรรมจริยธรรม มีความสามารถในการเรียนรู้และพัฒนาตนเอง สามารถประยุกต์ใช้ความรู้เพื่อการดำรงชีวิตในสังคมได้อย่างมีความสุขทั้งทาง ร่างกายและจิตใจ มีความสำนึกและความรับผิดชอบต่อในฐานะพลเมืองและพลโลก”

จากมาตรฐานที่กำหนดข้างต้น ในประกาศดังกล่าวได้ระบุตัวบ่งชี้ของมาตรฐานด้านคุณภาพบัณฑิต 3 ตัวบ่งชี้ ได้แก่

1. บัณฑิต มีความรู้ ความเชี่ยวชาญในศาสตร์ของตน สามารถเรียนรู้ สร้างและประยุกต์ใช้ความรู้เพื่อพัฒนาตนเอง สามารถปฏิบัติงานและสร้างงานเพื่อพัฒนาสังคมให้สามารถแข่งขันได้ในระดับสากล
2. บัณฑิตมีจิตสำนึก ดำรงชีวิต และปฏิบัติหน้าที่ตามความรับผิดชอบ โดยยึดหลักคุณธรรมจริยธรรม
3. บัณฑิตมีสุขภาพดีทั้งด้านร่างกายและจิตใจ มีการดูแล เอาใจใส่ รักษาสุขภาพของตนเองอย่างถูกต้องเหมาะสม

3. แนวคิดคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของบัณฑิต

นายวิบูลย์ จุง (Wiboon Joong) กล่าวว่า “คุณลักษณะและคุณสมบัติของบัณฑิตที่พึงประสงค์จากผลผลิตของมหาวิทยาลัย ประกอบไปด้วย

1. มีความรู้และปัญญา

1. ความชำนาญทางด้านภาษาและการสื่อสาร ทั้ง ฟัง พูด อ่าน เขียน ทั้งภาษาไทย และ ภาษาอังกฤษ โดยเฉพาะ ภาษาอังกฤษ
2. ความชำนาญทางด้านเทคโนโลยี และ สารสนเทศ เข้าใจขั้นตอนและการดำเนินการ และสามารถนำไปประยุกต์ใช้กับการทำงานได้
3. ความชำนาญทางการวิเคราะห์ตัวเลข
4. สามารถประยุกต์ความรู้ที่มีให้สามารถนำไปใช้งานได้จริง
5. สร้างผลงานวิชาการ

2. มีความคิด

1. มีความสามารถในการวิเคราะห์ข้อมูล เพื่อแก้ไขปัญหาให้ตรงกับสาเหตุของปัญหา
2. มีความสามารถในการคิดเชิงกลยุทธ์ โดยมีแนวคิด Systematic, Holistic และ Forward Thinking
3. มีระบบความคิดที่เป็นมาตรฐาน และเป็นกรอบแนวความคิดที่สามารถประยุกต์ความรู้ในแขนงของตนไปใช้กับแขนงอื่นๆ ได้ตามความเป็นจริง
4. เข้าใจและรู้จักตนเอง มีจิตสำนึกและเจตคติที่ดี มีวิสัยทัศน์ ยอมรับการเปลี่ยนแปลง ปรับตัวเองได้อย่างกลมกลืน พึ่งตนเองได้ และ เตือนตนเองได้

3. มีทักษะ

1. มีทักษะทางด้านเทคโนโลยี ใช้เครื่องมือต่างๆ ได้อย่างดี เต็มประสิทธิภาพ และ เข้าใจการทำงานของระบบต่างๆ
2. มีทักษะและบุคลิกภาพส่วนบุคคล ทั้งทางด้านการมีวินัยในตนเอง ตรงต่อเวลา และ มีความรับผิดชอบ
3. มีทักษะความเข้าใจบุคคลอื่น มีมนุษยสัมพันธ์ มีทักษะการสื่อสารที่ดี สามารถปรับตัวเข้ากับลูกน้อง เพื่อนร่วมงาน และ หัวหน้างาน รวมทั้งสามารถปรับตัวให้เข้ากับสังคมต่างๆ ที่มีความแตกต่างกันได้อย่างกลมกลืน
4. มีทักษะในการจัดการ และ การทำงานเป็นทีม ทั้งนี้ต้องเริ่มจากการมีหลักแนวความคิดของตนเอง มีความเป็นผู้นำ มีการตั้งเป้าหมาย พัฒนางาน สามารถลำดับความสำคัญ วางแผนการ และ สร้างทีมงานให้สามารถทำงานได้ตรงตามเป้าหมายที่กำหนด
5. มีความอดทน สู้งาน สู้ชีวิต มุ่งมั่นสู่ความสำเร็จ มีความทะเยอทะยานในการทำงาน สามารถผลักดันตนเองให้แก้ไขปัญหาต่างๆ ได้อย่างถูกต้อง
6. มีความสามารถในการจัดการเวลา แบ่งเวลาในการทำงาน ใช้เวลาว่างให้เป็นประโยชน์ทั้งในการ

ทำงานและชีวิต

4. มีประสบการณ์

1. สร้างประสบการณ์ตรง และ ประสบการณ์เสมือน จากการเรียนการสอน ทั้งในหลักสูตร กิจกรรม และ การอบรม
2. ผ่านการปฏิบัติงานจริง สามารถปฏิบัติงานได้ กล้าคิด กล้าแสดงออก กล้าตัดสินใจอย่างมีเหตุผล

5. มีคุณธรรมจริยธรรม

1. มีจิตสำนึกที่ดี รู้จักประมาณตน ยับยั้งชั่งใจ ไม่ยุ่งเกี่ยวกับอบายมุข ซื่อสัตย์ รับผิดชอบ ขยัน อดทน พากเพียร มีวินัย
2. มองเห็นประโยชน์ส่วนรวมก่อนประโยชน์ส่วนตน จริงใจต่อเพื่อนร่วมงาน และ กระทำตนเองให้เป็นประโยชน์ต่อสังคมส่วนรวม
3. ปฏิบัติหน้าที่ตามความรับผิดชอบ แต่มากกว่าที่เจ้านายคาดหวัง และ ทำงานทุกงานให้คลอบคลุมกับงานที่ทำและรับผิดชอบ
4. มีความเป็นประชาธิปไตย สร้างสันติสุขให้แก่สังคม และพร้อมที่จะปฏิบัติตนเองอยู่ในกรอบระเบียบข้อบังคับในสังคมต่างๆ
5. มีคุณลักษณะของความเป็นไทย มีค่านิยมที่ดีงาม กตัญญูกตเวที มีสัมมาคารวะ มีคุณธรรม มีความซื่อสัตย์ เอื้อเฟื้อมีน้ำใจ มีความพอเพียง ความเกรงใจ อ่อนน้อมถ่อมตน
6. มีความภาคภูมิใจในความเป็นไทย ทั้งศิลปวัฒนธรรม ภูมิปัญญาท้องถิ่น และ ใช้ภูมิปัญญาไทยเข้ามามีส่วนร่วมในการพัฒนาประเทศ

6. ดำรงชีวิตอย่างมีความสุข

1. มีสุขภาพร่างกายแข็งแรง ออกกำลังกายสม่ำเสมอ ดูแลสุขภาพของตนเองอย่างเป็นประจำ
2. มีจิตใจที่เข้มแข็ง หนักแน่น มั่นใจ แน่วแน่ และมีสมาธิในการทำงาน
3. มีทัศนคติเชิงบวกกับชีวิต การทำงาน ผู้ร่วมงาน และ วัฒนธรรมองค์กร
4. สามารถบริหารจัดการเวลาของตน แบ่งเวลาให้กับความสุขของชีวิต
5. ใช้ ศิลปะ ดนตรี และ วัฒนธรรมของประเทศไทย ในการผ่อนคลายเพื่อการดำรงชีวิตอย่างมีความสุข

สุภาพร โกสีย์ มหาวิทยาลัยหาดใหญ่ ได้กล่าวถึงแนวคิดเกี่ยวกับคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของบัณฑิตว่า “บัณฑิตที่พึงประสงค์ตามความต้องการของสังคม ควรเป็นบัณฑิตที่ถึงพร้อมด้วยความรู้ด้านวิชาการควบคู่กับการมีคุณธรรม จริยธรรม เพื่อที่จะสามารถนำความรู้และประสบการณ์ไปประยุกต์ใช้ในการประกอบอาชีพให้ประสบความสำเร็จ และต้องมีคุณธรรมในการทำงานด้วยความซื่อสัตย์ มีความรับผิดชอบ

ขยันพากเพียร อดทน นักเอาเบาสู้ “ไม่ย่อท้อต่ออุปสรรค” ซึ่งศาสตราจารย์สำเนาวั จขรศิลป์ ได้ให้ความคิดเห็นไว้ว่า

“ ปัญหาความเสื่อมโทรมทางคุณธรรมจริยธรรมของสังคมไทยในปัจจุบัน ได้แก่ ปัญหาเกี่ยวกับความซื่อสัตย์สุจริต ปัญหาการขาดความรับผิดชอบและเกียจคร้าน และปัญหาการขาดการประมาณตนและความยับยั้งชั่งใจ จะส่งผลให้เกิดการเปลี่ยนแปลงทางสังคมไปในทางที่น่าวิตกกังวล และจะเป็นปัญหาอย่างยั้งต่อการพัฒนานักศึกษาในอนาคต ”

อนาคตของประเทศไทยขึ้นอยู่กับเยาวชนในวันนี้ หากเยาวชนของชาติมีวุฒิพลมภายในอบายมุขและสิ่งเสพติด ประเทศจะมั่นคงได้อย่างไร สถาบันการศึกษาควรปฏิรูปการเรียนรู้เพื่อเสริมสร้างให้เยาวชนคิดเป็น ทำเป็น แก้ปัญหาเป็น มีทักษะในการจัดการ มีคุณธรรมและมีค่านิยมที่ดีงาม รักการแสวงหาความรู้อย่างต่อเนื่อง เห็นประโยชน์แก่ส่วนรวมมากกว่าส่วนตน มีความเป็นประชาธิปไตยและรู้จักสร้างสันติสุขให้เกิดขึ้นในสังคม สถาบันอุดมศึกษามีความสำคัญอย่างยิ่งในการผลิตบัณฑิตออกไปรับใช้สังคม แต่ปัจจุบันจากงานวิจัยของ สุธรรม อารีกุล และคณะ ได้พบว่ามีปัญหาที่เกี่ยวข้องกับคุณภาพบัณฑิต ดังนี้

1. ปัญหาเกี่ยวกับความสามารถทางภาษา ทั้งภาษาไทยและภาษาต่างประเทศ ในส่วนของภาษาไทย พบว่าการสื่อข้อความทางการเขียนเพื่อให้เกิดความเข้าใจ อยู่ในระดับไม่น่าพอใจ ในส่วนภาษาอังกฤษ พบว่าการพูดเพื่อสื่อข้อความอยู่ในระดับอ่อน บัณฑิตที่สามารถใช้ภาษาอังกฤษได้ดีมีไม่มากนัก
2. ปัญหาด้านคุณธรรม จริยธรรม ซึ่งพบว่า มีค่านิยมหลายประการที่ไม่เอื้อต่อการดำเนินชีวิตในอนาคต เช่น ขาดความอดทน
3. ปัญหาทางด้านความรู้ความสามารถทางด้านวิชาการ เช่น ขาดความสามารถในการประยุกต์วิชาการสู่สภาพความเป็นจริงของสังคม ขาดการสร้างสรรค์ในทางวิชาการ แสดงออกถึงความไม่เท่าทันในวิทยาการใหม่ ๆ ในศาสตร์สาขานั้น ๆ
4. ปัญหาด้านการขาดความสามารถในเชิงการวิเคราะห์ และความคิดในเชิงบูรณาการ การมองประเด็นปัญหา ตลอดจนวิธีการแก้ไขปัญหา มักจะมีความคิดแบบแยกส่วน
5. ปัญหาในด้านการขาดการเรียนรู้การใช้เทคโนโลยีสมัยใหม่
6. ปัญหาการขาดนิสัยของการใฝ่รู้ ซึ่งพบว่า ความรู้รอบตัวหรือความรู้ทั่วไปทางการเมือง เศรษฐกิจ สังคม ของบัณฑิตยังมีไม่มากพอ

จากปัญหาดังกล่าวจะเห็นได้ว่าบัณฑิตต้องมีการพัฒนาองค์ความรู้ในด้านวิชาการอย่างจริงจัง เอาใจใส่ หมั่นศึกษาหาความรู้อย่างต่อเนื่อง ฝึกนิสัยรักการอ่านใฝ่รู้ ใช้เวลาว่างให้เป็นประโยชน์ ฝึกทักษะในด้านการฟัง พูด อ่าน เขียน ทั้งภาษาไทยและภาษาต่างประเทศ สนใจใฝ่ศึกษาเรียนรู้เทคโนโลยีสมัยใหม่แล้วนำมาประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวันให้เกิดประโยชน์ มีความกล้าคิด กล้าทำ กล้าแสดงออก

ในทางที่ถูกต้องและสร้างสรรค์ ติดตามความเคลื่อนไหวทางการเมือง เศรษฐกิจและสังคมทั้งภายในประเทศและต่างประเทศ บัณฑิตต้องฝึกนิสัยให้เป็นผู้มีความอยากรู้ อยากเป็น แต่ต้องเป็นในสิ่งที่ดีงามมีคุณค่ามีคุณธรรม ดังคำกล่าวที่ว่า "ความรู้คู่คุณธรรม"

หลักธรรมที่เป็นบัณฑิตควรยึดเหนี่ยวจิตใจเพื่อถึงพร้อมด้วยความสำเร็จสมประสงค์ คือ "อิทธิบาท 4" ได้แก่

1. ฉันทะ คือ ความพอใจและใส่ใจที่จะกระทำสิ่งนั้น ๆ ให้ดียิ่งขึ้น
2. วิริยะ คือ ความขยันหมั่นเพียรที่จะปฏิบัติหน้าที่การทำงานด้วยความพากเพียรพยายามไม่ทอดทิ้ง
3. จิตตะ คือ ความมีจิตตั้งมั่นในสิ่งที่กระทำอย่างแน่วแน่
4. วิมังสา คือ ความไตร่ตรองโดยใช้ปัญญาใคร่ครวญหาเหตุผล ตรวจสอบวัดผล และคิดค้นวิธีปรับปรุงแก้ไขให้ดียิ่งขึ้น

หากบัณฑิตประพฤติปฏิบัติตนให้มีความรู้ทางวิชาการ ก่อปรด้วยคุณธรรม ซื่อสัตย์และรอบค้ว ตลอดจนหน้าที่การทำงานจะประสบแต่ความสุขความเจริญรุ่งเรือง ส่งผลต่อการพัฒนาสังคมและประเทศชาติให้ทัดเทียมกับอารยประเทศเพราะคนในชาติมีคุณภาพ

สำนักงานกึ่งการนักศึกษา สำนักวิชาการ และ สำนักประกันคุณภาพการศึกษา (๒๕๕๔ :มิถุนายน) กล่าว
ว่า

คุณลักษณะของบัณฑิตที่พึงประสงค์ของแต่ละระดับคุณวุฒิระดับที่ ๒ ปริญญาตรี
ผู้สำเร็จการศึกษาระดับที่ ๒ ปริญญาตรี โดยทั่วไปจะมีความรู้ความสามารถอย่างน้อยต่อไปนี้

๑. ความรู้ที่ครอบคลุมสอดคล้องและเป็นระบบในสาขา/สาขาวิชาที่ศึกษาตลอดถึงความเข้าใจในทฤษฎีและหลักการที่เกี่ยวข้อง

๒. ความสามารถที่จะตรวจสอบปัญหาที่ซับซ้อนและพัฒนาแนวทางในการแก้ปัญหาได้อย่างสร้างสรรค์จากความเข้าใจที่ลึกซึ้งของตนเองและความรู้จากสาขาวิชาอื่นที่เกี่ยวข้องโดยอาศัยคำแนะนำแต่เพียงเล็กน้อย

๓. ความสามารถในการค้นหาการใช้เทคนิคทางคณิตศาสตร์และสถิติที่เหมาะสมในการวิเคราะห์และแก้ปัญหาที่ซับซ้อนตลอดจนการเลือกใช้กลไกที่เหมาะสมในการสื่อสารผลการวิเคราะห์ต่อผู้รับข้อมูลข่าวสารกลุ่มต่างๆ

๔. ในกรณีของหลักสูตรวิชาชีพสิ่งสำคัญคือความรู้และทักษะที่จำเป็นต่อการปฏิบัติงานอย่างมีประสิทธิภาพในวิชาชีพนั้นๆ

๕. ในกรณีของหลักสูตรวิชาการที่ไม่มุ่งเน้นการปฏิบัติในวิชาชีพสิ่งสำคัญคือความรู้ความเข้าใจอย่างลึกซึ้งในผลงานวิจัยต่างๆในสาขา/สาขาวิชานั้นความสามารถในการแปลความหมายการวิเคราะห์และประเมินความสำคัญของการวิจัยในการขยายองค์ความรู้ในสาขา/สาขาวิชา

คุณลักษณะของบัณฑิตที่พึงประสงค์

๑. ศึกษาค้นคว้าปัญหาทางวิชาการหรือวิชาชีพที่ซับซ้อนอย่างสม่ำเสมอสามารถแก้ไขปัญหาย่างสร้างสรรค์ด้วยดุลยพินิจที่เหมาะสมและใช้ทักษะเหล่านี้ได้ในสถานการณ์ที่จำเป็นได้แม้ไม่มีข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับประเด็นปัญหานั้นๆ

๒. สามารถแสดงออกอย่างเป็นอิสระในการจัดการและแก้ไขปัญหาทั้งที่คาดการณ์ได้และคาดการณ์ไม่ได้ทำงานร่วมกับผู้อื่นได้และแสดงออกซึ่งภาวะผู้นำในกลุ่มได้อย่างเหมาะสม

๓. ติดตามและกระตือรือร้นในการสนับสนุนให้ผู้อื่นรู้จักประยุกต์ใช้ดุลยพินิจอย่างมีคุณธรรมและจริยธรรมอันเหมาะสมในการดำเนินการเกี่ยวกับปัญหาที่ยุ่ยาก ซับซ้อนและยืดหยุ่นซึ่งอาจจะเกี่ยวข้องกับความขัดแย้งทางค่านิยม

๔. มีความรับผิดชอบอย่างเต็มที่ในการศึกษาหาความรู้ด้วยตนเองและมีภาวะผู้นำในการให้โอกาสและสนับสนุนผู้อื่นให้มีการพัฒนาทางวิชาชีพอย่างต่อเนื่อง

คุณลักษณะบัณฑิตที่พึงประสงค์กระทรวงศึกษาธิการได้ออกประกาศเรื่องมาตรฐานการอุดมศึกษาใหม่ล่าสุดคือ ประกาศลงวันที่ 7 สิงหาคม 2549 ในประกาศฉบับนี้ได้ระบุมาตรฐานการอุดมศึกษาว่ามี3ด้าน ได้แก่ มาตรฐานด้านคุณภาพบัณฑิต มาตรฐานด้านการบริหารจัดการการอุดมศึกษา และมาตรฐานด้านการสร้างและพัฒนาสังคมฐานความรู้ และสังคมแห่งการเรียนรู้ในด้านที่เกี่ยวกับนักศึกษา คือ มาตรฐานด้านคุณภาพบัณฑิต ซึ่งระบุว่า “บัณฑิตระดับอุดมศึกษาเป็นผู้มีความรู้ มีคุณธรรมจริยธรรม มีความสามารถในการเรียนรู้และพัฒนาตนเอง สามารถประยุกต์ใช้ความรู้เพื่อการดำรงชีวิตในสังคมได้อย่างมีความสุขทั้งทาง ร่างกายและจิตใจ มีความสำนึกและความรับผิดชอบในฐานะพลเมืองและพลโลก”

จากมาตรฐานที่กำหนดข้างต้น ในประกาศดังกล่าวได้ระบุตัวบ่งชี้ของมาตรฐานด้านคุณภาพบัณฑิต 3 ตัวบ่งชี้ ได้แก่

4. บัณฑิต มีความรู้ ความเชี่ยวชาญในศาสตร์ของตน สามารถเรียนรู้ สร้างและประยุกต์ใช้ความรู้เพื่อพัฒนาตนเอง สามารถปฏิบัติงานและสร้างงานเพื่อพัฒนาสังคมให้สามารถแข่งขันได้ในระดับสากล
5. บัณฑิตมีจิตสำนึก ดำรงชีวิต และปฏิบัติหน้าที่ตามความรับผิดชอบ โดยยึดหลักคุณธรรมจริยธรรม บัณฑิตมีสุขภาพดีทั้งด้านร่างกายและจิตใจ มีการดูแล เอาใจใส่ รักษาสุขภาพของตนเองอย่าง

ถูกต้องเหมาะสม

คุณลักษณะของบัณฑิตที่พึงประสงค์

๑. มีความคิดริเริ่มในการแก้ไขปัญหาและข้อโต้แย้งทั้งในสถานการณ์ส่วนบุคคลและของกลุ่มโดยการแสดงออกซึ่งภาวะผู้นำในการแสวงหาทางเลือกใหม่ที่เหมาะสมไปปฏิบัติได้
๒. สามารถประยุกต์ความเข้าใจอันถ่องแท้ในทฤษฎีและระเบียบวิธีการศึกษาค้นคว้าในสาขาวิชาของตนเพื่อใช้ในการแก้ปัญหาและข้อโต้แย้งในสถานการณ์อื่นๆ
๓. สามารถพิจารณาแสวงหาและเสนอแนะแนวทางในการแก้ปัญหาทางวิชาการหรือวิชาชีพโดยยอมรับข้อจำกัดของธรรมชาติของความรู้ในสาขาวิชาของตน
๔. มีส่วนร่วมในการติดตามพัฒนาการในศาสตร์ของตนให้ทันสมัยและเพิ่มพูนความรู้และความเข้าใจของตนอยู่เสมอ
๕. มีจริยธรรมและความรับผิดชอบสูงทั้งในบริบททางวิชาการในวิชาชีพและชุมชนอย่างสม่ำเสมอ

รศ. ดร. วิชัย หวานเพชร กล่าวว่า “คุณลักษณะบัณฑิตที่พึงประสงค์ สรุปได้ดังนี้

ลักษณะด้านวิชาชีพ

1. มีความรู้และความสามารถปฏิบัติงานทางวิชาชีพได้
2. สามารถสร้างองค์ความรู้ และพัฒนางานโดยใช้กระบวนการวิจัย
3. มีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์
4. มีกระบวนการคิดอย่างเป็นระบบ
5. มีความสามารถในการใช้เทคโนโลยีเพื่อการปฏิบัติงานและพัฒนางาน ตลอดจนเพื่อการพัฒนาตนเองและวิชาชีพ

ลักษณะด้านสมรรถนะสากล

1. ใฝ่รู้และพัฒนาตนเองอย่างต่อเนื่อง
2. มีความคิดวิจารณ์ญาณ และแก้ปัญหาอย่างเป็นระบบ
3. มีสมรรถนะในการติดต่อ สื่อสาร และประชาสัมพันธ์โดยใช้ภาษาต่างประเทศ
4. ก้าวทันการเปลี่ยนแปลง และเข้าถึงสารสนเทศโดยใช้เทคโนโลยี
5. มีความรู้ทักษะทางภาษาโดยสามารถใช้ภาษาไทยได้อย่างดี และมีความสามารถในการใช้ภาษาต่างประเทศเพื่อการสื่อสารได้อย่างน้อย 1 ภาษา

ลักษณะด้านทักษะชีวิต

1. ตระหนักในคุณค่าของตนเอง บุคคลอื่น และสิ่งแวดล้อม

2. มีวินัยในตนเอง ดำรงตนเองร่วมกับครอบครัวชุมชนและสังคมอย่างมีความสุข
3. เป็นผู้มีความรู้ จริยธรรม
4. มีความรับผิดชอบต่อสังคม
5. มีน้ำใจ เสียสละ ขยัน ประหยัด และเป็นประชาธิปไตย
6. มีสุขภาพดีทั้งด้านร่างกายและจิตใจ มีการดูแล เอาใจใส่ รักษาสุขภาพของตนเองอย่างถูกต้องเหมาะสม
7. มีบุคลิกภาพที่ดี เป็นผู้นำ เป็นแบบอย่างที่ดีของสังคม ชำรงไว้ซึ่งเอกลักษณ์ไทย

จากลักษณะบัณฑิตที่พึงประสงค์ต่างๆดังกล่าว ของบัณฑิตทุกคนได้พยายามฝึกปฏิบัติตนเองอยู่ตลอดเวลา เพื่อให้ได้เป็นบัณฑิตที่สมบูรณ์และทำคุณประโยชน์ให้ตนเอง สังคม ประเทศชาติต่อไป ”

นายชินวรณ์ บุญยเกียรติ รัฐมนตรีว่าการกระทรวงศึกษาธิการ(ศธ.) ลงนามคำสั่งประกาศ ศธ.เรื่อง มาตรฐานสถาบันอุดมศึกษา พ.ศ.2554 ว่าด้วย เรื่องมาตรฐานด้านการดำเนินการตามภารกิจของ สถาบันอุดมศึกษา ประกอบด้วยมาตรฐานย่อยด้านต่างๆ 4 ด้าน

1) **ด้านการผลิตบัณฑิต** สถาบันอุดมศึกษาดำเนินการรับนักศึกษาเข้าเรียนที่มีคุณสมบัติและจำนวนตรงตามแผนการรับนักศึกษาและสอดคล้องกับเป้าหมายการผลิตบัณฑิตอย่างมีคุณภาพ สถาบันผลิตบัณฑิตได้ตามคุณลักษณะ จุดเน้นของสถาบัน ตรงตามเป้าหมายที่กำหนด และจัดให้มีข้อเสนอแนะที่ชัดเจน เผยแพร่ต่อสาธารณะในเรื่องหลักสูตร การจัดการเรียนการสอนคณาจารย์ ที่ส่งเสริมการจัดกิจกรรมการพัฒนารับรู้ทั้งในและนอกหลักสูตร และตอบสนองความต้องการของนักศึกษา

2) **ด้านการวิจัย** สถาบันอุดมศึกษา มีการดำเนินพันธกิจด้านการวิจัยอย่างมีประสิทธิภาพ และภายใต้จุดเน้นเฉพาะ โดยมีการดำเนินการตามนโยบายแผน งบประมาณ มีการบริหารจัดการเพื่อส่งเสริมและสนับสนุนคณาจารย์ นักวิจัย บุคลากรให้มีสมรรถนะในการทำวิจัยส่งเสริมและสร้างเครือข่ายการทำวิจัยกับหน่วยงานภายนอกสถาบันเพื่อให้ได้ผลงานวิจัย ผลงานประดิษฐ์ และงานริเริ่มสร้างสรรค์ที่มีคุณภาพ มีประโยชน์ สนองยุทธศาสตร์การพัฒนาประเทศ สามารถตอบสนองความต้องการของสังคมได้ในวงกว้างและก่อให้เกิดประโยชน์แก่สาธารณชน

3) **ด้านการให้บริการทางวิชาการแก่สังคม**สถาบันอุดมศึกษา มีการให้บริการทางวิชาการที่ครอบคลุมกลุ่มเป้าหมายทั้งในวงกว้างและกลุ่มเป้าหมายที่เฉพาะเจาะจงทั้งในและต่างประเทศ ซึ่งอาจให้บริการโดยใช้ทรัพยากรร่วมกันทั้งในระดับสถาบันและระดับบุคคลได้ในหลายลักษณะ อาทิ การให้คำปรึกษา การศึกษาวิจัย การค้นคว้าเพื่อแสวงหาคำตอบให้กับสังคม การให้บริการฝึกอบรมหลักสูตรระยะสั้นต่างๆ การจัดให้มีการศึกษาต่อเนื่องบริการแก่ประชาชนทั่วไป การให้บริการทางวิชาการนี้สามารถจัดในรูปแบบของการ

ให้บริการแบบให้เปล่าหรือเป็นการให้บริการเชิงพาณิชย์ที่ให้ผลตอบแทนเป็นรายได้หรือเป็นข้อมูลย้อนกลับมาพัฒนาและปรับปรุงเพื่อให้เกิดองค์ความรู้ใหม่

4) **ด้านการทำนุบำรุงศิลปะและวัฒนธรรมสถาบันอุดมศึกษา** มีการดำเนินการทำนุบำรุงศิลปะและวัฒนธรรมของชาติทั้งในระดับหน่วยงานและระดับสถาบัน มีระบบและกลไกในการส่งเสริมและสนับสนุนให้ศิลปะและวัฒนธรรมเป็นส่วนหนึ่งของการจัดการเรียนการสอนโดยตรงหรือโดยอ้อม เพื่อให้ผู้เรียนและบุคลากรของสถาบันได้รับการปลูกฝังให้มีความรู้ ตระหนักถึงคุณค่า เกิดความซาบซึ้งและมีสุนทรียะต่อศิลปะและวัฒนธรรมของชาติ สามารถนำไปใช้เป็นเครื่องจรรโลงความดีงามในการดำรงชีวิต และประกอบอาชีพมีวิถีชีวิตที่ปรารถนาและเรียนรู้วิธีการจัดการวัฒนธรรมและวิถีชีวิตที่ไม่พึงปรารถนาได้ สถาบันมีการควบคุมการดำเนินงานด้านนี้อย่างมีคุณภาพและประสิทธิภาพตามเป้าหมายของแผนยุทธศาสตร์การดำเนินงานด้านการทำนุบำรุง ศิลปะและวัฒนธรรมของสถาบัน

รศ.ดร.สมบุญสวัสดิ์ สัตยารักษ์วิทย์ กล่าวว่า “เป็นสิ่งที่นักศึกษาควรทราบว่าเมื่อสำเร็จการศึกษาเป็นบัณฑิตแล้ว นักศึกษาควรมีคุณสมบัติอย่างไร คุณสมบัติเหล่านี้ผู้ที่เกี่ยวข้องได้ตั้งความคาดหวังว่าบัณฑิตทุกคนหรืออย่างน้อยบัณฑิตส่วนใหญ่ควรมีคุณสมบัติเหล่านี้ ผู้ที่เกี่ยวข้องมีทั้งหน่วยงานภาครัฐ ได้แก่ กระทรวงศึกษาธิการ สำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา ที่รับผิดชอบด้านนโยบาย หลักเกณฑ์ และมาตรฐาน สถานศึกษา ผู้ผลิตบัณฑิต สถานประกอบการผู้ใช้บัณฑิตและสังคมที่คาดหวังกับกลุ่มที่ได้เปรียบในสังคมที่มีโอกาสศึกษาในระดับอุดมศึกษา

1. คุณสมบัติของบัณฑิตที่พึงประสงค์

กระทรวงศึกษาธิการได้ออกประกาศเรื่องมาตรฐานการอุดมศึกษาใหม่สุด คือ ประกาศลงวันที่ 7 สิงหาคม 2549 ในประกาศฉบับนี้ได้ระบุมาตรฐานการอุดมศึกษาว่ามี 3 ด้าน ได้แก่ มาตรฐานด้านคุณภาพบัณฑิต มาตรฐานด้านการบริหารจัดการการอุดมศึกษา และมาตรฐานด้านการสร้างและพัฒนาสังคมฐานความรู้ และสังคมแห่งการเรียนรู้

ในด้านที่เกี่ยวกับนักศึกษา คือ มาตรฐานด้านคุณภาพบัณฑิต ซึ่งระบุว่า “ บัณฑิตระดับอุดมศึกษาเป็นผู้มีความรู้ มีคุณธรรมจริยธรรม มีความสามารถในการเรียนรู้และพัฒนาตนเอง สามารถประยุกต์ใช้ความรู้เพื่อการดำรงชีวิตในสังคมได้อย่างมีความสุขทั้งทางร่างกายและจิตใจ มีความสำนึกและความรับผิดชอบในฐานะพลเมืองและพลโลก ”

จากมาตรฐานที่กำหนดข้างต้น ในประกาศดังกล่าวได้ระบุตัวบ่งชี้ของมาตรฐานด้านคุณภาพบัณฑิต 3 ตัวบ่งชี้ ได้แก่

1. บัณฑิตมีความรู้ ความเชี่ยวชาญในศาสตร์ของตน สามารถเรียนรู้ สร้างและประยุกต์ใช้ความรู้เพื่อพัฒนาตนเอง สามารถปฏิบัติงานและสร้างงานเพื่อพัฒนาสังคมให้สามารถแข่งขันได้ในระดับสากล

2. บัณฑิตมีจิตสำนึก ดำรงชีวิต และปฏิบัติหน้าที่ตามความรับผิดชอบ โดยยึดหลักคุณธรรม จริยธรรม

3. บัณฑิตมีสุขภาพดีทั้งด้านร่างกายและจิตใจ มีการดูแล เอาใจใส่ รักษาสุขภาพของตนเองอย่างถูกต้องเหมาะสม

มาตรฐานคุณภาพบัณฑิตของกระทรวงศึกษาธิการ

1. บัณฑิตมีความรู้ ความเชี่ยวชาญในศาสตร์ของตน สามารถเรียนรู้ สร้างและประยุกต์ ใช้ความรู้เพื่อพัฒนาตนเอง สามารถปฏิบัติงาน และสร้างงานเพื่อพัฒนาสังคมให้ สามารถแข่งขันได้ในระดับสากล
2. บัณฑิตมีจิตสำนึก ดำรงชีวิต และปฏิบัติหน้าที่ตามความรับผิดชอบโดยยึดหลักคุณธรรมจริยธรรม
3. บัณฑิตมีสุขภาพดีทั้งด้านร่างกายและจิตใจ มีการดูแล เอาใจใส่ รักษาสุขภาพของตนเองอย่างถูกต้องเหมาะสม

จากเนื้อหาในหัวข้อการพัฒนาตนเองสู่ความสำเร็จ และหัวข้อบัณฑิตที่พึงประสงค์ จะเห็นได้ว่ามีความเชื่อมโยงกันอย่างชัดเจน หากนักศึกษาได้พัฒนาตนเองให้มีคุณสมบัติเหมือนลักษณะบัณฑิตที่พึงประสงค์แล้ว นักศึกษาย่อมประสบความสำเร็จในชีวิตอย่างแน่นอน

2. การทำแผนพัฒนาตนเอง

เมื่อใดตั้งเป้าหมายของชีวิตไว้แล้ว ควรทำแผนพัฒนาตนเองตั้งแต่เริ่มเข้าศึกษาในชั้นปีที่ 1 เพื่อเป็นกรอบในการปฏิบัติตนที่จะนำไปสู่เป้าหมายที่ตั้งไว้ภายในระยะเวลาที่กำหนดและเพื่อให้เป็นบัณฑิตที่พึงประสงค์ จะต้องปฏิบัติตนอย่างไรจึงจะประสบความสำเร็จในการเรียน จะต้องฝึกทักษะอะไรบ้าง ซึ่งอาจจะฝึกจากการเรียนในหลักสูตร ฝึกจากการทำกิจกรรมต่างๆ หรือแม้แต่อบรมเพิ่มเติมนอกหลักสูตร จะแบ่งเวลาอย่างไรระหว่างการเรียน การทำกิจกรรมและการพักผ่อน การออกกำลังกาย และการบันเทิง แผนพัฒนาตนเองเป็นสิ่งที่สำคัญที่จะเป็นเหมือนแผนที่ชี้นำทางเดินให้นักศึกษาไปสู่ความสำเร็จตามที่มุ่งหวังไว้ และเป็นบัณฑิตที่พึงประสงค์อย่างเต็มภาคภูมิ

บทสรุป

ลักษณะบัณฑิตที่พึงประสงค์เป็นคุณสมบัติที่เป็นที่คาดหวังว่าบัณฑิตทุกคนควรมี นักศึกษาควรพัฒนาตนเองให้มีคุณสมบัติตามลักษณะบัณฑิตที่พึงประสงค์ และควรทำแผนพัฒนาตนเองเพื่อเป็นกรอบในการกำกับความประพฤติ และการปฏิบัติตนของนักศึกษาเพื่อให้นักศึกษาศึกษาสำเร็จเป็นบัณฑิตที่มีคุณสมบัติที่พึงประสงค์ครบถ้วนและทำให้นักศึกษาประสบความสำเร็จในชีวิตต่อไปด้วย

รองศาสตราจารย์ นายแพทย์กำจร ตติยกวี รองเลขาธิการคณะกรรมการการอุดมศึกษา กล่าวในการเป็นประธานเปิดการประชุมเสวนา เรื่อง การเตรียมพร้อมผลิตบัณฑิตไทยในศตวรรษที่ ๒๑ ว่า “สกอ. เห็นความสำคัญในการพัฒนานิสิตนักศึกษาของประเทศให้เป็นบัณฑิตที่มีคุณลักษณะสอดคล้องตามความต้องการของสังคมในศตวรรษที่ ๒๑ และสามารถดำเนินชีวิตอยู่ร่วมกับผู้อื่นในสังคมได้อย่างมีความสุข ซึ่งตามกรอบแผนอุดมศึกษาระยะยาว ๑๕ ปี ฉบับที่ ๒ (พ.ศ. ๒๕๕๑-๒๕๖๕) ได้กำหนดเป้าหมายของกรอบ คือ “การยกระดับคุณภาพอุดมศึกษาไทย เพื่อผลิตและพัฒนาบุคลากร ที่มีคุณภาพสู่ตลาดแรงงานและพัฒนาศักยภาพอุดมศึกษาในการสร้างความรู้และนวัตกรรม เพื่อเพิ่มขีดความสามารถในการแข่งขันของประเทศในโลกาภิวัตน์ รวมทั้งการพัฒนาที่ยั่งยืนของท้องถิ่นไทย...” กอปรกับปัจจุบันกลุ่มอาเซียนมีการรวมตัวกัน และได้กำหนดวิสัยทัศน์ภายในปี ค.ศ. ๒๐๒๐ ข้อหนึ่งว่า

“เพื่อพัฒนาอาเซียน ให้มีความเข้มแข็งในหลายๆ ด้าน รวมทั้งด้านการศึกษา โดยกำหนดให้มีการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ในทุกๆ ส่วน โดยผ่านการพัฒนาคุณภาพทางการศึกษา การพัฒนาทักษะ ศักยภาพ และการฝึกอบรม” การศึกษาระดับอุดมศึกษาจึงเป็นหนึ่งในตัวจักรสำคัญที่จะช่วยส่งเสริมและสนับสนุนการบรรลุวิสัยทัศน์ดังกล่าว โดยเฉพาะการพัฒนานิสิตนักศึกษา

“นอกจากนี้ คณะกรรมการการอุดมศึกษายังมีนโยบายสำคัญในการพัฒนาบัณฑิตอุดมคติไทย ๒ ประการ คือ การพัฒนาบัณฑิตอุดมคติไทยที่สอดคล้องกับบริบทของสถาบันอุดมศึกษา โดยเน้นให้บัณฑิตมีความภาคภูมิใจในสถาบันและสามารถดำรงชีวิตได้อย่างสง่างามตามเป้าหมายของสถาบันแต่ละกลุ่ม และการพัฒนาบัณฑิตอุดมคติไทยในบริบทที่เป็นสากล โดยคำนึงถึงคุณค่าของความเป็นไทยที่สามารถขยายผลให้มีการเพิ่มมูลค่า และสอดคล้องกับประกาศกระทรวงศึกษาธิการ เรื่อง กรอบมาตรฐานคุณวุฒิระดับอุดมศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๕๒ ที่กำหนดคุณภาพของบัณฑิตทุกระดับคุณวุฒิและสาขา/สาขาวิชาต่าง ๆ ให้เป็นไปตามมาตรฐานผลการเรียนรู้ที่คณะกรรมการการอุดมศึกษากำหนดและต้องครอบคลุมอย่างน้อย ๕ ด้าน ซึ่ง ๑ ใน ๕ ด้านของมาตรฐานผลการเรียนรู้ มีการพัฒนานิสัยในการประพฤติอย่างมีคุณธรรม จริยธรรม และด้วยความรับผิดชอบ ความสามารถในการปรับวิถีชีวิตในความขัดแย้งทางค่านิยมการพัฒนานิสัยและการปฏิบัติตนตามศีลธรรม ทั้งในส่วนตนและส่วนรวม”

๑.๒ นโยบายการพัฒนาบัณฑิตอุดมคติไทย พ.ศ. ๒๕๕๔-๒๕๕๘ กล่าวว่า แนวทางการดำเนินงานพัฒนาบัณฑิตและสร้างกรอบการติดตามผลการดำเนินงานพัฒนาบัณฑิต โดยมีเป้าหมาย ดังนี้

๑) บัณฑิตไทยมีสมรรถนะและทักษะการเรียนรู้ในศตวรรษที่ ๒๑ พร้อมในการทำงานและมีขีดความสามารถในระดับสากล สอดคล้องกับความต้องการของผู้ใช้บัณฑิตในสาขาอาชีพต่าง ๆ

๒) บัณฑิตไทยมีคุณลักษณะความเป็นพลเมืองไทยและพลเมืองโลก

๓) เพื่อส่งเสริมการพัฒนาบัณฑิตไทยให้มีความเป็นเลิศที่หลากหลาย เพื่อสนอง

ตอบความต้องการตามจุดเน้นของสถาบันอุดมศึกษา กล่าวคือ ผลิตภัณฑ์ที่สะท้อนตามจุดเน้นของสถาบัน เป็นบัณฑิตที่เก่งทั้งวิชาการและวิชาชีพ โดยคำนึงถึงเกณฑ์มาตรฐานทางวิชาการและวิชาชีพนั้นๆ

สำหรับคุณลักษณะของบัณฑิตอุดมคติไทยที่พึงประสงค์นั้น กรอบแผนอุดมศึกษาระยะยาว ๑๕ ปี ฉบับที่ ๒ (พ.ศ. ๒๕๕๑ - ๒๕๖๕) หรือการประชุมในเวทีระดับชาติ นานาชาติ หรือการระดมความคิดเห็นจากเครือข่ายการพัฒนาบัณฑิตอุดมคติไทย พบว่า ยุคปัจจุบันมีความต้องการ คุณลักษณะของบัณฑิตที่เด่นชัดและสูงกว่าในอดีต สมรรถนะในตนเองของบัณฑิตจะมีความสำคัญมากยิ่งขึ้นในโลกอนาคต จากปัจจัยการเปลี่ยนแปลง ทำให้บัณฑิตรุ่นใหม่จำเป็นต้องพัฒนาขีดความสามารถในระดับสากล ซึ่งความสามารถในการคิดจะเป็นหัวใจสำคัญสำหรับบัณฑิตยุคใหม่ เช่น การคิดเชิงเหตุผล การคิด วิจัย วิจารณ์ เป็นต้น นอกจากนี้ยังจำเป็นต้องมีทักษะหลายด้านเพื่อการดำรงชีวิต ดังนั้น องค์ประกอบคุณลักษณะของบัณฑิตยุคใหม่ที่สำคัญ ควรประกอบด้วย

๑. ด้านความรู้

- ๑.๑ การเป็นผู้มีหลักคิดทางวิชาการในศาสตร์ที่ตนศึกษา และสามารถเชื่อมโยงกับศาสตร์อื่นที่เกี่ยวข้อง
- ๑.๒ ความสามารถในการหาความรู้เพิ่มเติม มีนิสัยใฝ่รู้
- ๑.๓ มีความสามารถในการประยุกต์ความรู้ให้เหมาะสมกับบริบททางสังคม
- ๑.๔ มีความเท่าทันกับความเคลื่อนไหวและความก้าวหน้าในศาสตร์ที่ตนศึกษา

๒. ด้านทักษะ

- ๒.๑ มีคุณลักษณะความเป็นนักคิด มีกระบวนการคิด มีวิจารณ์อย่างมีมุมมองเชิงบวก และเชิงสร้างสรรค์ มีการตีค่าและการใช้ข้อมูลอย่างสมเหตุสมผล สิ่งที่สำคัญที่สุด คือ การคิดเชิงสร้างสรรค์และการแก้ปัญหา (creative thinking and problem solving)
- ๒.๒ มีทักษะการดำรงชีวิตและประกอบอาชีพ (Life & career skills) ที่สามารถดำรงชีวิตอยู่ท่ามกลางกระแสโฆษณาชวนเชื่อ สามารถใช้วิจารณ์ต่อข้อมูลข่าวสารต่างๆ ได้ ตลอดจนมีความสามารถในการปรับตัวได้ดีในสภาวะการเปลี่ยนแปลง
- ๒.๓ มีทักษะการเรียนรู้นวัตกรรมใหม่ (Learning and innovative skills)
- ๒.๔ มีทักษะในการสืบหาข้อมูล การสื่อสารและการใช้เทคโนโลยี และการเรียนรู้ผ่านสื่อต่าง ๆ (information, communication, media, and technology skills)

๒.๕ การสื่อสาร การสืบหาข้อมูลและการเรียนรู้ผ่านสื่อต่างๆ (communication, information and literacy)

๒.๖ การบริหารจัดการ และ การเป็นผู้ประกอบการ

๒.๗ สามารถทำงานร่วมกับคนอื่นได้ ทำงานกับคนที่ต่างความคิดหรือต่างวัฒนธรรมได้มีทักษะในการจัดการความขัดแย้งและมีทักษะ

การทำงานเป็นทีม สร้างความร่วมมือระหว่างการทำงานได้

๒.๘ มีทักษะการเป็นผู้นำ โดยเฉพาะอย่างยิ่งความเป็นผู้นำการเปลี่ยนแปลง

๓. ด้านบุคลิกอุปนิสัย

๓.๑ คุณลักษณะด้านความเป็นพลเมืองดีในระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์เป็นประมุข ตลอดจนมีความเป็นพลเมืองดี ของภูมิภาคและของโลก มีค่านิยมที่ถูกต้องทั้งด้านสังคมและมนุษยธรรม

๓.๒ มีความเข้าใจในวัฒนธรรมข้ามชาติ (cross-cultural understanding) เพราะโลกปัจจุบันเป็นโลกที่ไร้พรมแดน มีความเข้าใจคนอื่น เข้าใจสังคม ชุมชน วัฒนธรรมอื่นได้ เห็นคุณค่าในความแตกต่าง มีความเคารพในความแตกต่างและความหลากหลาย

๓.๓ เป็นผู้มีจริยธรรมและค่านิยมที่ดีงามอยู่ในพื้นฐานของจิตใจ เช่น การมีจิตอาสา การมีวินัยในตนเอง มีความรับผิดชอบต่อสังคม ยึดมั่นในจรรยาบรรณวิชาชีพ ตลอดจนน้อมนำปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงมาใช้ในการดำเนินชีวิตในฉบับหน้า ‘OHEC Newsletter’ จะนำเสนอเนื้อหาเกี่ยวกับข้อเสนอแนะนโยบายการพัฒนาบัณฑิตอุดมคติ แนวคิดในการสร้างบัณฑิตอุดมคติไทย

ยุทธศาสตร์การขับเคลื่อนเพื่อสร้างบัณฑิตอุดมคติไทย และมาตรการและแนวทางการดำเนินงาน

วิชัย วงษ์ใหญ่ (๒๕๔๓:๓) ได้กล่าวว่า ในศตวรรษที่ 21 สังคมต้องการบัณฑิตที่มีคุณลักษณะ 6 ประการ ได้แก่

๑. มีวิสัยทัศน์ ความสามารถในการคิดวิเคราะห์ สังเคราะห์ข้อมูลข่าวสาร สามารถเลือกรับ เลือกปฏิเสธ และอธิบายได้ว่าจะหาประโยชน์อะไรได้จากข่าวสารข้อมูลและเป็นผู้สร้างโลกทัศน์

๒. มีความสามารถติดต่อสื่อสารและสร้างสัมพันธภาพกับผู้อื่นได้อย่างมีประสิทธิภาพ ทำงานร่วมกับผู้อื่นได้

๓. มีค่านิยมในการตัดสินใจ และอธิบายได้ว่าตัดสินใจเพื่ออะไรและเพราะอะไร มีความเข้าใจยอมรับความแตกต่างลักษณะของวัฒนธรรม

๔. เป็นบุคคลที่ใฝ่รู้ สามารถเรียนรู้ได้ตลอดเวลา มีความสามารถในการคิดวิเคราะห์ระบบ
๕. เป็นบุคคลที่เต็มใจร่วมแก้ไขปัญหาดังกล่าว สิ่งแวดล้อมด้วยสันติวิธี เข้าร่วมกิจกรรมทางการเมือง และปกป้องสิทธิมนุษยชน
๖. สามารถจัดการกับอารมณ์ ควบคุมความเครียดรวมทั้งปรับตัวเข้ากับสิ่งแวดล้อมได้

สมน อมรวิวัฒน์ (๒๕๔๖:๗๔-๗๕) ได้ศึกษาปณิธานและวัตถุประสงค์ในการผลิตบัณฑิตของแต่ละมหาวิทยาลัย ได้สรุปคุณลักษณะร่วมของนิสิตนักศึกษาที่เป็นวัตถุประสงค์ของการผลิตบัณฑิตของมหาวิทยาลัยต่าง ๆ ประมวลได้ ดังนี้

1. มีสุขภาพดี มีความรู้คุณธรรมทั้งที่เป็นคุณธรรมของนักวิชาการ คุณธรรมทางวิชาชีพ และคุณธรรมของคนดี
2. ใฝ่เรียน ใฝ่แสวงหาความรู้และมีทักษะที่เป็นเครื่องมือค้นพบความรู้ ทั้งที่เป็นความรู้เรื่องไทยและความรู้เรื่องโลกตลอดจนความรู้ในศาสตร์ที่เป็นวิชาชีพ
3. ได้รับการฝึกฝนให้คิด รู้วิธีคิด สรุปความคิด และนำความคิดไปประยุกต์ใช้ได้จริง
4. มีความสามารถในการแสดงออก การนำเสนอ การเสวนาแลกเปลี่ยนความรู้ ซึ่งนำไปสู่ลักษณะผู้นำและความมั่นใจในตนเอง
5. สามารถวางแผนชีวิต เห็นการณ์ไกล ไตร่ตรองเหตุผล และประพฤติดรอบคอบไม่ประมาท
6. ทำงานเป็นทีม ขยันหมั่นเพียร มุ่งความสำเร็จในงาน
7. ปรับตัว และก้าวทันความเปลี่ยนแปลงของสังคมสิ่งแวดล้อมและเทคโนโลยี สามารถใช้ข้อมูลข่าวสารให้เกิดประโยชน์ทางสร้างสรรค์
8. เป็นสมาชิกที่ดีของกลุ่ม ของสถาบัน เป็นพลเมืองดี และเป็นพลโลกที่ใฝ่สันติ พร้อมทั้งจะเป็นผู้ให้ ผู้มีส่วนร่วมในการแก้ปัญหาทางสังคม และผดุงความยุติธรรมในสังคม
9. มีคุณภาพและความสามารถทางวิชาการสูงพอที่จะแข่งขันกับผู้อื่น และสร้างสรรค์ความรู้ใหม่ได้จากการทำงาน

สำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา ได้กำหนดบัณฑิตที่พึงประสงค์ไว้ในแผนพัฒนาการศึกษาระดับอุดมศึกษา ฉบับที่ 9 พ.ศ. (2545-2549) (สำนักปลัดทบวงมหาวิทยาลัย. 2543: 9-11.) ไว้ว่าบัณฑิตที่พึงประสงค์ ควรมีคุณลักษณะ ดังนี้

เป็นบัณฑิตที่มีความรับผิดชอบ มีคุณธรรม จริยธรรม มีวินัย ภาควิชาในวิชาชีพ มีจิตสำนึกของการเป็นผู้ประกอบการมีความเป็นผู้นำ และสามารถปรับตัวให้เข้ากับสิ่งแวดล้อมที่แปรเปลี่ยนได้ และบัณฑิตควรเป็นผู้มีความรู้ด้านวิชาชีพ สามารถประกอบอาชีพในสถานประกอบการ มีความรอบรู้ มีความคิดด้านวิเคราะห์

สังเคราะห์ สร้างสรรค์ สามารถพัฒนาประยุกต์แนวทางใหม่ เพื่อพัฒนาตนเองและสังคมอย่างต่อเนื่อง โดยสามารถใช้เทคโนโลยีพื้นฐานได้อย่างดี มีทักษะในการสื่อสารโดยสามารถใช้ภาษาต่างประเทศได้ออย่างน้อย 2 ภาษาตลอดจนสามารถสร้างงานที่สอดคล้องกับความต้องการของตนเอง และทำงานในสภาพการทำงานที่เป็นสากลได้ (สำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา. 2545:11-12. ลักษณะนิสิตนักศึกษาที่พึงประสงค์ของพระเทพเวที (ประยุทธ์ ปยุตโต. 2532: 2-3.) ซึ่งได้กล่าวถึงคุณลักษณะ 7 ประการของนิสิตนักศึกษาที่การศึกษาจะต้องเอื้ออำนวยและสร้างขึ้นมาให้สำเร็จ คุณลักษณะเหล่านี้ ได้แก่

1. ได้กัลยาณมิตร คือ มีพ่อแม่ ครูอาจารย์ และสภาพแวดล้อมทางสังคมที่ดีงาม เกื้อกูลต่อการพัฒนา
2. ชีวิตมีวินัย คือ การรู้จักระเบียบและมีวินัยในการดำเนินชีวิต รักษาระเบียบของสังคมในการอยู่ร่วมกันกับผู้อื่นให้มีความเกื้อกูลกัน ไม่เบียดเบียนกัน เพื่อมีสภาพชีวิตที่เหมาะสม และเอื้อต่อการที่จะทำกิจกรรมต่าง ๆ ในการพัฒนายิ่งๆ ขึ้น
3. ใฝ่รู้ ใฝ่สร้างสรรค์ คือ ต้องการเข้าถึงความจริงและทำสิ่งที่ดีงามให้เกิดขึ้น รักสัจจะ รักงาน อันเป็นแรงจูงใจที่จะทำให้ก้าวหน้าต่อไปในการพัฒนา
4. เชื่อมั่นในศักยภาพของตน คือ เชื่อในความเป็นมนุษย์ของตน ซึ่งเป็นสัตว์ที่ฝึกฝนพัฒนาให้ประเสริฐเลิศได้ และเพียรพยายามในการศึกษาพัฒนาตนยิ่งขึ้นไปให้สมบูรณ์เต็มที่
5. มีค่านิยมและทัศนคติแนวเหตุผล คือ มีความเชื่อถือทัศนคติและค่านิยมที่ดีงาม เอื้อต่อการพัฒนา โดยเฉพาะการมองสิ่งทั้งหลายตามความเป็นไปแห่งเหตุปัจจัย รับรู้ประสบการณ์ทั้งหลายด้วยท่าที
6. มีสติระลึกรู้ร้อนทุกเวลา คือ มีจิตสำนึกต่อกาลเวลาตื่นตัวต่อความเปลี่ยนแปลงไวและเท่าทันต่อเหตุแห่งความเสื่อมและเหตุแห่งความเจริญระลึกรู้ร้อนในการแก้ไขเหตุแห่งความเสื่อมและมีความคิดสร้างสรรค์ความเจริญ มีจิตสำนึกการศึกษาพัฒนาตนเองอยู่ตลอดเวลา
7. พึ่งพาตนเองได้ด้วยความรู้คิดหรือผู้รู้จักคิด รู้จักใช้ปัญญาพิจารณาให้ได้ความจริง และคุณค่าหรือประโยชน์จากทุกสิ่งทุกอย่างทั้งหลาย สามารถคิดแยกแยะสืบค้นหาค้นประกอบและเหตุปัจจัยของเรื่องราวเหตุการณ์ต่าง ๆ คิดเป็นและคิดเอง (จิรวัดน์ วิริงกร. 2543: 1-2.)

มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ได้กำหนดคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของบัณฑิตไว้ 3 ข้อ ได้แก่ (ฝ่ายประกันคุณภาพ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. 2543 : 7)

๑.๑ เป็นมนุษย์ที่ดี มีศีลธรรม มีความซื่อสัตย์สุจริต มีความรับผิดชอบ มีมนุษยสัมพันธ์ที่ดี รู้จักคิดอย่างอิสระ รู้จักไตร่ตรองเหตุผล รักความก้าวหน้า รักการแสวงหาความคิดใหม่ รักการแสวงหาความจริง รักศิลปะและความงาม รักความสามัคคี รักศักดิ์ศรีของมนุษย์ เห็นแก่ประโยชน์ส่วนรวม และมีจิตประชาธิปไตย

๑.๒ มีความรู้และสติปัญญาดี มีความรอบรู้ในศิลปวิทยาพื้นฐาน มีความคิดอ่านกว้างขวาง รู้พัฒนาสติปัญญาให้เฉียบแหลม มีความสามารถในการเรียนรู้วิชาการให้แตกฉานลึกซึ้ง มีความสามารถในการ

แสวงหามุมเบิกความรู้อย่างใหม่ให้ทันโลกทันเหตุการณ์ และรู้จักนำความรู้มาใช้ให้เกิดประโยชน์แก่ชีวิตและสังคม ด้วยความสำนึกรับผิดชอบ

๑.๓ มีความรู้ความสามารถในการประกอบสัมมาชีพ เลี้ยงตนเอง และครอบครัวได้ โดยไม่รบกวนคนอื่น และมีความสามารถพิเศษในการดำเนินชีวิตที่คุ้มค่า

4. ทฤษฎีที่เกี่ยวกับคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของบัณฑิต

คุณลักษณะอันพึงประสงค์เป็นคุณลักษณะภายในของบุคคลซึ่งเกี่ยวข้องกับสังคม อารมณ์ ความรู้สึก ที่มีอิทธิพลต่อการแสดงพฤติกรรมตามที่สังคมต้องการ ประกอบด้วย คุณธรรม จริยธรรม และค่านิยม ซึ่งเกิดจากการจัดการเรียนรู้ให้แก่ผู้เรียนตามกลุ่มสาระการเรียนรู้ต่าง ๆ รวมทั้งการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน โครงการ/กิจกรรมอื่น ๆ ที่สถานศึกษาจัดขึ้น ทั้งนี้สถานศึกษาสามารถเลือกใช้แนวคิด ทฤษฎีต่าง ๆ เกี่ยวกับการพัฒนาคุณลักษณะอันพึงประสงค์ได้อย่างหลากหลาย ดังตัวอย่างต่อไปนี้

คุณลักษณะของบัณฑิตที่พึงประสงค์ที่ได้จากการศึกษาเอกสารที่เกี่ยวข้อง

4.1 ทบวงมหาวิทยาลัย ได้ประกาศคุณลักษณะของบัณฑิตที่พึงประสงค์ของทบวงมหาวิทยาลัยเมื่อวันที่ ๑๔ สิงหาคม พ.ศ.๒๕๔๐ และถือเป็นนโยบายในการปฏิบัติแก่สถาบันอุดมศึกษาในสังกัดและในกำกับของทบวงมหาวิทยาลัย ซึ่งปัจจุบันได้เปลี่ยนฐานะเป็นสำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ ได้กำหนดคุณลักษณะของบัณฑิตที่พึงประสงค์ไว้ดังนี้

๑.๑.๑ เป็นผู้มีความรอบรู้ในวิชาการทั้งภาคทฤษฎีและภาคปฏิบัติ มีความสามารถในการคิดวิเคราะห์

๑.๑.๒ เป็นผู้ที่มีจริยธรรม คุณธรรม สามารถครองตัวอยู่ในสังคมได้อย่างเต็มภาคภูมิ

๑.๑.๓ เป็นผู้มีความรู้ในศาสตร์ที่เกี่ยวข้องกับการดำรงชีวิตในสังคมปัจจุบัน

๑.๑.๔ เป็นผู้มีความรับผิดชอบต่อสังคมและการดำรงชีวิตด้วยความเหมาะสม

4.2 ทฤษฎีพัฒนาการทางการรู้การคิดของเพียเจต์

ศูนย์ส่งเสริมและพัฒนาพลังแผ่นดินเชิงคุณธรรม (๒๕๕๑ : ๑๕ - ๑๘) ได้สรุปว่า สถิติปัญญา หรือความสามารถในการรู้คิดเป็นพื้นฐานของการมีคุณธรรมจริยธรรม เนื่องจากผู้ที่มีคุณธรรมจริยธรรมสูง มักเป็นผู้ที่สามารถคิดวิเคราะห์ มีวิจารณญาณ และสามารถคาดการณ์เกี่ยวกับสาเหตุและผลของการกระทำได้ นักวิชาการทางจิตวิทยาที่ศึกษาเกี่ยวกับพัฒนาการทางการรู้ การคิด คือ Jean Piaget ได้เสนอพัฒนาการทางการรู้การคิดไว้ ๔ ขั้นตอน ได้แก่

๔.๒.๑ ขั้นระยะการเคลื่อนไหวสัมผัส (the sensorimotor stage) เป็นช่วงของเด็กแรกเกิดถึงอายุ ๒ ขวบ จะมีพัฒนาการที่เกี่ยวข้องกับความคงที่ของวัตถุ โดยจะเริ่มรับรู้วัตถุที่หายไปจากสายตาของตนยังคงเป็นวัตถุเดิมและไม่ได้หายไปไหน เช่น เมื่อเอากะดามาค้นของเล่นที่เด็กกำลังเล่นอยู่ เด็กจะปิดกระดามเพื่อหาของเล่น แสดงว่าเด็กมีความเข้าใจเกี่ยวกับการคงอยู่ของวัตถุ ในช่วงนี้จะเกิดกระบวนการ ๒ ประเภท คือ

๑) การดูดซึม (assimilation) เป็นการรับรู้เข้าสู่โครงสร้างเดิมและเข้าสู่ระบบเดิม เป็นการปรับสภาพแวดล้อมให้เข้ากับการรู้คิดของตน และปฏิเสธสิ่งที่ไม่เข้ากับการรู้คิดของตน

๒) การปรับเปลี่ยน (accommodation) เป็นการปรับความคิดหรือปรับตัวให้เข้ากับสภาพแวดล้อมใหม่ เกิดการยอมรับประสบการณ์ใหม่ กระบวนการทั้งสองจะทำให้บุคคลเกิดความสมดุล (equilibration)

๔.๒.๒ ขั้นก่อนปฏิบัติการ (the preoperational stage) เป็นช่วงของเด็กอายุ ๒-๗ ขวบ โดยแบ่งเป็น ๒ ส่วน

๑) ส่วนแรกปรากฏในเด็กอายุ ๒-๔ ขวบ เด็กจะมีพัฒนาการทางสรีระมากขึ้นและสามารถสำรวจสภาพแวดล้อมได้มากขึ้น เรียนรู้คำและพฤติกรรมใหม่ๆ แต่มีความคิดและพฤติกรรมที่เด่น คือ ยึดตนเองเป็นศูนย์กลาง (egocentric) เด็กเชื่อว่าสิ่งที่ตนเห็น ตนเข้าใจนั้น คนอื่น ๆ ก็จะเห็นและเข้าใจอย่างที่ตนเห็นและตนเข้าใจ ในช่วงนี้เด็กจะมีการเลียนแบบผู้ปกครองมาก ไม่ว่าจะเป็นคำพูด ท่าทาง กิริยามารยาท และพฤติกรรมในช่วงกระบวนการ assimilation เป็นกระบวนการที่ใช้มาก โดยเมื่อเด็กเล่น เด็กจะเข้าใจสิ่งต่างๆ ที่อยู่รอบข้างมากขึ้น รวมทั้งกระบวนการ accommodation เช่น การเลียนแบบจะช่วยพัฒนาสติปัญญาของเด็กจากการเรียนรู้ทางสังคม

๒) ส่วนที่สองปรากฏในเด็กอายุ ๔-๗ ขวบ เป็นขั้นความคิดแบบอัตตัมฤทธิ์ (initiative thought) เด็กจะลดการยึดตนเองเป็นศูนย์กลางลง จากการเรียนรู้สิ่งแวดล้อม เด็กอาจยังแยกไม่ออกระหว่างความเพ้อฝันหรือนิทานกับความเป็นจริง ช่วงนี้พัฒนาการทางความคิดเริ่มมีมากขึ้น

๔.๒.๓ ขั้นปฏิบัติการแบบรูปธรรม (the stage of concrete operations) ปรากฏในเด็กอายุ ๕ - ๑๐ ขวบ มีความคิดที่จัดเป็นระบบมากขึ้น สามารถคิดทวนกลับและมีสังกัดในเชิงของมวลสาร ปริมาตร และน้ำหนัก

๔.๒.๔ ขั้นปฏิบัติการแบบระบบ (the stage of formal operations) เป็นความสามารถในการคิดแบบสมมติและการคิดเป็นเหตุเป็นผล โดยมีลักษณะระบบคิดเป็น ๓ ประการคือ

๑) การสร้างการทวนกลับความคิดเกี่ยวกับความจริงกับความเป็นไปได้ (thinking in possibilities) ผู้มีความสามารถในการคิดขั้นนี้ จะสามารถคิดสลับไปมาระหว่างความจริงกับความเป็นไปได้ ซึ่งเป็นความคิดสมมติ ผู้ที่มีพัฒนาการในขั้นนี้จะสามารถคิดในเชิงนามธรรมได้

๒) ความคิดแบบตั้งสมมติฐานจากหลักที่กว้างกว่า (hypothetical-deductive thinking) ผู้ที่คิดในเชิงนามธรรมได้จะสามารถตั้งสมมติฐานได้ แล้วตรวจสอบสมมติฐานด้วยการทำวิจัย

๓) การคิดถึงการคิด (thinking about thinking) ผู้ที่คิดในชั้นนามธรรมแบบระบบขั้นนี้จะสามารถคิดถึงความหมายความสำคัญ คติวิเคราะห์ และหาเหตุผลประกอบการคิดหรือการจินตนาการของตนเอง ซึ่งเป็นการสำรวจความคิดและการวิจารณ์ตนเองได้

4.3 ทฤษฎีพัฒนาการทางจริยธรรมของโคลเบอร์ก

โคลเบอร์ก ยึดถือ ทฤษฎีพัฒนาการทางการรู้การคิด ของเพียเจต์ (Piaget) เป็นหลักในการวัดพัฒนาการทางจริยธรรม และถือว่าพัฒนาการทางจริยธรรมเป็นผลของพัฒนาการทางปัญญา ซึ่งสรุปได้ดังนี้ (พิศเพลิน เขียวหวาน และคณะ, ๒๕๔๖ : ๓ - ๕)

เด็กวัยแรกเกิด - ๓ ขวบ ปัญญาความคิดอยู่ในขั้นต่ำเกินกว่าที่จะเข้าใจความถูกผิดของการกระทำ เมื่อเข้าสู่วัยที่ ๒ อายุ ๒ - ๓ ปี เริ่มที่จะเข้าใจเกี่ยวกับความถูกผิดของการกระทำ เมื่อเข้าสู่วัยที่ ๓ อายุ ๓ - ๑๒ ปี เด็กสามารถคิดตามหลักเหตุผลได้ แต่จำกัดอยู่ในขอบเขตของสิ่งที่ป็นรูปธรรม เช่น จัดประเภทให้เป็นระบบได้ และเข้าใจความสัมพันธ์ระหว่างลักษณะต่าง ๆ ของสิ่งที่ป็นรูปธรรมได้ เมื่อความคิดของเด็กในวัยที่ ๒ และ ๓ ยังจำกัดอยู่ในขอบเขตของการนึกคิดเอาเองและการคิดเกี่ยวกับสิ่งที่ป็นรูปธรรม ความคิดเกี่ยวกับความถูก-ผิดจึงจำกัดอยู่ในขอบเขตของสิ่งที่ป็นรูปธรรมเท่านั้น ไม่สามารถเข้าใจกฎเกณฑ์ของสังคมอย่างเป็นระบบ โคลเบอร์กจัดอยู่ในระดับที่ ๑ คือ ระดับก่อนกฎเกณฑ์สังคม (preconventional level)

ผู้ที่สามารถคิดในเชิงเหตุผลนามธรรมได้ เป็นผู้มีอายุประมาณ ๑๒ ปีขึ้นไป สามารถเข้าใจบทบาทของบุคคล และความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลต่าง ๆ ในสังคมอย่างเป็นระบบจะตัดสินความถูกผิดของการกระทำของบุคคลต่าง ๆ ตามกฎเกณฑ์ของสังคมไทย ความเข้าใจเกี่ยวกับความถูกผิดในการทำงานนี้จัดอยู่ในระดับที่ ๒ คือ ระดับกฎเกณฑ์สังคม (conventional morality)

สำหรับผู้ที่สามารถคิดเชิงตรรกได้เป็นอย่างดีอาจจะพัฒนาการรับรู้ของตนเอง ในระดับที่สูงขึ้นไปอีกอยู่ในระดับที่ ๓ คือ ระดับสูงกว่ากฎเกณฑ์สังคม (postconventional morality) ซึ่งสามารถตัดสินความถูกต้องเหมาะสมตามกฎเกณฑ์ต่างๆ ของสังคม แล้วใคร่ครองด้วยตนเองว่าถูกต้อง ผู้ที่สามารถตัดสินความถูกต้องของการกระทำในระดับสูงนี้ต้องอาศัยปัญญาความคิดระดับสูง และเป็นผู้ที่ช่างคิดช่างสังเกต ผู้ที่จะวิพากษ์กฎเกณฑ์ต่าง ๆ ได้ ต้องใช้เวลาอีกหลายปี จากเริ่มวัยรุ่นจนกระทั่งอายุอย่างน้อย ๒๐ ปีจึงจะทำได้

ตามทฤษฎีพัฒนาการทางจริยธรรมของโคลเบอร์ก แบ่งระดับพัฒนาการออกเป็น ๓ ระดับ คือ ระดับที่ ๑ ก่อนกฎเกณฑ์สังคม ระดับที่ ๒ กฎเกณฑ์สังคม และระดับที่ ๓ สูงกว่ากฎเกณฑ์สังคม ในแต่ละระดับ โคลเบอร์กยังแบ่งพัฒนาการออกเป็น ๒ ขั้น รวมเป็น ๖ ขั้น เรียงตามลำดับ ดังนี้

ระดับที่ ๑ : ก่อนกฎเกณฑ์สังคม (preconventional level)

ขั้นที่ ๑ การลงโทษและการเชื่อฟัง (punishment – obedience orientation)

ก. สิ่งที่ถูก

- ต้องเชื่อฟัง ไม่ฝ่าฝืนกฎเกณฑ์ที่มีการลงโทษ
- ไม่ทำความเสียหายแก่ชีวิตและทรัพย์สิน

ข. เหตุผล

- เพื่อหลีกเลี่ยงการถูกลงโทษ

ขั้นที่ ๒ เอกบุคลนิยม การตอบสนองความต้องการ และการชำระแลกเปลี่ยน

(instrumental relativist orientation)

ก. สิ่งที่ถูก

- ทำตามกฎเกณฑ์เพื่อเกิดประโยชน์แก่ตนเองในปัจจุบัน
- ทุกคนทำในสิ่งที่ตอบสนองความต้องการของตน
- ความยุติธรรมในการชำระแลกเปลี่ยน

ข. เหตุผล

- การตอบสนองความต้องการของตนจำเป็นต้องคำนึงถึงความต้องการ

ของผู้อื่นด้วย

ระดับที่ ๒ : กฎเกณฑ์สังคม (conventional morality)

ขั้นที่ ๓ ความคาดหวังทางสังคม ความสัมพันธ์ และการคล้อยตาม (good boy – nice girl

orientation)

ก. สิ่งที่ถูก

- กระทำในสิ่งที่สังคมคาดหวัง
- มีความปรารถนาดีและอาทรต่อผู้อื่น
- ความไว้วางใจ ความรักดี ความเคารพ และความกตัญญู

ข. เหตุผล

- ต้องการเป็นคนดีในทรณะของตนและของบุคคลต่าง ๆ

ในสังคม

- ต้องการรักษากฎเกณฑ์ต่าง ๆ ทางสังคมเพื่อรักษาพฤติกรรม ดีงามต่าง ๆ ให้คงอยู่

ขั้นที่ ๔ ระบบสังคมและมโนธรรม (law and order orientation)

ก. สิ่งที่ถูก

- การปฏิบัติตามหน้าที่ของตน
- กฎหมายต้องเป็นกฎหมาย ยกเว้นในกรณีที่ขัดกับหน้าที่ทางสังคมอื่น ๆ
- การบำเพ็ญตนเป็นประโยชน์ต่อสังคม กลุ่ม หรือสถาบัน

ข. เหตุผล

- เพื่อให้สถาบันต่าง ๆ ของสังคมดำรงอยู่ต่อไป
- รักษาระบบสังคมให้คงอยู่ ไม่พังทลาย

ระดับที่ ๓ สูงกว่ากฎเกณฑ์สังคม หรือตามหลักการ(postconventional morality or principled level)
 ขั้นที่ ๕ สัญญาสังคมหรืออรรถประโยชน์และสิทธิส่วนบุคคล (social contract orientation)

ก. สิ่งที่ถูก

- การเข้าใจว่าบุคคลในสังคมต่างมีค่านิยมและความเห็นต่างกัน
- การเข้าใจกฎเกณฑ์ต่าง ๆ ในสังคมว่าเกิดจากการตกลงกัน

ของบุคคลในสังคม

- การปฏิบัติตามสัญญาสังคม

ข. เหตุผล

- เพื่อประโยชน์และเพื่อพิทักษ์สิทธิของทุกคนในสังคม
- ความรู้สึกผูกพันต่อสัญญาสังคมกับบุคคลต่าง ๆ

ขั้นที่ ๖ หลักการจริยธรรมสากล (universal ethical principle orientation)

ก. สิ่งที่ถูก

- ทำตามหลักการทางจริยธรรมที่ตนเลือกเอง
- กฎหมายและสัญญาสังคมที่ถูกต้องควรเป็นไปตามหลักการเหล่านี้
- เมื่อกฎหมายขัดกับหลักการเหล่านี้ จะต้องทำตามหลักการ
- หลักการที่ถูกต้องคือ หลักการสากลเกี่ยวกับความยุติธรรม

ซึ่งได้แก่ ความเสมอภาคในสิทธิของมนุษย์ และการเคารพ

ในศักดิ์ศรีของมนุษย์

ข. เหตุผล

- หลักการจริยธรรมสากลเป็นสิ่งที่ถูกต้องตามหลักเหตุผล

การเกิดจริยธรรมตามทฤษฎีของโคลเบิร์กนั้น จริยธรรมหรือความเข้าใจเกี่ยวกับความถูกต้อง มิได้เกิดจากการเรียนรู้ มิได้เกิดจากสังคมแวดล้อม แต่เกิดจากการคิดไตร่ตรองตามเหตุผลของ แต่ละบุคคล พัฒนาการของจริยธรรมเป็นผลของการสังเกต และการคิดไตร่ตรองของบุคคล ผู้ที่ไม่ชอบสังเกตหรือไม่ชอบที่

จะคิดไตร่ตรอง พัฒนาการทางจริยธรรมก็ไม่เกิด แม้ว่าพัฒนาการทางปัญญาได้เข้าสู่ขั้นสูงแล้วก็ตาม ซึ่งโคลเบิร์ตเชื่อว่า พัฒนาการเกิดเป็นขั้นๆ จากขั้นหนึ่งไปสู่อีกขั้นหนึ่งตามลำดับอย่างแน่นอนตายตัว (invariant) ดังนั้นจริยธรรมจึงพัฒนาเป็นขั้นๆ จากขั้นต่ำกว่าไปสู่ขั้นสูงกว่าทีละขั้น ไม่มีการข้ามขั้น ไม่มีการสลับขั้น และไม่ว่าบุคคลจะเติบโตในสังคมใดหรือนับถือศาสนาใด ย่อมมีลำดับขั้นการพัฒนาของจริยธรรมที่เหมือนกัน เรียกชื่อว่าทฤษฎีพัฒนาการเชิงโครงสร้าง (structural development theory) และทฤษฎีพัฒนาการทางปัญญา (cognitive development theory)

4.4 ทฤษฎีต้นไม้อจริยธรรม

ทฤษฎีต้นไม้อจริยธรรม เป็นทฤษฎีที่เสนอจิตลักษณะ ๘ ประการ ที่อาจเป็นสาเหตุของพฤติกรรมของคนดี คนเก่งและมีสุขของคนไทย (ดวงเดือน พันธุมนาวิน, ๒๕๓๖ อ้างถึงในศูนย์ส่งเสริมและพัฒนาพลังแผ่นดินเชิงคุณธรรม, ๒๕๕๑ : ๑๕-๒๐) ซึ่งแบ่งเป็น ๓ ส่วน ได้แก่ ราก ลำต้น และส่วนที่เป็นดอกและผลของต้นไม้

ส่วนแรกคือ ราก แทนจิตลักษณะพื้นฐานสำคัญ ๓ ประการ ได้แก่

๑. สุขภาพจิต หมายถึง ความวิตก กังวล ตื่นเต้น ไม่สบายใจของบุคคลอย่างเหมาะสมกับเหตุการณ์
๒. ความเฉลียวฉลาดหรือสติปัญญา หมายถึง การรู้การคิดในขั้นรูปธรรมหลายด้านและการคิดในขั้นนามธรรม ซึ่งมีพื้นฐานมาจากทฤษฎีพัฒนาการทางการรู้การคิดของ Piaget
๓. ประสบการณ์ทางสังคม หมายถึง การรู้จักเอาใจเขามาใส่ใจเรา ความเอื้ออาทร เห็นอกเห็นใจ และสามารถคาดหรือทำนายความรู้สึกของคนอื่น

ส่วนที่สองคือ ลำต้น เป็นผลจากจิตลักษณะพื้นฐานที่ราก ประกอบด้วยจิตลักษณะ ๕ ประการ ได้แก่

๑. ทศนคติ ค่านิยม และคุณธรรม

ทศนคติ หมายถึง การเห็นประโยชน์-โทษของสิ่งใดสิ่งหนึ่ง ค่านิยม หมายถึง สิ่งที่คุณส่วนใหญ่เห็นว่าสำคัญ คุณธรรม หมายถึง สิ่งที่คุณส่วนใหญ่เห็นว่าดีงาม ส่วนใหญ่มักจะเกี่ยวข้องกับหลักทางศาสนา เช่น ความกตัญญู ความเสียสละ ความซื่อสัตย์ ความพอใจ ไม่พอใจต่อสิ่งนั้น และพร้อมที่จะมีพฤติกรรมต่อสิ่งนั้น

๒. เหตุผลเชิงจริยธรรม

เหตุผลเชิงจริยธรรม หมายถึง เจตนาของการกระทำที่ทำเพื่อส่วนรวมมากกว่าส่วนตัวหรือพวกพ้อง ซึ่งมีพื้นฐานมาจากทฤษฎีทางเหตุผลเชิงจริยธรรมของ Kohlberg

๓. ลักษณะมุ่งอนาคตควบคุมตน

ลักษณะมุ่งอนาคตควบคุมตน หมายถึง ความสามารถในการคาดการณ์ไกลว่าสิ่งที่กระทำลงไปในปัจจุบันจะส่งผลอย่างไร ในปริมาณเท่าใด ต่อใคร ตลอดจนความสามารถ ในการอดได้ รอได้ สามารถอดเปรี้ยวไว้กินหวานได้

๔. ความเชื่ออำนาจในตน

ความเชื่ออำนาจในตน หมายถึง ความเชื่อว่าผลที่ตนกำลังได้รับอยู่เกิดจากการกระทำของตนเอง มิใช่เกิดจากโชคเคราะห์ ความบังเอิญ หรือการควบคุมของคนอื่น เป็นความรู้สึกในการทำนายนได้ ควบคุมได้ของบุคคล ซึ่งมีพื้นฐานมาจากทฤษฎี locus of control ของ rotter (๑๙๖๖)

๕. แรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์

แรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ หมายถึง ความพยายามฝ่าฟันอุปสรรคในการทำสิ่งใดสิ่งหนึ่งโดยไม่ย่อท้อ ซึ่งมีพื้นฐานมาจากทฤษฎีแรงจูงใจของ McClelland (๑๙๖๓)

ส่วนที่สาม คือ ส่วนของดอกและผล เป็นส่วนของพฤติกรรมของคนดีและเก่งซึ่งแสดง

พฤติกรรมทำความดี ละเว้นความชั่ว ซึ่งเป็นพฤติกรรมของคนดี และพฤติกรรม การทำงานอย่างขยันขันแข็งเพื่อส่วนรวมอย่างมีประสิทธิภาพ สามารถแบ่งเป็น ๒ ส่วนด้วยกัน (ดวงเดือน พันธุมนาวิน, ๒๕๔๘ ก อ้างถึงในศูนย์ส่งเสริมและพัฒนาพลังแผ่นดินเชิงคุณธรรม, ๒๕๕๑ : ๒๐-๒๑) คือ

๑. พฤติกรรมของคนดี ประกอบด้วย ๒ พฤติกรรมหลัก ได้แก่

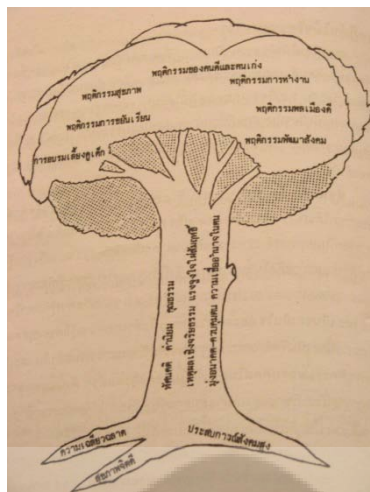
๑.๑ พฤติกรรมไม่เบียดเบียนตนเอง เป็น พฤติกรรมของบุคคล ที่ไม่ทำร้ายหรือทำลายตนเอง เช่น การดูแลสุขภาพของตนเอง การบริโภคสิ่งที่มีประโยชน์ ไม่ดื่มเหล้า ไม่สูบบุหรี่ ไม่คิดยาเสพติด ไม่เล่นการพนัน เป็นต้น

๑.๒ พฤติกรรมไม่เบียดเบียนผู้อื่น เป็นพฤติกรรมที่ไม่ทำร้าย ทำลายหรือ ทำให้ผู้อื่นเดือดร้อน เช่น พฤติกรรมสุภาพบุรุษ ไม่ก้าวร้าว ขับขี่รถอย่างมีมารยาท ซื่อสัตย์ เป็นต้น

๒. พฤติกรรมของคนดีและเก่ง ประกอบด้วย ๒ พฤติกรรมหลัก ได้แก่

๒.๑ พฤติกรรมรับผิดชอบ เช่น พฤติกรรมการทำงาน พฤติกรรมปกครองของหัวหน้า และเคารพกฎหมาย เป็นต้น

๒.๒ พฤติกรรมพัฒนา เป็นการพัฒนาตนเอง ผู้อื่น และสังคม เช่น ใฝ่รู้ รักการอ่าน เป็นกัลยาณมิตร การอาสาช่วยเหลือกิจกรรมต่าง ๆ ของสังคม เป็นต้น

**ทฤษฎีต้นไม้จริยธรรม ระบุจิตลักษณะ ๘ ประการ ที่เป็นสาเหตุของพฤติกรรมของ
คนไทย (ดวงเดือน พันธุมนาวิน, ๒๕๒๖; ๒๕๔๔)**

ตัวอย่าง แนวคิดและทฤษฎีที่นำเสนอดังกล่าว สามารถนำมาใช้เป็นแนวทางในการพัฒนาคุณธรรม
จริยธรรมและคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของผู้เรียน สำหรับผู้ที่สนใจที่จะสร้างและพัฒนาเครื่องมือวัด
คุณลักษณะอันพึงประสงค์ ควรศึกษาให้เข้าใจก่อนการพัฒนาผู้เรียน

ดังนั้นเพื่อให้การพัฒนาและการประเมินคุณลักษณะอันพึงประสงค์เป็นไปตามนโยบายดังกล่าว และ
สอดคล้องกับวิสัยทัศน์ หลักการและจุดหมายของหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช ๒๕๕๑ ที่
มุ่งพัฒนาผู้เรียนให้เป็นคนดี มีปัญญา มีความสุข มีศักยภาพในการศึกษาต่อ และประกอบอาชีพ มีจิตสำนึกใน
ความเป็นพลเมืองไทยและพลโลก ยึดมั่นใน การปกครองระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็น
ประมุข สถานศึกษาจึงจำเป็นต้องมีการพัฒนาและ
ประเมินคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของผู้เรียน เพื่อเป็นข้อมูลในการประเมินการเลื่อนชั้นเรียนและจบการศึกษา
ระดับต่าง ๆ โดยยึดคุณลักษณะอันพึงประสงค์ตามที่หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช
๒๕๕๑ กำหนดไว้ดังนี้ (กระทรวงศึกษาธิการ, ๒๕๕๑: ๕)

๑. รักษาดี ศาสน์ กษัตริย์	๕. อยู่อย่างพอเพียง
๒. ซื่อสัตย์สุจริต	๖. มุ่งมั่นในการทำงาน
๓. มีวินัย	๗. รักความเป็นไทย
๔. ใฝ่เรียนรู้	๘. มีจิตสาธารณะ

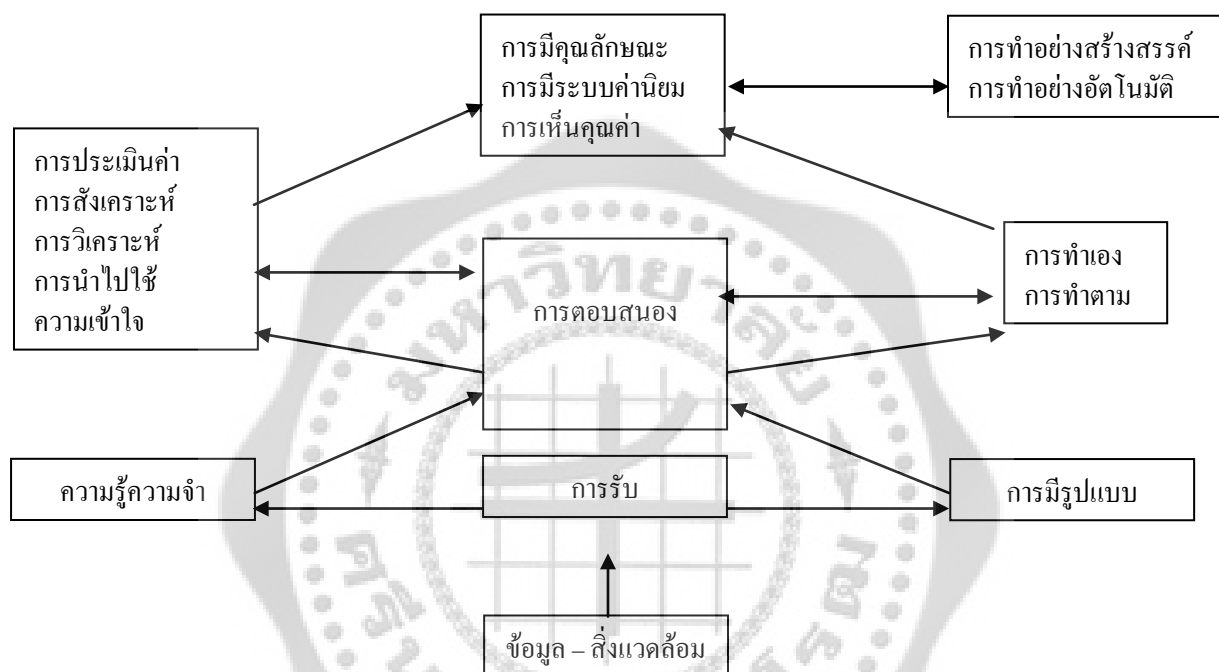
พัฒนาการด้านจิตพิสัยและเครื่องมือวัด

การพัฒนามนุษย์ที่สมบูรณ์ต้องพัฒนาทั้งในส่วนที่เกี่ยวกับความคิด ความรู้สึกและการกระทำ โดยนำทั้ง ๓ ด้าน มารวมเป็นกระแสเดียวกัน มีการประสานสัมพันธ์กัน ซึ่งจะได้อาภของการพัฒนา ดังที่โกวิท ประवालพุกย์ (๒๕๔๐) เสนอไว้ดังนี้

พัฒนาการด้านความคิด
กระทำ

พัฒนาการด้านความรู้สึก

พัฒนาการด้านการ

มนุษย์เริ่มรับรู้ด้วยการปฏิสัมพันธ์กับข้อมูลและสิ่งแวดล้อมต่าง ๆ แล้วนำสิ่งที่รับมานี้เก็บไว้ในสมอง ๒ รูปแบบด้วยกัน คือ ถ้าเป็นข้อมูลต่าง ๆ จะเก็บในรูปแบบของความรู้ความจำ อีกรูปแบบหนึ่งเป็นตัวอย่างของการกระทำ เป็นท่าทาง ขั้นตอนของการลงมือทำ เมื่อสะสมความรู้ความจำไว้มากแล้วก็นำมาแสดงออกในด้านการคิด คือตอบคำถามเกี่ยวกับปัญหาต่าง ๆ ได้ ด้านการกระทำคือทำตามคำถาม ทำตามคำสั่งได้ สภาวะจิตใจของมนุษย์เริ่มต้นด้วยการทำตามสั่งหรือ ถูกบังคับให้ทำ เมื่อทำแล้วเกิดผล คือตอบถูกหรือทำถูก สภาวะจิตใจก็จะค่อยๆ เปลี่ยนไป เป็นเต็มใจตอบ อยากตอบ และในที่สุดก็อาสาที่จะตอบ มีการทำงานเพิ่มเติม ทำเกินที่สั่งหรือทำโดยไม่ต้องสั่ง สภาวะจิตใจนี้จะขึ้นอยู่กับความสามารถในการคิดการกระทำ ถ้าคิดถูกทำถูกจึงจะทำให้สภาวะจิตใจเปลี่ยนแปลงไปในทางที่ดี ดังนั้นการออกแบบกิจกรรมการเรียนรู้จึงมีความสำคัญ สิ่งที่ทำให้ผู้เรียน ทำและสิ่งที่ให้ผู้เรียนคิดต้องไม่ห่างจากความสามารถเดิมของเขามากนัก หากยากเกินไปเขาจะทำได้ และเกิดความรู้สึกไม่ดีต่อการเรียน การเรียนการสอนทางด้านความคิดและการกระทำจึงต้องสร้างความรู้สึกที่ดีเสมอ การลงมือปฏิบัติจริงคิดจริงเป็นกิจกรรมที่ทำให้เกิดการเรียนรู้ แต่สิ่งที่สำคัญที่จะ

ทำให้ผู้เรียนลงมือคิดลงมือปฏิบัติจริง คือความเต็มใจ ความยินดี ความพึงพอใจ ความภาคภูมิใจในการลงมือคิด ลงมือทำ ซึ่งเป็นคุณแจสำคัญที่ช่วยให้การเรียนรู้มีประสิทธิภาพสูง

4.5 ทฤษฎีบุคลิกภาพ

บุคลิกภาพเป็นสิ่งสำคัญของบุคคล แต่ละบุคคลมีความละม้ายคล้ายคลึงกันและแตกต่างกัน เป็นเอกลักษณ์เฉพาะตัว นักจิตวิทยาบางท่านได้สรุปว่า บุคลิกภาพเป็นปัจจัยสำคัญที่ทำให้บุคคลมีการแสดงออกทางพฤติกรรมต่างๆ แตกต่างกัน (Maddi : 1968) นักจิตวิทยาบุคลิกภาพได้ให้นิยามบุคลิกภาพไว้แตกต่างกัน ซึ่งยกมาเป็นหลักฐานอ้างอิงดังนี้

1. บุคลิกภาพเป็นลักษณะเด่นของแต่ละบุคคล เป็นการรวบรวมแบบแผนทั้งหมดบูรณาการเป็นโครงสร้างพฤติกรรม เช่น ความสนใจ ทักษะสติ สติปัญญา ความสามารถ ความถนัด และสิ่งอื่นๆ ที่แสดงลักษณะของบุคคล (Munn : 1920).

2. บุคลิกภาพ เป็นการจัดระบบการทำหน้าที่ทั้งหมด หรือการรวมกันของนิสัยต่างๆ ความคิดเห็นและอารมณ์ ซึ่งแสดงให้เห็นว่าบุคคลนั้นแตกต่างจากสมาชิกคนอื่นๆ ที่อยู่ในกลุ่มเดียวกัน (Schoen : 1930)

3. บุคลิกภาพ หมายถึงผลรวมของคุณสมบัติต่างๆ ได้แก่ ความสนใจ ทักษะสติ อุปนิสัย ความสามารถ การพูด ลักษณะภายนอก การปรับตัว ซึ่งอาจกล่าวได้ว่า เป็นแบบแผนทั่วไปของชีวิต (Carmichael : 1957)

4. บุคลิกภาพ คือ ความมั่นคงของคุณสมบัติ และแนวโน้มทั่วไป ที่จะแสดงถึงความแตกต่างของพฤติกรรมทางจิต เช่น ความคิด ความรู้สึก และการกระทำ” (Maddi : 1968)

5. บุคลิกภาพ หมายถึงการจัดระบบพฤติกรรมของแต่ละบุคคล” (Moskowitz and Orgal : 1969)

6. บุคลิกภาพ คือ โครงสร้างและคุณสมบัติในการแปรพลังของแต่ละบุคคล ซึ่งสะท้อนให้เห็นถึงลักษณะนิสัยในการตอบสนองต่อสถานการณ์” (Peak and Whitlow : 1975)

7. บุคลิกภาพ หมายถึง กระบวนการพฤติกรรมซึ่งคงที่ โดยขึ้นอยู่กับรากฐานของความคิด ความรู้สึก และการรับรู้” (Lewin : 1978)

จากนิยามบุคลิกภาพที่อ้างอิงถึงนี้ผู้วิจัยสรุปได้ว่า บุคลิกภาพของแต่ละบุคคลแตกต่างกัน และเป็นเบื้องหลังของการกำหนดพฤติกรรมที่แตกต่างกันของแต่ละบุคคล โดยมีส่วนสำคัญมาจากการรับรู้ระดับสติปัญญา ความสนใจ ความสามารถ ความถนัด ทักษะสติ อารมณ์ การปรับตัว การตอบสนองต่อสถานการณ์ต่างๆ ฐานคิดดังกล่าวนี้เชื่อมโยงไปสู่การจัดกลุ่มพฤติกรรมของบุคคลออกเป็น 3 ประเภท คือ

1. ด้านสติปัญญาความรู้/วิชาการ/วิชาชีพ
2. ด้านคุณธรรม จริยธรรม มนุษยสัมพันธ์
3. ด้านความรับผิดชอบต่อจรรยาบรรณวิชาชีพ

ประวัติความเป็นมาของภาควิชาบริหารธุรกิจ คณะสังคมศาสตร์

มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

ภาควิชาบริหารธุรกิจ ได้ก่อตั้งขึ้นในปี พ.ศ. 2516 ทำการเปิดรับนิสิตหลักสูตรการศึกษามัธยมศึกษา (กศ.บ.) ต่อเนื่อง 2 ปี วิชาเอกธุรกิจศึกษา สาขาการตลาด และการบัญชี โดย ก.พ. ได้เทียบหลักสูตรนี้เป็นบริหารธุรกิจบัณฑิต(บธ.บ.)ในปี พ.ศ. 2536 ได้รับอนุมัติจากทบวงมหาวิทยาลัย ในการเปลี่ยนชื่อปริญญาจาก ศศ.บ เป็น บธ.บ. และเปิดสอนหลักสูตร (บธ.บ.) ต่อเนื่อง 2 ปี สาขาวิชาการบัญชีและสาขาวิชาการตลาด ภาคสมทบ และในปี พ.ศ. 2540 ได้เปิดรับนักศึกษาหลักสูตรบริหารธุรกิจบัณฑิต (บธ.บ.) หลักสูตร 4 ปี สาขาวิชาการตลาด และสาขาวิชาการบัญชี และได้มีการพัฒนาอย่างต่อเนื่อง การจัดการศึกษาในหลักสูตรบริหารธุรกิจบัณฑิตของภาควิชา มุ่งเน้นให้นักศึกษาที่สำเร็จการศึกษา เป็นนักบริหารธุรกิจที่มีความรู้ความสามารถในด้านบริหารธุรกิจ พร้อมปฏิบัติงานในหน่วยงานต่าง ๆ ทั้งภาครัฐและเอกชน ตลอดจนขยายขอบเขตไปสู่ระดับอุตสาหกรรมต่าง ๆ ได้ ปัจจุบันภาควิชาเปิดสอนทั้งระดับปริญญาตรีและปริญญาโท รวมทั้งหมด 8 หลักสูตร จำนวน 13 สาขา

นอกจากการจัดการศึกษาทั้งในหลักสูตรบริหารธุรกิจบัณฑิตและมหาบัณฑิตแล้ว ภาควิชาฯ ยังมุ่งเน้นให้ผลิตผลงานวิจัยที่มีคุณภาพและการให้บริการทางวิชาการ ซึ่งถือเป็นภาระหลักที่สำคัญอีกประการหนึ่ง มีการปรับปรุงและพัฒนาทางด้านวิชาการ หลักสูตร การเรียนการสอนสื่อต่างๆ เครื่องมืออุปกรณ์ รวมทั้งบุคลากรทุกสายงานเพื่อให้เกิดการผลิตบัณฑิต การวิจัย และการบริการทางวิชาการที่มีคุณภาพ ออกสู่สังคมได้ตรงตามต้องการต่อการพัฒนาประเทศในระดับสากลต่อไป

ปรัชญา ปณิธาน วิสัยทัศน์ พันธกิจ

ปรัชญา

คุณภาพการศึกษา คือ คุณภาพแห่งชีวิตและสังคม

ปณิธาน

ภาควิชาบริหารธุรกิจ คณะสังคมศาสตร์ มีความมุ่งมั่นในการผลิตและพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ให้มีคุณภาพ จริยธรรม ความรอบรู้ ความคิดสร้างสรรค์เชิงธุรกิจ และความรับผิดชอบต่อสังคม

วิสัยทัศน์

เป็นองค์กรที่ส่งเสริมและพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ด้านบริหารธุรกิจ ให้มีศักยภาพในการเป็นผู้นำทางความรู้และความเชี่ยวชาญทางด้านบริหารธุรกิจในระดับสากล

พันธกิจ

1. สร้างเสริมโอกาสในการศึกษาทางด้านบริหารธุรกิจให้แก่ประชาชนทั่วไป

2. พัฒนาการจัดการธุรกิจและคุณภาพการเรียนรู้ในการประกอบธุรกิจสู่ความเป็นเลิศ
3. พัฒนามาตรฐานการศึกษาทางด้านบริหารธุรกิจ เพื่อเพิ่มศักยภาพการแข่งขันทางด้านธุรกิจในระดับสากล

แผนดำเนินงาน

1. การผลิตบัณฑิต

ภาควิชาบริหารธุรกิจมีแผนงานในการผลิตบัณฑิตทางด้านธุรกิจ ให้มีคุณภาพและมีปริมาณที่เพียงพอสอดคล้องกับความต้องการของตลาด ซึ่งมีหลักสูตรที่อยู่ในความดูแล ดังนี้

ระดับปริญญาตรี

หลักสูตรบริหารธุรกิจ ภาคปกติ

1. หลักสูตร วิชาศึกษาทั่วไป
2. หลักสูตร วิชาโทบริหารธุรกิจ
3. หลักสูตรบริหารธุรกิจบัณฑิต สาขาวิชาการตลาด (4 ปี)
4. หลักสูตรบริหารธุรกิจบัณฑิต สาขาวิชาการบัญชี (4 ปี)
5. หลักสูตรบริหารธุรกิจบัณฑิต สาขาวิชาการจัดการการท่องเที่ยวและการโรงแรม (4 ปี)
6. หลักสูตรบริหารธุรกิจบัณฑิต สาขาวิชาการเงินและการธนาคาร (4 ปี)
7. หลักสูตรการศึกษามหาบัณฑิต วิชาเอกธุรกิจศึกษา
8. หลักสูตรบริหารธุรกิจมหาบัณฑิต สาขาวิชาการตลาด
9. หลักสูตรบริหารธุรกิจมหาบัณฑิต สาขาวิชาการจัดการ

โครงการบริหารธุรกิจ ภาคสมทบ

1. หลักสูตรบริหารธุรกิจบัณฑิต (ต่อเนื่อง 2 ปี) สาขาวิชาการตลาด
2. หลักสูตรบริหารธุรกิจบัณฑิต (ต่อเนื่อง 2 ปี) สาขาวิชาการบัญชี

โครงการความร่วมมือกับโรงเรียนพลนิการเพชรบุรีบริหารธุรกิจ จังหวัดเพชรบุรี

หลักสูตรบริหารธุรกิจบัณฑิต (ต่อเนื่อง 2 ปี)

1. สาขาวิชาการตลาด
2. สาขาวิชาการบัญชี

ระดับบัณฑิตศึกษา

โครงการพิเศษ

- หลักสูตรบริหารธุรกิจมหาบัณฑิต

1. สาขาการจัดการ
2. สาขาการตลาด
3. สาขาการจัดการ (สำหรับผู้บริหาร)
4. สาขาการตลาด (สำหรับผู้บริหาร)

- หลักสูตรการศึกษามหาบัณฑิต

สาขาวิชาเอกธุรกิจศึกษา

โครงการความร่วมมือกับโรงเรียนพณิชยการเพชรบุรีบริหารธุรกิจ จังหวัดเพชรบุรี

หลักสูตรการศึกษามหาบัณฑิต

สาขาวิชาเอกธุรกิจศึกษา ภาคพิเศษ

2. การจัดการเรียนการสอน

1. จัดการศึกษา โดยแบ่งเป็น 3 ประเภทดังนี้

1.1 การศึกษาภาคปกติ ภาคบริหารธุรกิจจัดการศึกษาโดยใช้ระบบทวิภาค ปีการศึกษาหนึ่งแบ่งเป็น 2 ภาคการศึกษา คือ ภาคต้นและภาคปลาย มีระยะเวลาเรียนแต่ละภาคไม่น้อยกว่า 15 สัปดาห์ และอาจจัดภาคฤดูร้อนเป็นพิเศษต่อจากภาคปลายได้ โดยมีจำนวนชั่วโมงการเรียนในแต่ละรายวิชาเท่ากับจำนวนชั่วโมงที่กำหนดไว้ในภาคการศึกษาปกติ

1.2 การศึกษาภาคสมทบ มีการจัดการเรียนการสอนนอกเวลาราชการ (วันจันทร์- วันเสาร์ เวลา 18.00-21.00 น.) ปีการศึกษาหนึ่งแบ่งเป็น 3 ภาคการศึกษา คือ ภาคต้น ภาคปลาย และภาคฤดูร้อน มีระยะเวลาเรียนในภาคต้นและภาคปลายไม่น้อยกว่า 15 สัปดาห์ และในภาคฤดูร้อนไม่น้อยกว่า 6 สัปดาห์

1.3 การศึกษาภาคพิเศษ มีการจัดการเรียนการสอนนอกเวลาราชการ (วันเสาร์- วันอาทิตย์ เวลา 09.00-17.00 น.) ปีการศึกษาหนึ่งแบ่งเป็น 3 ภาคการศึกษา คือ ภาคต้น ภาคปลาย และภาคฤดูร้อน มีระยะเวลาเรียนในภาคต้น และภาคปลายไม่น้อยกว่า 15 สัปดาห์ และในภาค ฤดูร้อนไม่น้อยกว่า 6 สัปดาห์

2. จัดการเรียนการสอน โดยจัดทำประมวลการสอน(Cause Syllabus) ให้ครอบคลุมตามคำอธิบายทุกรายวิชา

3. จัดกระบวนการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ให้คิดเป็น ทำเป็น แก้ปัญหาเป็น และส่งเสริม
การสร้างประสบการณ์จริง

5. งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

พัชร ศรีสังข์ (2551) ได้ศึกษาวิจัย เรื่อง การพัฒนารูปแบบการจัดการเรียนรู้วิชาจิตวิทยาสังคม มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ มินาคม โดยใช้ชุมชนและประสบการณ์เป็นฐานเพื่อเสริมสร้างคุณลักษณะของบัณฑิตที่พึงประสงค์พบว่า ในภาพรวมนายจ้าง/ผู้ใช้บัณฑิตมีคิดเห็นเกี่ยวกับคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของบัณฑิต โดยพิจารณาในด้านสติปัญญา ด้านอารมณ์ ความรู้สึก ด้านทักษะ มีผลการวิจัยดังนี้

1) **ด้านสติปัญญา** ค่าคะแนนเฉลี่ยความสามารถด้านสติปัญญาจากการศึกษาจิตวิทยาสังคมของนิสิต ภายหลังใช้รูปแบบการจัดการเรียนรู้สูงกว่าก่อนใช้รูปแบบการจัดการเรียนรู้วิชาจิตวิทยาสังคมโดยใช้ชุมชนและประสบการณ์เป็นฐานเพื่อเสริมสร้างคุณลักษณะของบัณฑิตที่พึงประสงค์ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

2) **ด้านอารมณ์ ความรู้สึก** ค่าคะแนนเฉลี่ยความสามารถด้านอารมณ์ ความรู้สึก จากการศึกษจิตวิทยาสังคมของนิสิต ภายหลังใช้รูปแบบการจัดการเรียนรู้สูงกว่าก่อนใช้รูปแบบการจัดการเรียนรู้วิชาจิตวิทยาสังคมโดยใช้ชุมชนและประสบการณ์เป็นฐานเพื่อเสริมสร้างคุณลักษณะของบัณฑิตที่พึงประสงค์ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

3) **ด้านทักษะ** ค่าคะแนนเฉลี่ยความสามารถด้านทักษะกระบวนการที่เกิดขึ้น อาทิ ทักษะการสังเกต ทักษะทางสังคม ทักษะการทำงานกลุ่ม ทักษะการแก้ไขปัญหา ทักษะการทำงาน และทักษะการคิดวิเคราะห์ จากการปฏิบัติกิจกรรมการเรียนรู้ของนิสิต จากการศึกษจิตวิทยาสังคมภายหลังใช้รูปแบบการจัดการเรียนรู้สูงกว่าก่อนใช้รูปแบบการจัดการเรียนรู้วิชาจิตวิทยาสังคมโดยใช้ชุมชนและประสบการณ์เป็นฐานเพื่อเสริมสร้างคุณลักษณะของบัณฑิตที่พึงประสงค์อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ผลการวิจัยสรุปได้ ดังนี้

2.1 คุณลักษณะของบัณฑิตที่พึงประสงค์ด้านสติปัญญาที่เกิดขึ้นกับนิสิต ภายหลังใช้รูปแบบการจัดการเรียนรู้วิชาจิตวิทยาสังคมโดยใช้ชุมชนและประสบการณ์เป็นฐานเพื่อเสริมสร้างคุณลักษณะของบัณฑิตที่พึงประสงค์ นิสิตมีค่าคะแนนเฉลี่ยอยู่ในระดับดีสูงกว่าเมื่อเปรียบเทียบกับก่อนใช้รูปแบบการจัดการเรียนรู้ที่มีค่าคะแนนเฉลี่ยอยู่ในระดับปรับปรุง (ตาราง 26) แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 เป็นไปตามเกณฑ์ประสิทธิผลของรูปแบบการจัดการเรียนรู้ (ตาราง 29) แสดงว่ารูปแบบการจัดการเรียนรู้ที่พัฒนาขึ้นมีความสามารถแก้ไขปัญหาการเรียนรู้ด้านสติปัญญาของนิสิตได้ในเรื่องการคิดวิเคราะห์ การคิดแก้ไขปัญหา และการคิดสร้างสรรค์ใหม่ได้สืบเนื่องจาก (1) การคิดเกิดขึ้นในนิสิตได้นั้น ประกอบด้วย 1) เนื้อหาสาระ และ

2) กระบวนการ (เรียบ ศรีทอง, 2542: 79) ซึ่งสอดคล้องกับองค์ประกอบสาระการเรียนรู้ของรูปแบบการจัดการเรียนรู้ ประกอบด้วย

1) สาระการเรียนรู้ที่เป็นความรู้วิชาการที่เกี่ยวข้องกับจิตวิทยาสังคม

2) สารการเรียนรู้ที่เป็นความรู้ คือ ประสบการณ์ ได้แก่ ทักษะกระบวนการเรียนรู้ อาทิ ทักษะการคิดวิเคราะห์ ทักษะการแก้ปัญหา ทักษะการทำงานกลุ่ม ทักษะการสังเกต ทักษะทางสังคม และทักษะการทำงาน และสถานการณ์ที่ได้พบในชุมชน ยังสอดคล้องกับองค์ประกอบกิจกรรมการเรียนรู้ของรูปแบบการจัดการเรียนรู้ด้วย กล่าวคือ การจัดกิจกรรมการเรียนรู้ในชุมชนและชั้นเรียนมีการใช้กระบวนการเรียนรู้ในชุมชน 6 ขั้นตอน ได้แก่

- 1) การประเมินความต้องการจำเป็น
- 2) การกำหนดเป้าหมายและวางแผนการเรียนรู้ร่วมกัน
- 3) มีส่วนร่วมในประสบการณ์ที่ได้วางแผนร่วมกัน
- 4) การสะท้อนทั้งความคิดในเรื่องกระทำและการสะท้อนการกระทำ
- 5) การสรุปอ้างอิง สร้างสรรค์ความรู้ที่ได้จากการแลกเปลี่ยนเรียนรู้

6) การประยุกต์ใช้ความรู้ใหม่ได้กระบวนการเรียนรู้ในชุมชน 6 ขั้นตอนนี้เป็นกระบวนการแก้ปัญหาให้นิสิตได้คิดอย่างเป็นเหตุเป็นผล คิดวิเคราะห์ไตร่ตรอง (Reflective Thinking) ในการคิดแก้ปัญหาอย่างสร้างสรรค์ ประกอบด้วย 1) การค้นหาความหมายของปัญหา 2) การเปิดใจรับความคิดเห็นที่หลากหลาย อันนำไปสู่ 3) การแก้ปัญหา การแยกแยะให้เห็นความคิดที่ดีที่สุด และ 4) การเปลี่ยนความคิดให้เป็นการกระทำ (เรียบ ศรีทอง, 2542 : 79-80 ; อ้างอิงจาก นิพาดา เทวกุล) กับสมาชิกชุมชนได้อย่างหลากหลายมุมมอง ด้วยเหตุนี้ นิสิตจึงเกิดการคิดเกิดขึ้นที่ปรุงแต่งการรับรู้โดยการทำงานของสมองและจิตใจของนิสิตทำให้นิสิตมีการคิดอยู่ในระดับดีขึ้นภายหลังใช้รูปแบบการจัดการเรียนรู้ เมื่อเปรียบเทียบกับก่อนใช้รูปแบบการจัดการเรียนรู้อยู่ระดับปรับปรุงเท่านั้น องค์ประกอบที่สำคัญของการคิดแบบเป็นเหตุเป็นผลในการแก้ปัญหานั้น ต้องอาศัยข้อเท็จจริงและความรู้จากประสบการณ์เป็น (กมลรัตน์ หล้าสูงษ์, 2528 : 259) ซึ่งสอดคล้องกับรูปแบบการจัดการเรียนรู้ที่ได้เน้นชุมชนและประสบการณ์เป็นฐาน ประกอบกับกระบวนการพัฒนารูปแบบการจัดการเรียนรู้ จำนวน 3 รอบ ยังทำให้นิสิตมีประสบการณ์คิดเป็นเหตุเป็นผลในการแก้ปัญหามากขึ้น เมื่อนิสิตได้ทำแบบทดสอบวัดความสามารถทางด้านสติปัญญาที่เน้นการคิดวิเคราะห์เป็นอันดับแรกได้ ตามตารางวิเคราะห์หลักสูตรหน้า 171 จึงทำให้คะแนนเฉลี่ยความสามารถด้านสติปัญญาของนิสิตภายหลังใช้รูปแบบการจัดการเรียนรู้ในระดับดี สูงกว่าก่อนใช้รูปแบบการจัดการเรียนรู้ที่อยู่ในระดับปรับปรุง แต่ค่าคะแนนความสามารถด้านสติปัญญาของนิสิตภายหลังใช้รูปแบบการจัดการเรียนรู้ไม่สามารถพัฒนาให้อยู่ในระดับดีมากถึงระดับดีเยี่ยมได้ทั้งนี้คงสืบเนื่องมาจากเหตุผล 2 ประการ กล่าวคือ (1) การคิดอย่างมีเหตุผลในการแก้ปัญหานั้น ยังต้องอาศัยระยะเวลาด้วย (กมลรัตน์ หล้าสูงษ์, 2528 : 260) เพื่อใคร่ครวญหาเหตุผลที่ดีที่สุดในการคิดแก้ปัญหา แต่จากการทำแบบทดสอบวัดความสามารถทางด้านสติปัญญาภายหลังใช้รูปแบบการจัดการเรียนรู้เสร็จสิ้นลง นิสิตต้องคิดใคร่ครวญหาเหตุผลที่ดีที่สุดภายในเวลา 1 ชั่วโมง 30 นาที เพื่อตอบแบบทดสอบนี้จึงทำให้นิสิตมีระยะเวลาในการคิด

ไต่ตรองไม่เพียงพอได้ เพราะเป็นแบบทดสอบที่มีค่าความยากค่อนข้างมากมีจำนวนข้อสอบเกินครึ่งของทั้งฉบับ และ (2) การคิดแก้ปัญหาของกลุ่มเหนือกว่าปัจเจกบุคคลเกี่ยวกับความถูกต้องของคำตอบ (โยธิน ศันสนยุทธ และจุฬพล พูลภัทรชีวิน, 2529 : 99) สอดคล้องกับข้อมูลความสามารถด้านสติปัญญาของนิสิตที่เกิดขึ้นในแต่ละรอบที่ใช้กระบวนการกลุ่มร่วมกันคิดวิเคราะห์คิดสร้างสรรค์ความรู้ใหม่ได้ดีขึ้นตามลำดับจนในรอบที่ 3 นิสิตเกือบทั้งหมดหรือกลุ่มนิสิตทุกกลุ่มเกิดการเรียนรู้ด้านสติปัญญาได้สมบูรณ์ (ตาราง 31-33) ในขณะที่การทำแบบทดสอบวัดความสามารถด้านสติปัญญาฉบับนี้ของนิสิต ภายหลังจากใช้รูปแบบการจัดการเรียนรู้เสร็จสิ้นลงผู้วิจัยจัดให้นิสิตทุกคนต้องทำแบบวัดนี้ด้วยปัจเจกบุคคลตามลำพัง นิสิตย่อมมีโอกาสตอบแบบทดสอบได้ถูกต้องน้อยกว่าได้ จึงทำให้คะแนนของแบบทดสอบวัดความสามารถด้านสติปัญญาของนิสิตภายหลังจากใช้รูปแบบการจัดการเรียนรู้จึงไม่อยู่ในระดับดีมากหรือดีเยี่ยมได้

2.2 คุณลักษณะของบัณฑิตที่พึงประสงค์ ด้านอารมณ์ ความรู้สึกที่เกิดขึ้นกับนิสิตภายหลังจากใช้รูปแบบการจัดการเรียนรู้วิชาจิตวิทยาสังคมโดยใช้ชุมชนและประสบการณ์เป็นฐานเพื่อเสริมสร้างคุณลักษณะของบัณฑิตที่พึงประสงค์ นิสิตมีค่าคะแนนเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก สูงกว่าเมื่อเปรียบเทียบกับก่อนใช้รูปแบบการจัดการเรียนรู้ที่มีค่าคะแนนเฉลี่ยอยู่ในระดับปานกลาง (ตาราง 27) แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 เป็นไปตามเกณฑ์ประสิทธิผลของรูปแบบการจัดการเรียนรู้ (ตาราง 29) แสดงว่า รูปแบบการจัดการเรียนรู้ที่พัฒนาขึ้นนี้ สามารถกระตุ้นให้นิสิตสามารถจัดการด้านอารมณ์ ความรู้สึกที่มีต่อสถานการณ์ต่อกิจกรรมการเรียนรู้ ต่อบุคคลที่มีปฏิสัมพันธ์ด้วยได้ สืบเนื่องจาก

(1) อารมณ์ ความรู้สึก เกิดขึ้นจากการถูกกระตุ้นจากสิ่งเร้าทั้งภายใน และภายนอกร่างกาย ทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงทั้งร่างกายและจิตใจ จะมีอารมณ์รุนแรงมากขึ้น เพียงใดขึ้นอยู่กับสถานการณ์หรือสิ่งเร้าอารมณ์นั่นเอง (กมลรัตน์ หล้าสุวรรณ, 2528 :224-225) มีการรับรู้สิ่งเร้าหรือสถานการณ์หรือเหตุการณ์ (เรียม ศรีทอง, 2542 : 98) ซึ่งสิ่งเร้าในองค์ประกอบสาระการเรียนรู้ของรูปแบบการจัดการเรียนรู้ นี้ ไม่ได้มีเพียงสาระความรู้วิชาการที่เกี่ยวข้องกับวิชาจิตวิทยาสังคมเพียงประการเดียว แต่ยังมีสาระการเรียนรู้ที่เป็นประสบการณ์ อาทิ ทักษะกระบวนการและสถานการณ์ที่ได้กล่าวข้างต้นในข้อ 2.1 มาแล้ว เป็นสิ่งเร้ากระตุ้นให้นิสิตเกิดอารมณ์ ความรู้สึกได้มากขึ้นจากเดิมที่เคยชินแต่การศึกษาสาระความรู้วิชาการประการเดียว

(2) องค์ประกอบกิจกรรมการเรียนรู้ของรูปแบบการจัดการเรียนรู้นี้มีทั้งกิจกรรมการเรียนรู้ในชั้นเรียน ในชั้นนอกระบบจะเน้นจัดกิจกรรมพัฒนาอารมณ์ ความรู้สึกให้นิสิตมีค่านิยม รับรู้ ตระหนักในคุณค่าของหัวข้อที่ได้เรียนรู้ ในชั้นเรียนมีกิจกรรมการเรียนรู้ที่หลากหลายไม่ได้ใช้วิธีการบรรยายเพียงประการเดียว มีกิจกรรมกลุ่มให้นิสิตได้เรียนรู้แบบร่วมมือด้วยการใช้เทคนิคจิ๊กซอว์ วิเคราะห์บทสนทนาพร้อมกันและได้ฝึกทดลองสัมภาษณ์เจาะลึกหรือจัดสนทนากลุ่มกับเพื่อนนิสิตต่างสาขาในชุมชน ใช้ชุมชนขาดอง และชมรมออกกำลังกาย กีฬาสีลาค เฟสท์ด้านซ์ เป็นแหล่งเรียนรู้ที่มีความหลากหลายที่มีชีวิตให้กับนิสิตได้

เรียนรู้แตกต่างไปจากที่เคยชินกับการเรียนรู้ด้วยวิธีการรับฟังบรรยายเพียงอย่างเดียวอยู่ในชั้นเรียน ควบคู่กับรูปแบบการใช้กระบวนการเรียนรู้ในชุมชนด้วยวิธีการสัมภาษณ์เจาะลึกและการจัดสนทนากลุ่มจริงไปพร้อมๆ กันที่มีลักษณะวิธีการแสวงหาความรู้ในการศึกษาจิตวิทยาสังคมที่แตกต่างกัน จึงเป็นสิ่งที่เร้ากระตุ้นให้นิสิตเกิดอารมณ์ ความรู้สึกขึ้นได้มาก จึงส่งผลให้ภายหลังการใช้รูปแบบการจัดการเรียนรู้จิตวิทยาสังคมโดยใช้ชุมชนและประสบการณ์เป็นฐานนิสิตมีค่าคะแนนเฉลี่ยด้านอารมณ์ ความรู้สึก อยู่ในระดับมากที่สุดกว่าเมื่อเปรียบเทียบกับก่อนใช้รูปแบบการจัดการเรียนรู้ที่มีค่าคะแนนเฉลี่ยอยู่ในระดับปานกลางน้อยกว่าแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

2.3 คุณลักษณะของบัณฑิตที่พึงประสงค์ ด้านทักษะที่เกิดขึ้นกับนิสิต ภายหลังใช้รูปแบบการจัดการเรียนรู้จิตวิทยาสังคมโดยใช้ชุมชนและประสบการณ์เป็นฐานเพื่อเสริมสร้างคุณลักษณะของบัณฑิตที่พึงประสงค์ นิสิตมีค่าคะแนนเฉลี่ยอยู่ในระดับมากที่สุดทุกทักษะ ยกเว้นทักษะการสังเกตอยู่ในระดับมากที่สุด สูงกว่า เมื่อเปรียบเทียบกับก่อนใช้รูปแบบการจัดการเรียนรู้ที่มีค่าคะแนนเฉลี่ยอยู่ในระดับเล็กน้อย ทุกทักษะ ยกเว้นทักษะการสังเกตอยู่ในระดับพอใช้ (ตาราง 28) แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 เป็นไปตามเกณฑ์ประสิทธิผลของรูปแบบการจัดการเรียนรู้ (ตาราง 29) ทั้งนี้สืบเนื่องจาก

(1) ในองค์ประกอบสาระการเรียนรู้ ได้กำหนดทักษะกระบวนการ ได้แก่ ทักษะการสังเกต ทักษะทางสังคม ทักษะการทำงานกลุ่ม ทักษะการแก้ไขปัญหา ทักษะการทำงาน และทักษะการคิดวิเคราะห์ เป็นสาระการเรียนรู้คือความรู้ที่เป็นประสบการณ์ให้นิสิตได้ฝึกฝนเรียนรู้ด้วย และองค์ประกอบการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่ต้องออกแบบจัดให้เชื่อมโยงกับในชุมชนที่ผ่านการใช้กระบวนการเรียนรู้ 6 ขั้นตอนดังกล่าวมาแล้วและกระบวนการพัฒนารูปแบบการจัดการเรียนรู้มี 2 ระยะ คือ ระยะแรก (รอบที่ 1) และระยะต่อเนื่อง (รอบที่ 2 และ 3) เป็นวงจรวัฏจักรต่อเนื่องกัน ช่วยให้นิสิตเกิดการเรียนรู้ด้านทักษะได้ตามทฤษฎีการเรียนรู้แบบเชื่อมโยงของธอร์นไคค์ ในกฎแห่งการเรียนรู้ได้คือ กฎแห่งความพร้อม (Law of Readiness) กฎแห่งการฝึกหัด (Law of Exercise) และกฎแห่งผลที่พอใจ (Law of Effect) (กมลรัตน์ หล้าสูงษ์, 2528 : 178-179) กล่าวคือ 1) กิจกรรมการเรียนรู้ในชั้นเรียนรอบที่ 1-3 ได้จัดให้นิสิตได้ฝึกทักษะทุกทักษะผ่านการปฏิบัติใบงานที่ 1-6 ฝึกทดลองสัมภาษณ์เจาะลึกศึกษาจิตวิทยาสังคมระดับบุคคล ฝึกปฏิบัติทดลองจัดสนทนากลุ่มศึกษาจิตวิทยาสังคมระดับคนตั้งแต่ 2 คนขึ้นไป และระดับกลุ่มคนกับเพื่อนนิสิตต่างสาขา เป็นการเตรียมความพร้อมให้กับนิสิตก่อนเข้าไปปฏิบัติจริงในชุมชน จึงสอดคล้องกับกฎแห่งความพร้อม (Law of Effect)

กัญญารัตน์ หาญสารกิจ ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง คุณลักษณะของนิสิตมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒตามเกณฑ์สำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา (2551) สรุปผลวิจัยได้ดังนี้

1. นิสิตมีทัศนคติต่อคุณลักษณะของนิสิตมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒตามเกณฑ์สำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษาในแต่ละด้านและโดยรวม อยู่ในระดับมาก

2. นิสิตชายและนิสิตหญิงมีคุณลักษณะของนิสิตมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒตามเกณฑ์สำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษาโดยรวมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า นิสิตมีคุณลักษณะของนิสิตมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒตามเกณฑ์สำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษาเกือบทุกด้านแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ยกเว้นด้านคุณธรรม จริยธรรม ที่ไม่พบความแตกต่าง

3. นิสิตที่ศึกษาต่างกลุ่มวิชากันมีคุณลักษณะของนิสิตมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒตามเกณฑ์สำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษาโดยรวมไม่แตกต่างกัน และเมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า นิสิตมีคุณลักษณะของนิสิตมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒตามเกณฑ์สำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษาไม่พบความแตกต่างกัน

4. นิสิตที่มีการอบรมเลี้ยงดูต่างกันมีคุณลักษณะของนิสิตมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒตามเกณฑ์สำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษาโดยรวมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า นิสิตที่ได้รับการเลี้ยงดูต่างกันมีทัศนคติต่อคุณลักษณะของนิสิตด้านวิชาการ วิชาชีพ ด้านคุณธรรม จริยธรรม และด้านสังคม แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 การทดสอบความแตกต่างของคุณลักษณะในการเรียนของนิสิตจำแนกตามการอบรมเลี้ยงดูเป็นรายคู่ นิสิตมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒที่ได้รับการอบรมเลี้ยงดูแบบคาดหวังเอาภัยเด็ก มีคุณลักษณะในการเรียนด้านวิชาการ วิชาชีพ แตกต่างจากนิสิตที่ได้รับการอบรมเลี้ยงดูแบบรักถนอมมากเกินไปอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

5. นิสิตที่มีจำนวนในการเข้าร่วมกิจกรรมต่างกันมีคุณลักษณะของนิสิตมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒตามเกณฑ์สำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษาโดยรวมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า นิสิตมีคุณลักษณะของนิสิต ด้านวิชาการ วิชาชีพ ด้านคุณธรรม จริยธรรม และด้านสังคม แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

6. นิสิตที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนต่างกันมีคุณลักษณะของนิสิตมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒตามเกณฑ์สำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษาโดยรวมไม่แตกต่างกัน เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า นิสิตมีคุณลักษณะของนิสิตด้านวิชาการ วิชาชีพ และด้านคุณธรรม จริยธรรม แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ยกเว้น ด้านสังคม ที่ไม่พบความแตกต่าง การทดสอบความแตกต่างของคุณลักษณะในการเรียนของนิสิต จำแนกตามผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนิสิต นิสิตมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการ

เรียนสูงตั้งแต่ 2.75 ขึ้นไป มีคุณลักษณะในการเรียน ด้านวิชาการ วิชาชีพ แตกต่างจากนิสิตที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนต่ำ ตั้งแต่ 2.25 ลงมา อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

บทที่ 3

วิธีดำเนินการวิจัย

การศึกษาวิจัยเรื่อง คุณลักษณะที่พึงประสงค์ของบัณฑิตภาควิชาบริหารธุรกิจตามความคิดเห็นของนายจ้าง จำแนกตาม เพศ อายุ ระดับการศึกษา ตำแหน่งงานปัจจุบัน และระยะเวลาที่ดำรงตำแหน่ง ดังนี้

1. การกำหนดประชากรและกลุ่มตัวอย่าง
2. การสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย
3. การเก็บรวบรวมข้อมูล
4. การจัดทำและการวิเคราะห์ข้อมูล
5. สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

การกำหนดประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

1. ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ คือ นายจ้างทำหน้าที่จ้างงานบัณฑิต ภาควิชาบริหารธุรกิจ คณะสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ซึ่งไม่ทราบจำนวนแน่นอน
2. กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการทำวิจัยครั้งนี้เป็นนายจ้างที่จ้างบัณฑิตที่จบการศึกษาจากภาควิชาบริหารธุรกิจ คณะสังคมศาสตร์ จำนวน 79 คน

เครื่องมือที่ใช้ในการรวบรวมข้อมูล

เครื่องมือที่ใช้แบบเป็นสอบถาม ตามความคิดเห็นของนายจ้างเกี่ยวกับคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของบัณฑิตที่จบการศึกษา จากภาควิชาบริหารธุรกิจ คณะสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ โดยศึกษาข้อมูลจากเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องนำมาประมวลสร้างแบบสอบถามแบ่งออกเป็น 5 ตอน คือ

ตอนที่ 1 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวข้องกับข้อมูลหน่วยงาน เป็นแบบสอบถามประเภทเลือกตอบ (Check List)

ตอนที่ 2 เป็นแบบสอบถามข้อมูลทั่วไปของผู้บังคับบัญชา/นายจ้าง เป็นแบบสอบถามประเภทเลือกตอบ (Check List)

ตอนที่ 3 เป็นแบบสอบถามข้อมูลของบัณฑิต เป็นแบบสอบถามประเภทเลือกตอบ (Check List)

ตอนที่ 4 เป็นแบบสอบถามคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของบัณฑิตที่จบการศึกษาจากภาควิชา

บริหารธุรกิจ คณะสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ใน 6 ด้าน คือ 1. ด้านคุณธรรมและจริยธรรมในการปฏิบัติงาน 2. ด้านความรู้พื้นฐาน 3. ด้านความรู้ที่จำเป็นเฉพาะสาขา 4. ด้านทักษะทางปัญญา 5. ด้านทักษะความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลและความรับผิดชอบ 6. ด้านการวิเคราะห์เชิงตัวเลข การสื่อสารและการใช้เทคโนโลยี โดยใช้มาตรฐานส่วนประมาณค่า 5 ระดับ (Rating Scale)

การจัดกระทำข้อมูลและการวิเคราะห์ข้อมูล

ความคิดเห็นของนายจ้างเกี่ยวกับคุณลักษณะของบัณฑิต ภาควิชาบริหารธุรกิจเป็นแบบสอบถามมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ (Rating Scale) ตามวิธีของลิเคิร์ต (Likert)

- 1 หมายถึง มีระดับความคิดเห็นเกี่ยวกับคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของบัณฑิต ภาควิชาบริหารธุรกิจในระดับน้อยที่สุด
- 2 หมายถึง มีระดับความคิดเห็นเกี่ยวกับคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของบัณฑิต ภาควิชาบริหารธุรกิจในระดับน้อย
- 3 หมายถึง มีระดับความคิดเห็นเกี่ยวกับคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของบัณฑิต ภาควิชาบริหารธุรกิจในระดับปานกลาง
- 4 หมายถึง มีระดับความคิดเห็นเกี่ยวกับคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของบัณฑิต ภาควิชาบริหารธุรกิจในระดับมาก
- 5 หมายถึง มีระดับความคิดเห็นเกี่ยวกับคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของบัณฑิต ภาควิชาบริหารธุรกิจระดับมากที่สุด

ตอนที่ 5 เป็นแบบสอบถามความคิดเห็นหรือข้อเสนอแนะที่เป็นประโยชน์ในการปรับปรุงการเรียนการสอน เพื่อพัฒนาบัณฑิต

วิธีดำเนินการวิจัย

1. ศึกษาเอกสารที่เกี่ยวข้องกับการสร้างแบบสอบถามและรวบรวมแนวความคิดในการสร้างแบบสอบถาม
2. สร้างแบบสอบถามให้ครอบคลุมเนื้อหาที่เกี่ยวกับความคิดเห็นของนายจ้างที่มีต่อคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของบัณฑิต ภาควิชาบริหารธุรกิจ ใน 6 ด้าน คือ 1. ด้านคุณธรรมและจริยธรรมในการปฏิบัติงาน จำนวน 14 ข้อ 2. ด้านความรู้พื้นฐาน จำนวน 12 ข้อ 3. ด้านความรู้ที่จำเป็นเฉพาะสาขา จำนวน 7 ข้อ 4. ด้านทักษะทางปัญญา จำนวน 7 ข้อ 5. ด้านทักษะความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลและความรับผิดชอบ จำนวน 5 ข้อ 6. ด้านการวิเคราะห์เชิงตัวเลข การสื่อสารและการใช้เทคโนโลยี จำนวน 5 ข้อ รวม 50 ข้อ

3. นำแบบสอบถามที่สร้างเสร็จแล้วไปให้ผู้ทรงคุณวุฒิตรวจ เพื่อให้คำแนะนำเพิ่มเติมและนำมาปรับปรุงแก้ไข แบบสอบถามใหม่ที่ปรับปรุงแก้ไข ผู้เชี่ยวชาญทั้ง 3 ท่าน ตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือ ได้แก่

อาจารย์ ดร. ณัฐยา ประดิษฐ์สุวรรณ

อาจารย์ประจำภาควิชาบริหารธุรกิจ

คณะสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

อาจารย์ ดร. พนิต กุลศิริ

อาจารย์ประจำภาควิชาบริหารธุรกิจ

คณะสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ สุวิชา โกมลทัต

อาจารย์ประจำภาควิชาบริหารธุรกิจ

คณะสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

4. นำแบบสอบถามที่ปรับปรุงแก้ไขแล้วไปทำการสัมภาษณ์เชิงลึกกับนายจ้างของบัณฑิต ภาควิชาบริหารธุรกิจ คณะสังคมศาสตร์ เพื่อทดสอบคุณภาพเครื่องมือ จำนวน 3 คน

5. นำแบบสอบถามที่ผ่านการทดสอบคุณภาพเครื่องมือไปใช้เป็นเครื่องมือในการเก็บรวบรวมในการศึกษาวิจัยต่อไป

วิธีการเก็บรวบรวมข้อมูล

ในการเก็บรวบรวมข้อมูลเพื่อนำมาวิจัยนี้ผู้วิจัยดำเนินการตามขั้นตอน ดังต่อไปนี้

การเก็บรวบรวมข้อมูลวิจัย

1. ผู้วิจัยส่งแบบสอบถามจำนวน 396 ฉบับ ให้กับนายจ้างผู้จ้างงานบัณฑิต ภาควิชาบริหารธุรกิจ คณะสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒที่จบการศึกษาในปี 2553
2. ผู้วิจัยได้รับแบบสอบถามคืนจากนายจ้าง ได้รับแบบสอบถามทั้งสิ้นจำนวน 79 ฉบับ

การจัดการทำข้อมูลและวิเคราะห์ข้อมูล

นำแบบสอบถามที่สมบูรณ์มาดำเนินการดังต่อไปนี้

1. เมื่อได้รับแบบสอบถามคืนมาแล้ว ผู้วิจัยได้ทำการตรวจสอบความถูกต้องของแบบสอบถามที่ได้รับกลับมาได้ครบสมบูรณ์ทุกฉบับ
2. จำแนกข้อมูลแบบสอบถามตามตัวแปรอิสระ ได้แก่
 - 2.1 เพศ
 - 2.2 อายุ
 - 2.3 ระดับการศึกษา

2.4 ตำแหน่งงานปัจจุบัน

2.5 ระยะเวลาที่ดำรงตำแหน่ง

3. การวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับสถานภาพทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถามโดยหาค่าร้อยละ
4. วิเคราะห์ข้อมูลความคิดเห็นเกี่ยวกับคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของบัณฑิต ภาควิชาบริหารธุรกิจ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ โดยหาค่าเฉลี่ย (Mean) ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Deviation) ตรวจสอบให้คะแนนแบบสอบถามโดยใช้เกณฑ์แบ่งคำตอบแบบสอบถามจากโปรแกรมคอมพิวเตอร์สำเร็จรูป

4.50 - 5.00 คะแนน หมายความว่า นายจ้างมีระดับความคิดเห็นเกี่ยวกับคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของบัณฑิต ภาควิชาบริหารธุรกิจอยู่ในระดับมากที่สุด

3.50 - 4.49 คะแนน นายจ้างมีระดับความคิดเห็นเกี่ยวกับคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของบัณฑิต ภาควิชาบริหารธุรกิจอยู่ในระดับมาก

2.50 - 3.49 คะแนน นายจ้างมีระดับความคิดเห็นเกี่ยวกับคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของบัณฑิต ภาควิชาบริหารธุรกิจอยู่ในระดับปานกลาง

1.50 - 2.49 คะแนน นายจ้างมีระดับความคิดเห็นเกี่ยวกับคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของบัณฑิต ภาควิชาบริหารธุรกิจอยู่ในระดับน้อย

1.00 - 1.49 คะแนน นายจ้างมีระดับความคิดเห็นเกี่ยวกับคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของบัณฑิต ภาควิชาบริหารธุรกิจอยู่ในระดับน้อยที่สุด

5. วิเคราะห์เพื่อเปรียบเทียบค่าความแตกต่างระหว่างค่าเฉลี่ยตามความคิดเห็นของนายจ้างที่มีต่อคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของบัณฑิต ภาควิชาบริหารธุรกิจ จำแนกตามตัวแปรอิสระ ได้แก่ เพศ อายุ ระดับการศึกษา ตำแหน่งงานปัจจุบัน และระยะเวลาที่ดำรงตำแหน่ง โดยใช้สถิติเปรียบเทียบความแตกต่างระหว่างคะแนนเฉลี่ยของกลุ่มตัวอย่าง 2 กลุ่ม และมากกว่า 2 กลุ่ม

6. ในกรณีที่พบความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติในข้อ 5 จึงทดสอบความแตกต่างเป็นรายคู่โดยวิธี Scheffe's test (ชูศรี วงษ์รัตน์, 2549)

7. รวบรวมข้อมูลจากแบบสอบถามปลายเปิด เพื่อนำมาเป็นข้อเสนอแนะในการวิจัย

สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

1. สถิติที่ใช้

1. สถิติพื้นฐาน (ชูศรี วงษ์รัตน์, 2546 : 40)

1.1 หาค่าร้อยละ

1.2 หาค่าเฉลี่ย

$$\text{โดยใช้สูตร} \quad \bar{X} = \frac{\sum X}{N}$$

เมื่อ $\bar{X}$ แทน ตัวกลางเลขคณิตหรือค่าเฉลี่ย

$\sum X$ แทน ผลรวมทั้งหมดของข้อมูล
 N แทน จำนวนข้อมูลทั้งหมด

1.3 หาค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน (ชูศรี วงศ์รัตนะ. 2546 : 65)

โดยใช้สูตร
$$S.D = \sqrt{\frac{n \sum X^2 - (\sum X)^2}{n(n-1)}}$$

เมื่อ $S.D$ แทน ค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน
 $\sum X^2$ แทน ผลรวมของคะแนนแต่ละตัวยกกำลังสอง
 $(\sum X)^2$ แทน ผลรวมของคะแนนทั้งหมดยกกำลังสอง
 n แทน จำนวนข้อมูล

2. สถิติตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือ

2.1 หาค่าความเชื่อมั่นทั้งฉบับของแบบสอบถาม โดยใช้สูตร (บุญเชิด ภิญโญนนตพงษ์. 2549 : 76) วิเคราะห์ความเชื่อมั่นโดยใช้สูตรสัมประสิทธิ์แอลฟา(α - Coefficient) ของครอนบัก ดังนี้

$$r_{tt} \text{ หรือ } \alpha = \frac{K}{K-1} \left[1 - \frac{\sum S_i^2}{S_x^2} \right]$$

เมื่อ α แทน ค่าความเชื่อมั่นของเครื่องมือวัด (แบบสอบถาม)
 K แทน จำนวนข้อคำถามของเครื่องมือวัด(แบบสอบถาม)
 S_i^2 แทน ค่าความแปรปรวนของคะแนนแต่ละข้อ
 S_x^2 แทน ค่าความแปรปรวนของคะแนนรวมทั้งฉบับของเครื่องมือวัด

3. สถิติทดสอบสมมติฐาน

3.1 เปรียบเทียบความแตกต่างระหว่างค่าเฉลี่ยของกลุ่มตัวอย่าง 2 กลุ่ม โดยใช้การทดสอบค่า t - test (t - test for Independent) โดยใช้สูตร (บุญเชิด ภิญโญนนตพงษ์. 2548 : 22)

$$t = \frac{\bar{X}_1 - \bar{X}_2}{\sqrt{\frac{(n_1 - 1)S_1^2 + (n_2 - 1)S_2^2}{n_1 + n_2 - 2} \left(\frac{n_1 + n_2}{n_1 n_2} \right)}}$$

$$df = n_1 + n_2 - 2$$

เมื่อ t $\overline{X}_1, \overline{X}_2$ แทน ค่าเฉลี่ยของกลุ่มที่ 1 และกลุ่มที่ 2 ตามลำดับ S_1^2, S_2^2 แทน ค่าความแปรปรวนของกลุ่มที่ 1 และกลุ่มที่ 2 ตามลำดับ n_1, n_2 แทน จำนวนคะแนนของกลุ่มที่ 1 และกลุ่มที่ 2 ตามลำดับ df แทน ระดับชั้นความอิสระ

3.2 เปรียบเทียบความแตกต่างระหว่างค่าเฉลี่ยของกลุ่มตัวอย่างที่มีตั้งแต่ 2 กลุ่มขึ้นไป โดยใช้การวิเคราะห์ความแปรปรวนแบบทิศทางเดียว (One – Way Anova) โดยใช้สูตร (ชูศรี วงษ์รัตน์. 2549 : 108)

$$F = \frac{MS_A}{MS_w}$$

เมื่อ F แทน ค่าการแจกแจงของ F MS_A แทน ความแปรปรวน (Mean Square) ระหว่างกลุ่ม MS_w แทน ความแปรปรวน (Mean Square) ภายในกลุ่ม

3.3 ถ้าผลทดสอบในข้อ 3.2 พบว่ามีนัยสำคัญทางสถิติ จะต้องทำการเปรียบเทียบรายคู่โดยใช้วิธีของเซฟเฟ Scheff's test (ล้วน สายยศ ; และ อังคณา สายยศ. 2538 :140)

$$S = \sqrt{(k-1)(F)_{(\alpha; df_1, df_2)}} \quad \sqrt{MS_E \frac{\sum (c_j)^2}{(j=1)n_j}}$$

เมื่อ S

แทน ค่าวิกฤตของ Scheff

 k แทน จำนวนกลุ่มตัวอย่างที่นำมาเปรียบเทียบกัน MS_E แทน ค่าความคาดเคลื่อนของความแปรปรวนในตารางวิเคราะห์ความแปรปรวน c_j แทน สัมประสิทธิ์ Contrast ซึ่งจะมีค่าเป็น 1,-1,1,-1... n_j แทน จำนวนหน่วยตัวอย่างในแต่ละกลุ่มตัวอย่าง $(\alpha; df_1, df_2)$ แทน เปิดค่า F ในตารางการแจกแจงค่า F ที่ α มีค่า .05 หรือ ที่ .01 และ df_1

คือค่า df_B ถ้าเป็นการวิเคราะห์ความแปรปรวนแบบทิศทางเดียวกันหรือ df_c หรือ df_R ถ้าเป็นการวิเคราะห์ความแปรปรวนแบบสองทิศทางใน ตารางวิเคราะห์ความแปรปรวน ส่วน df_2 คือ df_w คือ df_E ค่าใดค่าหนึ่งนั่นเอง

สถานที่ทำการทดลอง/เก็บข้อมูล

ใช้สถานที่อยู่ของนายจ้าง/ผู้ใช้บัณฑิต จากแบบสอบถามภาวะการทำงานทำของบัณฑิตเฉพาะบัณฑิตที่ทำงานแล้วทั้งหมด ส่งแบบสอบถามไปทางไปรษณีย์ถึงนายจ้างหรือผู้ใช้บัณฑิต

ระยะเวลาทำการวิจัย และแผนการดำเนินงานตลอดโครงการวิจัย

ระยะเวลา 1 ปี เริ่มตั้งแต่เดือนมิถุนายน 2553 – พฤษภาคม 2554 แผนการดำเนินงานตลอดโครงการมีดังนี้

แผนการดำเนินงานระหว่างเดือนกันยายน 2553 – สิงหาคม 2554

ขั้นตอนการดำเนินงาน	2553				2554							
	กย.	ตค.	พย.	ธค.	มค.	กพ.	มีค.	เมย.	พค.	มิย.	กค.	สค.
1. ศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง												
2. สร้างเครื่องมือวิจัยและปรับปรุงแก้ไขจนเสร็จเรียบร้อย												
3. เก็บรวบรวมข้อมูล												
4. วิเคราะห์ข้อมูลและแปลผลข้อมูล												
5. สรุปผลการวิจัย												
6. พิมพ์รายงานผลการวิจัย												
7. จัดทำรายงานผลการวิจัยฉบับสมบูรณ์ เพื่อส่งคณะ												

ปัจจัยที่เอื้อต่อการวิจัย (อุปกรณ์การวิจัย, โครงสร้างพื้นฐาน ฯลฯ) ระบุเฉพาะปัจจัยที่ต้องการเพิ่มเติม
ไม่มี

บทที่ 4

ผลการวิจัย

การนำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูลแบบสำรวจคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของบัณฑิต ภาควิชาบริหารธุรกิจ คณะสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ผู้วิจัยได้กำหนดสัญลักษณ์ และการแปลผลตามลำดับ ดังนี้

สัญลักษณ์ที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

$\bar{X}$	แทน	ค่าเฉลี่ย (Mean)
N	แทน	จำนวนกลุ่มตัวอย่าง
S.D	แทน	ค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation)

การนำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้เสนอตามลำดับ ดังนี้

ตอนที่ 1 การวิเคราะห์ข้อมูลทั่วไป แบ่งเป็น 3 ส่วน ได้แก่

ส่วนที่ 1 การวิเคราะห์ข้อมูลของหน่วยงาน

ส่วนที่ 2 การวิเคราะห์ข้อมูลของผู้บังคับบัญชา/นายจ้าง

ส่วนที่ 3 การวิเคราะห์ข้อมูลของบัณฑิต

ตอนที่ 2 การวิเคราะห์ข้อมูลแบบสำรวจคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของบัณฑิต ภาควิชาบริหารธุรกิจ คณะสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ใน 6 ด้าน ได้แก่ ด้านคุณธรรม จริยธรรมที่จำเป็นในการปฏิบัติงาน ด้านความรู้พื้นฐาน ด้านความรู้ที่จำเป็นเฉพาะสาขา ด้านทักษะทางปัญญา ด้านทักษะความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลและความรับผิดชอบ และด้านการวิเคราะห์เชิงตัวเลขการสื่อสารและการใช้เทคโนโลยี

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

ตอนที่ 1 การวิเคราะห์ข้อมูลทั่วไป

ส่วนที่ 1 การวิเคราะห์ข้อมูลของหน่วยงาน

ตาราง 1 จำนวนและร้อยละของผู้ตอบแบบสอบถามจำแนกตามข้อมูลทั่วไปของหน่วยงาน

ข้อมูลทั่วไปของหน่วยงาน	จำนวน (คน)	ร้อยละ	จำนวน (คน)	ร้อยละ
1. ตำแหน่งงานที่รับผิดชอบ				
1.1 รัฐบาล			11	13.92
1.2 รัฐวิสาหกิจ			4	5.06
1.3 เอกชน ประกอบธุรกิจประเภท			64	81.02
1.3.1 การผลิต	10	12.66		
1.3.2 การค้าและบริการ	20	25.32		
1.3.3 การเงิน การประกันภัย และอสังหาริมทรัพย์	19	24.05		
1.3.4 การขนส่ง และคมนาคม	-	-		
1.3.5 อื่นๆ	15	18.99		
รวม			79	100.00
2. จำนวนบุคลากรทุกประเภทในหน่วยงานของท่าน				
2.1 น้อยกว่า 10 คน			9	11.39
2.2 10 – 50 คน			22	27.85
2.3 51 – 100 คน			11	13.92
2.4 101 – 500 คน			17	21.52
2.5 501 – 1,000 คน			6	7.59
2.6 1,001 คน ขึ้นไป			14	17.72
รวม			79	100.00

จากตาราง 1 พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่ดำรงตำแหน่งงานที่รับผิดชอบในหน่วยงานของเอกชน จำนวน 64 คน คิดเป็นร้อยละ 81.02 ประกอบธุรกิจประเภทการค้าและบริการ การเงิน การประกันภัย และอสังหาริมทรัพย์ จำนวนบุคลากรในหน่วยงาน ตั้งแต่ 10 – 50 คน จำนวน 22 คน คิดเป็นร้อยละ 27.85

ส่วนที่ 2 การวิเคราะห์ข้อมูลของผู้บังคับบัญชา/นายจ้าง

ตาราง 2 จำนวนและร้อยละของผู้ตอบแบบสอบถามจำแนกตามข้อมูลของผู้บังคับบัญชา/นายจ้าง

ข้อมูลของผู้บังคับบัญชา/นายจ้าง	จำนวน (คน)	ร้อยละ
1. เพศ		
1.1 ชาย	31	39.24
1.2 หญิง	48	60.76
รวม	79	100.00
2. อายุ		
2.1 ต่ำกว่า 30 ปี	5	6.33
2.2 31 – 40 ปี	19	24.05
2.3 41 – 50 ปี	36	45.57
2.4 มากกว่า 50 ปี	19	24.05
รวม	79	100.00
3. ระดับการศึกษา		
3.1 ต่ำกว่าปริญญาตรีและปริญญาตรี	45*	56.96
3.2 สูงกว่าปริญญาตรี	34	43.04
รวม	79	100.00
4. ตำแหน่งปัจจุบันของท่าน		
4.1 กรรมการผู้จัดการ/ผู้อำนวยการ	18	22.79
4.2 ผู้ช่วยผู้จัดการ/ผู้ช่วยผู้อำนวยการ	54	68.35
4.3 หัวหน้าฝ่าย/หัวหน้าแผนก	7	8.86
รวม	79	100.00
5. ระยะเวลาที่ดำรงตำแหน่งปัจจุบัน		
5.1 ต่ำกว่า 5 ปี	13	16.46
5.2 ระยะเวลา 5-10 ปี	21	26.58
5.3 มากกว่า 10 ปีขึ้นไป	45	56.96
รวม	79	100.00

* นำข้อมูลมารวมกัน

จากตาราง 2 พบว่า ผู้บังคับบัญชา/นายจ้างส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง จำนวน 48 คนคิดเป็นร้อยละ 60.76 อายุ ตั้งแต่ 41 – 50 ปี จำนวน 36 คน คิดเป็นร้อยละ 45.57 มีระดับการศึกษาปริญญาตรี จำนวน 42 คิดเป็นร้อยละ 53.16 ตำแหน่งปัจจุบัน 4.2 จำนวน 54 คน คิดเป็นร้อยละ 68.35 และระยะเวลาที่ดำรงตำแหน่งปัจจุบัน 5.1 จำนวน 45 คน คิดเป็นร้อยละ 56.96

ส่วนที่ 3 การวิเคราะห์ข้อมูลของบัณฑิต

ตาราง 3 จำนวนและร้อยละของผู้ตอบแบบสอบถามจำแนกตามข้อมูลของบัณฑิต

ข้อมูลของบัณฑิต	จำนวน (คน)	ร้อยละ	จำนวน (คน)	ร้อยละ	จำนวน (คน)	ร้อยละ
1. ปริญญาตรี					59	74.68
1.1 ภาคในเวลา			29	36.71		
1.2 ภาคนอกเวลา (ภาคสมทบ)			30	37.97		
2. ปริญญาโท					20	25.32
2.1 การตลาด			10	12.66		
2.1.1 ภาคในเวลา	3	3.80				
2.1.2 ภาคนอกเวลา (ภาคสมทบ)	7	8.86				
2.2 การจัดการ			10	12.66		
2.2.1 ภาคในเวลา	1	1.27				
2.2.2 ภาคนอกเวลา (ภาคสมทบ)	9	11.39				
2.3 ธุรกิจศึกษา						
2.3.1 ภาคในเวลา	-	-				
2.3.2 ภาคนอกเวลา (ภาคสมทบ)	-	-				
รวม					79	100.00

จากตาราง 3 พบว่า

ระดับการศึกษาของบัณฑิตปริญญาตรี จำนวน 59 คิดเป็นร้อยละ 74.68 ภาคในเรียนเวลา จำนวน 29 คน คิดเป็นร้อยละ 29.71 และภาคนอกเวลา (ภาคสมทบ) จำนวน 30 คน คิดเป็นร้อยละ 37.97

ระดับการศึกษาปริญญาโท จำนวน 20 คน คิดเป็นร้อยละ 25.32 สาขาการตลาด จำนวน 10 คน คิดเป็นร้อยละ 12.66 ภาคในเวลา จำนวน 3 คน คิดเป็นร้อยละ 3.80 และภาคนอกเวลา (สมทบ) จำนวน 7 คน คิดเป็นร้อยละ 8.86 สาขาการจัดการ จำนวน 10 คน คิดเป็นร้อยละ 12.66 ภาคในเวลา จำนวน 1 คน คิดเป็นร้อยละ 1.27 และภาคนอกเวลา (ภาคสมทบ) จำนวน 9 คน คิดเป็นร้อยละ 11.39

ตอนที่ 2 การวิเคราะห์ข้อมูลแบบสำรวจคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของบัณฑิต ภาควิชาบริหารธุรกิจ คณะสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ใน 6 ด้าน ได้แก่ ด้านคุณธรรมและจริยธรรมที่จำเป็นในการปฏิบัติงาน ด้านความรู้พื้นฐาน ด้านความรู้ที่จำเป็นเฉพาะสาขา ด้านทักษะทางปัญญา ด้านทักษะความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลและความรับผิดชอบ และด้านการวิเคราะห์เชิงตัวเลขการสื่อสารและการใช้เทคโนโลยี

ตาราง 4 ค่าเฉลี่ยและค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐานคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของบัณฑิต ภาควิชาบริหารธุรกิจ คณะสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ โดยรวมและรายด้าน

คุณลักษณะที่พึงประสงค์ของบัณฑิต ภาควิชาบริหารธุรกิจ คณะสังคมศาสตร์	$\bar{X}$	S.D	ระดับ ความคิดเห็น
ด้านคุณธรรมและจริยธรรมที่จำเป็นในการปฏิบัติงาน	4.14	0.54	มาก
ด้านความรู้พื้นฐาน	3.84	0.59	มาก
ด้านความรู้ที่จำเป็นเฉพาะสาขา	3.82	0.64	มาก
ด้านทักษะทางปัญญา	3.82	0.67	มาก
ด้านทักษะความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลและความรับผิดชอบ	4.14	0.58	มาก
ด้านการวิเคราะห์เชิงตัวเลขการสื่อสารและการใช้เทคโนโลยี	3.94	0.63	มาก
รวม	3.95	0.56	มาก

จากตาราง 4 พบว่า ความคิดเห็นของนายจ้างที่มีต่อคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของบัณฑิต ภาควิชาบริหารธุรกิจ คณะสังคมศาสตร์ โดยรวมและรายด้านอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.95$, S.D = 0.56) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ด้านที่มีคุณลักษณะที่พึงประสงค์ในระดับมากอันดับแรก ได้แก่ ด้านคุณธรรมและจริยธรรมที่จำเป็นในการปฏิบัติงาน ($\bar{X} = 4.14$, S.D = 0.54) ด้านทักษะความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลและความรับผิดชอบ ($\bar{X} = 4.14$, S.D = 0.58) รองลงมาคือ ด้านการวิเคราะห์เชิงตัวเลขการสื่อสารและการใช้เทคโนโลยี ($\bar{X} = 3.94$, S.D = 0.63) ด้านความรู้พื้นฐาน ($\bar{X} = 3.84$, S.D = 0.59) ด้านความรู้ที่จำเป็นเฉพาะสาขา ($\bar{X} = 3.82$, S.D = 0.64) และด้านทักษะทางปัญญา ($\bar{X} = 3.82$, S.D = 0.67) ตามลำดับ

ตาราง 5 ค่าเฉลี่ยและค่าความเบี่ยงเบนคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของบัณฑิต ภาควิชาบริหารธุรกิจ คณะสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ด้านคุณธรรมและจริยธรรมที่จำเป็นในการปฏิบัติงาน โดยรวมและรายข้อ

ข้อ	ด้านคุณธรรมจริยธรรมที่จำเป็นในการปฏิบัติงาน	$\bar{X}$	S.D	ระดับ ความคิดเห็น
1.	การให้เกียรติและความเคารพต่อผู้บังคับบัญชาและเพื่อนร่วมงาน	4.27	0.63	มาก
2.	การให้เกียรติ และความสามารถในการทำงานกับเพื่อนร่วมงาน	4.19	0.64	มาก
3.	ความซื่อสัตย์ สุจริตในการปฏิบัติหน้าที่	4.47	0.60	มาก
4.	ความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ในการพัฒนางาน	3.86	0.73	มาก
5.	ความตั้งใจและความกระตือรือร้นในการทำงาน	4.20	0.77	มาก
6.	ความเสียสละต่อส่วนรวม	4.01	0.74	มาก
7.	ความตรงต่อเวลา	4.14	0.73	มาก
8.	ความขยันขันแข็งและความเอาใจใส่งาน	4.25	0.67	มาก
9.	ความมุ่งมั่นในการทำงาน	4.22	0.71	มาก
10.	ความรวดเร็วในการทำงาน	4.04	0.76	มาก
11.	การรักษาชื่อเสียงของหน่วยงาน	4.15	0.68	มาก
12.	การดูแลรักษาผลประโยชน์และทรัพย์สินของหน่วยงาน	4.03	0.78	มาก
13.	การอุทิศเวลาในการทำงานให้กับหน่วยงาน	4.09	0.77	มาก
14.	ความร่วมมือและเต็มใจร่วมกิจกรรมของหน่วยงาน	4.10	0.69	มาก
	รวม	4.14	0.54	มาก

จากตาราง 5 พบว่า ความคิดเห็นของนายจ้างที่มีต่อคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของบัณฑิต ภาควิชาบริหารธุรกิจ คณะสังคมศาสตร์ ในด้านคุณธรรมจริยธรรมที่จำเป็นในการปฏิบัติงาน โดยรวมและรายข้ออยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.14$, S.D = 0.54) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ข้อที่มีคุณลักษณะที่พึงประสงค์ในระดับมากอันดับแรก ได้แก่ ความซื่อสัตย์ สุจริตในการปฏิบัติหน้าที่ ($\bar{X} = 4.47$, S.D = 0.60) รองลงมาคือ การให้เกียรติและความเคารพต่อผู้บังคับบัญชาและเพื่อนร่วมงาน ($\bar{X} = 4.27$, S.D = 0.63) และมีคุณลักษณะที่พึงประสงค์ในระดับน้อย คือ ความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ในการพัฒนางาน ($\bar{X} = 3.86$, S.D = 0.73)

ตาราง 6 ค่าเฉลี่ยและค่าความเบี่ยงเบนคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของบัณฑิต ภาควิชาบริหารธุรกิจ คณะสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒด้านความรู้พื้นฐานโดยรวมและรายข้อ

ข้อ	ด้านความรู้พื้นฐาน	$\bar{X}$	S.D	ระดับ ความคิดเห็น
1.	ความรู้และทักษะในการพูดและเขียนภาษาไทย	4.05	0.73	มาก
2.	ความรู้และทักษะในการพูดและเขียนภาษาต่างประเทศ	3.37	0.89	ปานกลาง
3.	ความรู้ด้านโปรแกรมคอมพิวเตอร์ในการปฏิบัติงาน	3.82	0.78	มาก
4.	ความรวดเร็วในการเรียนรู้วิธีการทำงาน เนื้อหา และระบบงาน	3.92	0.69	มาก
5.	ความรู้เกี่ยวกับงานในหน้าที่รับผิดชอบ	4.01	0.72	มาก
6.	ความสามารถในการปฏิบัติงานตามคำสั่งของผู้บังคับบัญชา	3.96	0.69	มาก
7.	ความสามารถในการประสานงาน	3.84	0.74	มาก
8.	ความสามารถในการวางแผนและจัดระบบงานได้อย่างเหมาะสม	3.73	0.76	มาก
9.	ความสามารถในการสรุปและนำเสนองานที่รับผิดชอบ	3.70	0.72	มาก
10.	ความสามารถในการเป็นผู้นำที่ดี	3.62	0.84	มาก
11.	ความสามารถในการทำงานร่วมกับผู้อื่น	4.15	0.72	มาก
12.	ความสามารถในการแก้ปัญหาเฉพาะหน้าในการปฏิบัติงานได้อย่างมีประสิทธิภาพ	3.89	0.88	มาก
	รวม	3.84	0.59	มาก

จากตาราง 6 พบว่า ความคิดเห็นของนายจ้างที่มีต่อคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของบัณฑิต ภาควิชาบริหารธุรกิจ คณะสังคมศาสตร์ ในด้านความรู้พื้นฐานโดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.84$, S.D = 0.59) และเมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ความรู้และทักษะในการพูดและเขียนภาษาต่างประเทศ นายจ้างมีความคิดเห็นอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 3.37$, S.D = 0.89) ส่วนข้อที่มีคุณลักษณะที่พึงประสงค์ในข้ออื่นๆอยู่ในระดับมาก อันดับแรก ได้แก่ ความสามารถในการทำงานร่วมกับผู้อื่น ($\bar{X} = 4.15$, S.D = 0.72) รองลงมาคือ ความรู้และทักษะในการพูดและเขียนภาษาไทย ($\bar{X} = 4.05$, S.D = 0.73) และมีคุณลักษณะที่พึงประสงค์ในระดับน้อย คือ ความสามารถในการเป็นผู้นำที่ดี ($\bar{X} = 3.62$, S.D = 0.84)

ตาราง 7 ค่าเฉลี่ยและค่าความเบี่ยงเบนคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของบัณฑิต ภาควิชาบริหารธุรกิจ คณะสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒด้านความรู้ที่จำเป็นเฉพาะสาขา โดยรวมและรายข้อ

ข้อ	ด้านความรู้ที่จำเป็นเฉพาะสาขา	$\bar{X}$	S.D	ระดับ ความคิดเห็น
1.	ความรู้ในสาขาวิชาที่สำเร็จการศึกษา	3.84	0.72	มาก
2.	เรียนรู้แนวคิดและวิธีการใหม่ในการทำงานได้รวดเร็ว	3.85	0.77	มาก
3.	ระดับการมีความรู้ความสามารถในสาขาวิชาที่เกี่ยวข้อง	3.75	0.69	มาก
4.	การปฏิบัติงานที่รับมอบหมายได้อย่างถูกต้องตามหลักวิชาชีพ	3.92	0.66	มาก
5.	ความสามารถในการให้คำแนะนำทางวิชาการแก่ผู้ร่วมงาน	3.75	0.79	มาก
6.	ความสามารถศึกษาและพัฒนางานที่รับผิดชอบ	3.87	0.77	มาก
7.	ประยุกต์ใช้เทคโนโลยีกับงานที่รับผิดชอบได้อย่างเหมาะสม	3.78	0.80	มาก
	รวม	3.82	0.64	มาก

จากตาราง 7 พบว่า นายจ้างมีความคิดเห็นต่อคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของบัณฑิต ภาควิชาบริหารธุรกิจ คณะสังคมศาสตร์ ในด้านความรู้ที่จำเป็นเฉพาะสาขาโดยรวมและรายข้อมีความพึงพอใจในระดับมาก ($\bar{X} = 3.82$, S.D = 0.64) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ข้อที่มีคุณลักษณะที่พึงประสงค์ในระดับมากอันดับแรก ได้แก่ การปฏิบัติงานที่รับมอบหมายได้อย่างถูกต้องตามหลักวิชาชีพ ($\bar{X} = 3.92$, S.D = 0.66) รองลงมาคือ ความสามารถศึกษาและพัฒนางานที่รับผิดชอบ ($\bar{X} = 3.87$, S.D = 0.77) และมีคุณลักษณะที่พึงประสงค์ในระดับน้อยคือ ระดับการมีความรู้ความสามารถในสาขาวิชาที่เกี่ยวข้อง ($\bar{X} = 3.75$, S.D = 0.69) และความสามารถในการให้คำแนะนำทางวิชาการแก่ผู้ร่วมงาน ($\bar{X} = 3.75$, S.D = 0.79)

ตาราง 8 ค่าเฉลี่ยและค่าความเบี่ยงเบนคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของบัณฑิต ภาควิชาบริหารธุรกิจ คณะสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ด้านทักษะทางปัญญา โดยรวมและรายข้อ

ข้อ	ด้านทักษะทางปัญญา	$\bar{X}$	S.D	ระดับ ความคิดเห็น
1.	ความสามารถประยุกต์ความรู้ทางวิชาการกับเทคโนโลยีสมัยใหม่ได้อย่างมีประสิทธิภาพ	3.77	0.78	มาก
2.	ความสามารถในการประยุกต์ใช้ความรู้ที่เรียนมากับการทำงานได้อย่างมีประสิทธิภาพ	3.78	0.75	มาก
3.	ความสามารถในการสืบค้นข้อมูลที่เป็นต่อการทำงาน	3.86	0.75	มาก
4.	ความสามารถในการประยุกต์ใช้ความรู้ที่เรียนมากับการทำงานได้อย่างเหมาะสมกับสภาพการทำงาน	3.84	0.72	มาก
5.	ความสามารถในการประยุกต์ใช้ความรู้ทางวิชาการที่เรียนมากับเทคโนโลยีสมัยใหม่	3.85	0.77	มาก
6.	ความสามารถในการรายงานผลการทำงานได้ถูกต้องเหมาะสมและทันเวลา	3.78	0.71	มาก
7.	ความสามารถในการติดตามและประเมินผลการทำงานได้อย่างเป็นรูปธรรม	3.86	0.86	มาก
	รวม	3.82	0.67	มาก

จากตาราง 8 พบว่า นายจ้างมีความคิดเห็นต่อคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของบัณฑิตในด้านทักษะทางปัญญาโดยรวมและรายข้อมีความพึงพอใจในระดับมาก ($\bar{X} = 3.82$, S.D = 0.67) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ข้อที่มีคุณลักษณะที่พึงประสงค์ในระดับมากอันดับแรก ได้แก่ ความสามารถในการสืบค้นข้อมูลที่เป็นต่อการทำงาน ($\bar{X} = 3.86$, S.D = 0.75) และความสามารถในการติดตามและประเมินผลการทำงานได้อย่างเป็นรูปธรรม ($\bar{X} = 3.86$, S.D = 0.86) รองลงมาคือ ความสามารถในการประยุกต์ใช้ความรู้ทางวิชาการที่เรียนมากับเทคโนโลยีสมัยใหม่ ($\bar{X} = 3.85$, S.D = 0.77) และมีคุณลักษณะที่พึงประสงค์ในระดับน้อย คือ ความสามารถประยุกต์ความรู้ทางวิชาการกับเทคโนโลยีสมัยใหม่ได้อย่างมีประสิทธิภาพ ($\bar{X} = 3.77$, S.D = 0.78)

ตาราง 9 ค่าเฉลี่ยและค่าความเบี่ยงเบนคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของบัณฑิต ภาควิชาบริหารธุรกิจ คณะสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ด้านทักษะความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลและความรับผิดชอบ โดยรวมและรายข้อ

ข้อ	ด้านทักษะความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลและความรับผิดชอบ	$\bar{X}$	S.D	ระดับ ความคิดเห็น
1.	ความสามารถในการใช้มนุษยสัมพันธ์ในการทำงานได้อย่างเหมาะสม	4.15	0.66	มาก
2.	ความสามารถในการพัฒนาความรู้ความสามารถของบัณฑิตต่อสภาพการทำงานที่เปลี่ยนแปลงไป	4.04	0.59	มาก
3.	ความสามารถในการปรับตัวให้เข้ากับสภาพแวดล้อมในการทำงาน	4.09	0.62	มาก
4.	ความรับผิดชอบต่องานในหน้าที่ที่ได้รับมอบหมาย	4.23	0.75	มาก
5.	ความมีน้ำใจเสียสละช่วยเหลือเพื่อนร่วมงาน และผู้อื่น	4.18	0.78	มาก
	รวม	4.14	0.58	มาก

จากตาราง 9 พบว่า นายจ้างมีความคิดเห็นต่อคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของบัณฑิตในมีด้านทักษะความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลและความรับผิดชอบโดยรวมและรายข้อมีความพึงพอใจในระดับมาก ($\bar{X} = 4.14$, S.D = 0.58) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ข้อที่มีคุณลักษณะที่พึงประสงค์ในระดับมากอันดับแรก ได้แก่ ความรับผิดชอบต่องานในหน้าที่ที่ได้รับมอบหมาย ($\bar{X} = 4.23$, S.D = 0.75) รองลงมาคือ ความมีน้ำใจเสียสละช่วยเหลือเพื่อนร่วมงาน และผู้อื่น ($\bar{X} = 4.18$, S.D = 0.78) และมีคุณลักษณะที่พึงประสงค์ในระดับน้อย คือ ความสามารถในการพัฒนาความรู้ความสามารถของบัณฑิตต่อสภาพการทำงานที่เปลี่ยนแปลงไป ($\bar{X} = 4.04$, S.D = 0.59)

ตาราง 10 ค่าเฉลี่ยและค่าความเบี่ยงเบนคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของบัณฑิต ภาควิชาบริหารธุรกิจ คณะสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ด้านการวิเคราะห์เชิงตัวเลขการสื่อสารและการใช้เทคโนโลยี โดยรวมและรายข้อ

ข้อ	ด้านการวิเคราะห์เชิงตัวเลขการสื่อสารและการใช้เทคโนโลยี	$\bar{X}$	S.D	ระดับ ความคิดเห็น
1.	มีทักษะการวิเคราะห์และคำนวณเชิงตัวเลข	3.78	0.73	มาก
2.	ความสามารถในการติดต่อสื่อสารในด้านการงานได้อย่างถูกต้อง	4.03	0.66	มาก
3.	มีความสามารถในการติดต่อสื่อสารกับเพื่อนร่วมงานผู้บังคับบัญชา เพื่อนร่วมงาน และผู้ใต้บังคับบัญชาได้อย่างถูกต้องและเหมาะสม	4.03	0.72	มาก
4.	ความสามารถใช้เทคโนโลยีสารสนเทศให้เหมาะสมกับสภาพแวดล้อมในการทำงานได้อย่างเหมาะสม	3.92	0.73	มาก
5.	ความสามารถในการนำเสนอข้อมูลสารสนเทศได้อย่างถูกต้องและเหมาะสม	3.92	0.75	มาก
	รวม	3.94	0.63	มาก

จากตาราง 10 พบว่า นายจ้างมีความคิดเห็นต่อคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของบัณฑิตในด้านการวิเคราะห์เชิงตัวเลขการสื่อสารและการใช้เทคโนโลยีโดยรวมและรายข้อมีความพึงพอใจในระดับมาก ($\bar{X} = 3.94$, S.D = 0.63) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ข้อที่มีคุณลักษณะที่พึงประสงค์ในระดับมาก อันดับแรก ได้แก่ ความสามารถในการติดต่อสื่อสารในด้านการงานได้อย่างถูกต้อง ($\bar{X} = 4.03$, S.D = 0.66) และมีความสามารถในการติดต่อสื่อสารกับเพื่อนร่วมงานผู้บังคับบัญชาเพื่อนร่วมงาน และผู้ใต้บังคับบัญชาได้อย่างถูกต้องและเหมาะสม ($\bar{X} = 4.03$, S.D = 0.72) รองลงมาคือ ความสามารถใช้เทคโนโลยีสารสนเทศให้เหมาะสมกับสภาพแวดล้อมในการทำงานได้อย่างเหมาะสม ($\bar{X} = 3.92$, S.D = 0.73) และความสามารถในการนำเสนอข้อมูลสารสนเทศได้อย่างถูกต้องและเหมาะสม ($\bar{X} = 3.92$, S.D = 0.75) และมีคุณลักษณะที่พึงประสงค์ในระดับน้อย คือ มีทักษะการวิเคราะห์และคำนวณเชิงตัวเลข ($\bar{X} = 3.78$, S.D = 0.73)

ตอนที่ 4 ผลการเปรียบเทียบคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของบัณฑิต ภาควิชาบริหารธุรกิจ คณะสังคมศาสตร์ ที่มีต่อผู้บังคับบัญชา/นายจ้าง

ตารางที่ 11 เปรียบเทียบคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของบัณฑิต ภาควิชาบริหารธุรกิจ คณะสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ตามความคิดเห็นของนายจ้าง จำแนกตามเพศ

คุณลักษณะที่พึงประสงค์ของบัณฑิต มีความพึงพอใจผู้บังคับบัญชา/นายจ้าง	เพศ				t	Sig.
	ชาย n = 31		หญิง n = 48			
	$\bar{X}$	S.D	$\bar{X}$	S.D		
ด้านคุณธรรมและจริยธรรมที่จำเป็นในการปฏิบัติงาน	4.04	0.61	4.21	0.48	1.34	0.18
ด้านความรู้พื้นฐาน	3.82	0.60	3.85	0.60	0.89	0.80
ด้านความรู้ที่จำเป็นเฉพาะสาขา	3.74	0.63	3.88	0.64	0.57	0.34
ด้านทักษะทางปัญญา	3.75	0.66	3.87	0.68	0.39	0.46
ด้านทักษะความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลและความรับผิดชอบ	4.05	0.61	4.20	0.56	0.57	0.26
ด้านการวิเคราะห์เชิงตัวเลขการสื่อสารและการใช้เทคโนโลยี	3.88	0.61	3.98	0.64	0.66	0.50
รวม	3.88	0.59	4.00	0.54	0.40	0.37

จากตารางที่ 11 พบว่า นายจ้างที่มีเพศต่างกัน มีความคิดเห็นต่อคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของบัณฑิตแตกต่างกันโดยไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ

ตารางที่ 12 ผลการวิเคราะห์คุณลักษณะที่พึงประสงค์ของบัณฑิต ภาควิชาบริหารธุรกิจ คณะสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ตามความคิดเห็นของนายจ้าง จำแนกตามอายุ

อายุ	แหล่งความ แปรปรวน	df	SS	MS	F	Sig.
ด้านคุณธรรมและจริยธรรมที่ จำเป็นในการปฏิบัติงาน	ระหว่างกลุ่ม	3	0.92	0.31	1.07	0.37
	ภายในกลุ่ม	75	21.49	0.29		
	รวม	78	22.40			
ด้านความรู้พื้นฐาน	ระหว่างกลุ่ม	3	1.07	0.36	1.01	0.39
	ภายในกลุ่ม	75	26.36	0.35		
	รวม	78	27.42			
ด้านความรู้ที่จำเป็นเฉพาะ สาขา	ระหว่างกลุ่ม	3	0.98	0.33	0.80	0.50
	ภายในกลุ่ม	75	30.50	0.41		
	รวม	78	31.48			
ด้านทักษะทางปัญญา	ระหว่างกลุ่ม	3	1.46	0.49	1.08	0.36
	ภายในกลุ่ม	75	33.82	0.45		
	รวม	78	35.28			
ด้านทักษะความสัมพันธ์ ระหว่างบุคคลและความ รับผิดชอบ	ระหว่างกลุ่ม	3	0.54	0.18	0.52	0.67
	ภายในกลุ่ม	75	25.90	0.35		
	รวม	78	26.44			
ด้านการวิเคราะห์เชิงตัวเลข การสื่อสารและการใช้ เทคโนโลยี	ระหว่างกลุ่ม	3	1.51	0.50	1.29	0.28
	ภายในกลุ่ม	75	29.10	0.39		
	รวม	78	30.60			
รวม	ระหว่างกลุ่ม	3	0.96	0.32	1.03	0.39
	ภายในกลุ่ม	75	23.44	0.31		
	รวม	78	24.40			

จากตารางที่ 12 พบว่า ผู้บังคับบัญชา/นายจ้างที่มีอายุต่างกัน มีความคิดเห็นต่อคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของบัณฑิตแตกต่างกันโดยไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ

ตารางที่ 13 ผลการวิเคราะห์คุณลักษณะที่พึงประสงค์ของบัณฑิต ภาควิชาบริหารธุรกิจ คณะสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ตามความคิดเห็นของนายจ้าง จำแนกตามระดับการศึกษา

ระดับการศึกษา	แหล่งความแปรปรวน	df	SS	MS	F	Sig.
ด้านคุณธรรมและจริยธรรมที่จำเป็นในการปฏิบัติงาน	ระหว่างกลุ่ม	2	0.63	0.31	1.10	0.34
	ภายในกลุ่ม	76	21.78	0.29		
	รวม	78	22.40			
ด้านความรู้พื้นฐาน	ระหว่างกลุ่ม	2	0.32	0.16	0.44	0.65
	ภายในกลุ่ม	76	27.11	0.36		
	รวม	78	27.42			
ด้านความรู้ที่จำเป็นเฉพาะสาขา	ระหว่างกลุ่ม	2	0.38	0.19	0.46	0.63
	ภายในกลุ่ม	76	31.10	0.41		
	รวม	78	31.48			
ด้านทักษะทางปัญญา	ระหว่างกลุ่ม	2	0.62	0.31	0.68	0.51
	ภายในกลุ่ม	76	34.67	0.46		
	รวม	78	35.28			
ด้านทักษะความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลและความรับผิดชอบ	ระหว่างกลุ่ม	2	0.23	0.12	0.34	0.71
	ภายในกลุ่ม	76	26.21	0.35		
	รวม	78	26.44			
ด้านการวิเคราะห์เชิงตัวเลข การสื่อสารและการใช้เทคโนโลยี	ระหว่างกลุ่ม	2	0.97	0.48	1.24	0.30
	ภายในกลุ่ม	76	29.64	0.39		
	รวม	78	30.60			
รวม	ระหว่างกลุ่ม	2	0.44	0.22	0.70	0.50
	ภายในกลุ่ม	76	23.96	0.32		
	รวม	78	24.40			

จากตารางที่ 13 พบว่า ผู้บังคับบัญชา/นายจ้างที่มีระดับการศึกษาต่างกัน มีความคิดเห็นต่อคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของบัณฑิตแตกต่างกันโดยไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ

ตารางที่ 14 ผลการวิเคราะห์คุณลักษณะที่พึงประสงค์ของบัณฑิต ภาควิชาบริหารธุรกิจ คณะสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ตามความคิดเห็นของนายจ้าง จำแนกตามตำแหน่งปัจจุบันของท่าน

ตำแหน่งปัจจุบันของท่าน	แหล่งความแปรปรวน	df	SS	MS	F	Sig.
ด้านคุณธรรมและจริยธรรมที่จำเป็นในการปฏิบัติงาน	ระหว่างกลุ่ม	2	0.18	0.09	0.31	0.73
	ภายในกลุ่ม	76	22.22	0.29		
	รวม	78	22.40			
ด้านความรู้พื้นฐาน	ระหว่างกลุ่ม	2	0.74	0.37	1.05	0.35
	ภายในกลุ่ม	76	26.68	0.35		
	รวม	78	27.42			
ด้านความรู้ที่จำเป็นเฉพาะสาขา	ระหว่างกลุ่ม	2	1.31	0.66	1.65	0.20
	ภายในกลุ่ม	76	30.17	0.40		
	รวม	78	31.48			
ด้านทักษะทางปัญญา	ระหว่างกลุ่ม	2	1.45	0.73	1.63	0.20
	ภายในกลุ่ม	76	33.83	0.45		
	รวม	78	35.28			
ด้านทักษะความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลและความรับผิดชอบ	ระหว่างกลุ่ม	2	0.74	0.37	1.09	0.34
	ภายในกลุ่ม	76	25.71	0.34		
	รวม	78	26.44			
ด้านการวิเคราะห์เชิงตัวเลข การสื่อสารและการใช้เทคโนโลยี	ระหว่างกลุ่ม	2	0.87	0.43	1.11	0.34
	ภายในกลุ่ม	76	29.74	0.39		
	รวม	78	30.60			
รวม	ระหว่างกลุ่ม	2	0.78	0.39	1.25	0.29
	ภายในกลุ่ม	76	23.63	0.31		
	รวม	78	24.40			

จากตารางที่ 14 พบว่า ผู้บังคับบัญชา/นายจ้างที่มีตำแหน่งปัจจุบันของท่านต่างกัน มีความคิดเห็นต่อคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของบัณฑิตแตกต่างกันโดยไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ

ตารางที่ 15 ผลการวิเคราะห์คุณลักษณะที่พึงประสงค์ของบัณฑิต ภาควิชาบริหารธุรกิจ คณะสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ตามความคิดเห็นของนายจ้าง จำแนกตามระยะเวลาที่ดำรงตำแหน่งปัจจุบัน

ระยะเวลาที่ดำรงตำแหน่ง ปัจจุบัน	แหล่งความ แปรปรวน	df	SS	MS	F	Sig.
ด้านคุณธรรมและจริยธรรมที่ จำเป็นในการปฏิบัติงาน	ระหว่างกลุ่ม	2	0.51	0.25	0.88	0.42
	ภายในกลุ่ม	76	21.90	0.29		
	รวม	78	22.40			
ด้านความรู้พื้นฐาน	ระหว่างกลุ่ม	2	0.37	0.19	0.52	0.60
	ภายในกลุ่ม	76	27.05	0.36		
	รวม	78	27.42			
ด้านความรู้ที่จำเป็นเฉพาะ สาขา	ระหว่างกลุ่ม	2	0.37	0.19	0.45	0.64
	ภายในกลุ่ม	76	31.11	0.41		
	รวม	78	31.48			
ด้านทักษะทางปัญญา	ระหว่างกลุ่ม	2	0.24	0.12	0.26	0.77
	ภายในกลุ่ม	76	35.05	0.46		
	รวม	78	35.28			
ด้านทักษะความสัมพันธ์ ระหว่างบุคคลและความ รับผิดชอบ	ระหว่างกลุ่ม	2	1.54	0.77	2.36	0.10
	ภายในกลุ่ม	76	24.90	0.33		
	รวม	78	26.44			
ด้านการวิเคราะห์เชิงตัวเลข การสื่อสารและการใช้ เทคโนโลยี	ระหว่างกลุ่ม	2	0.24	0.12	0.30	0.74
	ภายในกลุ่ม	76	30.36	0.40		
	รวม	78	30.60			
รวม	ระหว่างกลุ่ม	2	0.42	0.21	0.67	0.52
	ภายในกลุ่ม	76	23.98	0.32		
	รวม	78	24.40			

จากตารางที่ 15 พบว่า ผู้บังคับบัญชา/นายจ้างที่มีระยะเวลาที่ดำรงตำแหน่งปัจจุบันต่างกัน มีความคิดเห็นต่อคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของบัณฑิตแตกต่างกัน โดยไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ

ตารางที่ 16 เปรียบเทียบคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของบัณฑิต ภาควิชาบริหารธุรกิจ คณะสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ตามความคิดเห็นของนายจ้าง จำแนกตามระดับการศึกษา

คุณลักษณะที่พึงประสงค์ของบัณฑิต มีความพึงพอใจต่อระดับการศึกษาของ บัณฑิต	ระดับการศึกษา				t	Sig.
	ต่ำกว่าปริญญาตรี และปริญญาตรี n = 59		ปริญญาโท n = 20			
	$\bar{X}$	S.D	$\bar{X}$	S.D		
ด้านคุณธรรมและจริยธรรมที่จำเป็นในการปฏิบัติงาน	4.14	0.54	4.15	0.54	0.06	0.95
ด้านความรู้พื้นฐาน	3.81	0.61	3.91	0.55	0.64	0.52
ด้านความรู้ที่จำเป็นเฉพาะสาขา	3.77	0.66	3.99	0.55	1.33	0.19
ด้านทักษะทางปัญญา	3.76	0.71	4.01	0.52	1.44	0.15
ด้านทักษะความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลและความรับผิดชอบ	4.13	0.56	4.16	0.65	0.21	0.84
ด้านการวิเคราะห์เชิงตัวเลขการสื่อสารและการใช้เทคโนโลยี	3.91	0.64	4.02	0.59	0.69	0.49
รวม	3.92	0.57	4.04	0.52	0.82	0.41

จากตารางที่ 16 พบว่า บัณฑิตที่มีระดับการศึกษาต่างกัน มีความคิดเห็นต่อคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของบัณฑิตแตกต่างกันโดยไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ

บทที่ 5

สรุป อภิปรายและข้อเสนอแนะ

การวิจัยครั้งนี้มุ่งศึกษา

การศึกษานี้มุ่งสำรวจคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของบัณฑิต ภาควิชาบริหารธุรกิจ ตามความคิดเห็นของนายจ้าง และผู้ใช้บัณฑิตที่มีต่อบัณฑิตภาควิชาบริหารธุรกิจ คณะสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ใน 6 ด้าน คือ ด้านคุณธรรมและจริยธรรมที่จำเป็นในการปฏิบัติงาน ด้านความรู้พื้นฐาน ด้านความรู้ที่จำเป็นเฉพาะสาขา ด้านทักษะทางปัญญา ด้านทักษะความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลและความรับผิดชอบ ด้านที่การวิเคราะห์เชิงตัวเลขการสื่อสารและใช้เทคโนโลยี และมุ่งเปรียบเทียบคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของบัณฑิต ภาควิชาบริหารธุรกิจตามความคิดเห็นของนายจ้างที่มีเพศแตกต่างกัน ขนาดของกิจการแตกต่างกัน และประเภทของธุรกิจแตกต่างกัน ผลของการศึกษานี้จะเป็นการนำความรู้ที่ได้จากการวิจัยไปใช้ในการปรับปรุงหลักสูตรการเรียนการสอน และการจัดกิจกรรมเสริมหลักสูตรและการจัดการเรียนการสอนนิสิต ภาควิชาบริหารธุรกิจ คณะสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ต่อไปในอนาคต

ความมุ่งหมายของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาตามความคิดเห็นของนายจ้างที่มีต่อคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของบัณฑิต ภาควิชาบริหารธุรกิจ คณะสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ที่จบการศึกษาในปีการศึกษา 2553 ใน 6 ด้าน คือ ด้านคุณธรรมและจริยธรรมที่จำเป็นในการปฏิบัติงาน ด้านความรู้พื้นฐาน ด้านความรู้ที่จำเป็นเฉพาะสาขา ด้านทักษะทางปัญญา ด้านทักษะความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลและความรับผิดชอบ ด้านการวิเคราะห์เชิงตัวเลข การสื่อสารและใช้เทคโนโลยี

สังเขป ความมุ่งหมาย สมมติฐาน และวิธีดำเนินการวิจัย

ความมุ่งหมายของการวิจัย

เพื่อสำรวจคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของบัณฑิตตามความคิดเห็นของนายจ้าง/ผู้ใช้บัณฑิตมีต่อบัณฑิตภาควิชาบริหารธุรกิจ คณะสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ใน 6 ด้าน คือ ด้านคุณธรรมและจริยธรรมที่จำเป็นในการปฏิบัติงาน ด้านความรู้พื้นฐาน ด้านความรู้ที่จำเป็นเฉพาะสาขา ด้านทักษะทางปัญญา ด้านทักษะความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลและความรับผิดชอบ ด้านที่การวิเคราะห์เชิงตัวเลขการสื่อสารและใช้เทคโนโลยี

เพื่อเปรียบเทียบคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของบัณฑิต ภาควิชาบริหารธุรกิจตามความคิดเห็นของนายจ้าง หรือผู้ใช้บัณฑิต ภาควิชาบริหารธุรกิจ คณะสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ จำแนกตาม เพศ อายุ ระดับการศึกษา ตำแหน่งงานปัจจุบัน และระยะเวลาที่ดำรงตำแหน่ง

ความสำคัญของงานวิจัย

งานวิจัยจะเป็นประโยชน์ต่อผู้บริหารในการพัฒนาคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของบัณฑิตให้ตรงกับความ ต้องการ

สมมติฐานงานวิจัย

นายจ้างที่มีเพศแตกต่างกันมีความคิดเห็นต่อคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของบัณฑิตภาควิชาบริหารธุรกิจ โดยรวม และรายด้านแตกต่างกัน

นายจ้างที่มีอายุแตกต่างกันมีความคิดเห็นต่อคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของบัณฑิตภาควิชาบริหารธุรกิจ โดยรวม และรายด้านแตกต่างกัน

นายจ้างที่มีระดับการศึกษาแตกต่างกันมีความคิดเห็นต่อคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของบัณฑิตภาควิชา บริหารธุรกิจ โดยรวม และรายด้านแตกต่างกัน

นายจ้างที่มีตำแหน่งงานปัจจุบันแตกต่างกันมีความคิดเห็นต่อคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของบัณฑิต ภาควิชาบริหารธุรกิจ โดยรวม และรายด้านแตกต่างกัน

นายจ้างที่มีระยะเวลาที่ดำรงตำแหน่งแตกต่างกันมีความคิดเห็นต่อคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของบัณฑิต ภาควิชาบริหารธุรกิจ โดยรวม และรายด้านแตกต่างกัน

วิธีการดำเนินการวิจัย

การกำหนดประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากรที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ ได้แก่ นายจ้างที่เป็นผู้บังคับบัญชาของบัณฑิตที่จบการศึกษาในปี การศึกษา 2553 ซึ่งมีสถานประกอบการภาคเอกชน และภาครัฐบาล โดยจำแนก ขนาดและประเภท ของสถาน ประกอบการ เป็นประชากร และใช้ประชากรซึ่งไม่สามารถจะกำหนดจำนวนประชากรที่แน่นอนได้

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย คือ นายจ้างซึ่งผู้วิจัยกำหนดจำนวน 395 คน โดยการสุ่มแบบเฉพาะเจาะจง

การสร้างเครื่องมือในการวิจัย

การเก็บรวบรวมข้อมูล

1. ผู้วิจัยส่งแบบสอบถามจำนวน 395 ฉบับ ให้กับนายจ้างผู้จ้างงานบัณฑิต ภาควิชาบริหารธุรกิจ คณะสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒที่จบการศึกษาในปี 2553

2. ผู้วิจัยได้รับแบบสอบถามคืนจากนายจ้าง ได้รับแบบสอบถามทั้งสิ้นจำนวน 79 ฉบับ

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงสำรวจ (Survey Method) เพื่อศึกษาความคิดเห็นของนายจ้างและผู้บังคับบัญชาเกี่ยวกับคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของบัณฑิต ภาควิชาบริหารธุรกิจ คณะสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ผู้วิจัยได้ดำเนินการศึกษา และรวบรวมข้อมูลจากแหล่งข้อมูล ดังนี้

1. แหล่งข้อมูลปฐมภูมิ (Primary Date) ที่ผู้วิจัยใช้แบบสอบถามเก็บข้อมูล จากการตอบแบบสอบถามของกลุ่มตัวอย่างจำนวน 79 คน

2. แหล่งข้อมูลทุติยภูมิ (Secondary Date) เก็บข้อมูลเพื่อใช้ประโยชน์ในการทำวิจัย ผู้วิจัยได้ทำการศึกษาและค้นคว้าจากหนังสือ วิทยานิพนธ์ เอกสารวิจัยต่างๆ และแหล่งข้อมูลทางอินเทอร์เน็ต ที่มีการรวบรวมข้อมูลที่เกี่ยวข้องเพื่อใช้เป็นแนวทางในการศึกษาครั้งนี้

การจัดกระทำข้อมูลและการวิเคราะห์ข้อมูล

หลังจากรวบรวมแบบสอบถามทั้งหมดที่ทำการตอบเรียบร้อยแล้ว ผู้วิจัยได้ดำเนินการดังต่อไปนี้

1. ตรวจสอบความถูกต้องและความสมบูรณ์ของแบบสอบถามที่ได้ทำการเก็บข้อมูลเรียบร้อยแล้ว
2. นำแบบสอบถามที่ตรวจสอบความถูกต้องแล้วมาทำการลงรหัส (Coding) ลงในแบบลงรหัสสำหรับใช้ประมวลผลข้อมูลโดยโปรแกรมสำเร็จรูป

สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

1. การวิเคราะห์โดยใช้สถิติเชิงพรรณนา (Descriptive statistic) เพื่ออธิบายถึงลักษณะทางประชากรศาสตร์ของกลุ่มประชากร คือ เพศ ระดับการศึกษา ตำแหน่งปัจจุบัน และระยะเวลาการทำงาน ทำให้ทราบถึงลักษณะพื้นฐานของข้อมูล โดยการแจกแจงความถี่และร้อยละ (Percentage) โดยใช้คะแนนค่าเฉลี่ย (Mean) และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation)

2. การวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้สถิติเชิงอนุมาน (Inferential statistic) เป็นสถิติที่ใช้ในการทดสอบสมมติฐาน ประกอบด้วย

2.1 สถิติ Independent t-test ใช้การเปรียบเทียบความแตกต่างระหว่างค่าคะแนนเฉลี่ยของกลุ่มประชากร 2 กลุ่ม ที่เป็นอิสระต่อกัน (Independent t-test) เพื่อใช้ทดสอบสมมติฐานข้อที่ 1 ด้านเพศ ระดับการศึกษา และตำแหน่งงานปัจจุบัน ในการทดสอบ t-test

2.2 สถิติ One-ANOVA ใช้เปรียบเทียบความแตกต่างระหว่างค่าคะแนนเฉลี่ยของกลุ่มประชากรที่มีมากกว่า 2 กลุ่ม เพื่อใช้ทดสอบสมมติฐานในกรณีที่พบความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ จึงทดสอบความแตกต่างเป็นรายคู่ โดยวิธี Scheffe's test

สรุปผลการวิเคราะห์ข้อมูล

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลสรุปผลได้ดังนี้

1. นายจ้างตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง คิดเป็นร้อยละ 60.76 และเป็นเพศชาย ร้อยละ 31
2. ส่วนใหญ่มีอายุอยู่ระหว่าง 41-50 ปี คิดเป็นร้อยละ 48.57
3. ส่วนใหญ่มีระดับการศึกษาปริญญาตรี คิดเป็นร้อยละ 53.16
4. ส่วนใหญ่มีตำแหน่งเป็นผู้ช่วยผู้จัดการและผู้อำนวยการ คิดเป็นร้อยละ 68.35
5. ส่วนใหญ่มีระยะเวลาที่ดำรงตำแหน่งมากกว่า 10 ปีขึ้นไป คิดเป็นร้อยละ 56.95
6. นายจ้างมีความคิดเห็นต่อคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของบัณฑิต ภาควิชาบริหารธุรกิจ คณะสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ โดยรวมและรายด้านในระดับมาก
7. นายจ้างมีความคิดเห็นต่อคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของบัณฑิตด้านคุณธรรมจริยธรรมที่จำเป็นต่อการปฏิบัติงานโดยรวมและรายข้ออยู่ในระดับมาก
8. นายจ้างมีความคิดเห็นต่อคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของบัณฑิตด้านความรู้พื้นฐานอยู่ในระดับมากและเมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่าข้อการมีความรู้และทักษะในการเขียนภาษาต่างประเทศ นายจ้างมีความคิดเห็นต่อคุณลักษณะของบัณฑิตอยู่ในระดับปานกลาง ส่วนข้ออื่นๆมีความคิดเห็นต่อคุณลักษณะอยู่ในระดับมาก
9. นายจ้างมีความคิดเห็นต่อคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของบัณฑิตด้านความรู้ที่จำเป็นเฉพาะสาขาโดยรวมและรายข้ออยู่ในระดับมาก
10. นายจ้างมีความคิดเห็นต่อคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของบัณฑิตด้านทักษะทางปัญญาโดยรวมและรายข้ออยู่ในระดับมาก
11. นายจ้างมีความคิดเห็นต่อคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของบัณฑิตด้านทักษะความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลและความรับผิดชอบโดยรวมและรายข้ออยู่ในระดับมาก
12. มีความคิดเห็นต่อคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของบัณฑิตด้านการวิเคราะห์เชิงตัวเลขการสื่อสารและใช้เทคโนโลยีโดยรวมและรายข้ออยู่ในระดับมาก

13. ผลการเปรียบเทียบคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของบัณฑิตตามความคิดเห็นของนายจ้างจำแนกตามเพศแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ
14. ผลเปรียบเทียบคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของบัณฑิตตามความคิดเห็นของนายจ้างจำแนกตามอายุแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ
15. เปรียบเทียบคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของบัณฑิตตามความคิดเห็นของนายจ้างจำแนกตามระดับการศึกษาแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ
16. ผลเปรียบเทียบคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของบัณฑิตตามความคิดเห็นของนายจ้างจำแนกตามงานปัจจุบันแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ
17. ผลเปรียบเทียบคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของบัณฑิตตามความคิดเห็นของนายจ้างจำแนกตามระยะเวลาที่ดำรงตำแหน่งปัจจุบันแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ

การอภิปรายผล

ด้านคุณธรรมและจริยธรรมที่จำเป็นในการปฏิบัติงาน

จากการศึกษาความคิดเห็นของนายจ้างต่อคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของบัณฑิตในด้านคุณธรรมและจริยธรรมที่จำเป็นในการปฏิบัติงานอยู่ในระดับมาก โดยเฉพาะการให้เกียรติและความเคารพต่อผู้บังคับบัญชา และเพื่อนร่วมงาน การมีคุณธรรมและจริยธรรมที่จำเป็นในการปฏิบัติงาน เกิดขึ้นเพราะแผนพัฒนาการระดับอุดมศึกษา ฉบับที่ 10 (พ.ศ. 2551-2554) มีเป้าหมายเชิงกลยุทธ์ศาสตร์ให้มีการผลิตบัณฑิตที่มีคุณธรรมและจริยธรรมของการเป็นผู้ประกอบการซึ่งทำให้บัณฑิตต้องรู้จักที่จะให้เกียรติผู้ร่วมงานและผู้บังคับบัญชา และสอดคล้องกับคำกล่าวของสุภาภรณ์ โกสิย์ มหาวิทยาลัยหาดใหญ่ กล่าวว่า “บัณฑิตที่พึงประสงค์ตามความต้องการของสังคม ควรเป็นบัณฑิตที่ถึงพร้อมด้วยความรู้ด้านวิชาการควบคู่กับการมีคุณธรรมและจริยธรรมเพื่อที่จะสามารถนำความรู้และประสบการณ์ไปประยุกต์ใช้ในการประกอบอาชีพให้ประสบความสำเร็จ และต้องมีคุณธรรมในการทำงานด้วยความซื่อสัตย์ มีความรับผิดชอบ ขยันพากเพียร อดทน หนักเอาเบาสู้ ไม่ย่อท้อต่ออุปสรรค” บัณฑิตจึงถูกสอนให้มีคุณธรรมและจริยธรรม อันเป็นคุณลักษณะที่พึงประสงค์ที่บัณฑิตควรมี

ด้านความรู้พื้นฐานด้านความรู้ที่จำเป็นเฉพาะสาขา

จากการศึกษาความคิดเห็นของนายจ้างต่อคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของบัณฑิตในด้านความรู้พื้นฐานและความรู้เฉพาะสาขาอยู่ในระดับมากแสดงให้เห็นว่าบัณฑิตของภาควิชาบริหารธุรกิจได้รับการสอนให้มีความรู้พื้นฐานและความรู้เฉพาะสาขาสามารถนำความรู้ที่ได้เรียนมาไปประกอบอาชีพได้ ซึ่งสอดคล้องกับคำกล่าวของ รศ. ดร. วิชัย แหวนเพชร ที่กล่าวว่า ลักษณะด้านวิชาการคือ มีความรู้และความสามารถปฏิบัติงาน

ทางวิชาชีพได้ และมีความรู้เฉพาะสาขาสามารถประกอบอาชีพได้ เป็นสิ่งที่มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒได้ กำหนดคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของบัณฑิตไว้ ดังนี้ การสอนให้บัณฑิตสามารถนำความรู้พื้นฐานและความรู้เฉพาะสาขาไปใช้ในการประกอบอาชีพได้จึงเป็นสิ่งที่บัณฑิตได้รับการสอนมาตลอดเวลาที่เรียนอยู่ในมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ มีความรู้ด้านภาษาต่างประเทศเท่าที่ที่ได้รับการสอนเพิ่มเติม ทั้งนี้เพราะการสอนในภาควิชาบริหารธุรกิจต้องเพิ่มวิชาภาษาต่างประเทศเพิ่มมากขึ้น

ด้านทักษะทางปัญญา และความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลและความรับผิดชอบ

จากการศึกษาความคิดเห็นของนายจ้างต่อคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของบัณฑิตในด้านทักษะทางปัญญา และความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลและความรับผิดชอบอยู่ในระดับมากที่เป็นเช่นนี้เพราะหลักสูตรและ กิจกรรมการเรียนการสอนของภาควิชาบริหารธุรกิจ มุ่งเน้นให้บัณฑิตมีทักษะด้านการคิดและการ ประยุกต์ใช้ความรู้ที่เรียนมาเพื่อนำไปสู่การทำงานและสามารถปรับตัวให้เข้ากับสภาพแวดล้อมได้อย่าง เหมาะสม มีความรับผิดชอบต่องานที่งานที่สอดคล้องกับ สุมณ อมรวิวัฒน์ (๒๕๔๖:๗๔-๗๕) ที่กล่าวว่า วัตถุประสงค์ในการผลิตบัณฑิตของแต่ละมหาวิทยาลัย ได้สรุปคุณลักษณะร่วมของนิสิตนักศึกษาที่เป็น วัตถุประสงค์ของการผลิตบัณฑิตของมหาวิทยาลัยต่าง ๆ ซึ่งกล่าวถึงการได้รับการฝึกฝนให้คิด รู้วิธีคิด สรุป ความคิด และนำความคิดไปประยุกต์ใช้ได้จริง ดังนั้นการผลิตบัณฑิตจึงมีลักษณะของการสอนให้คิด และ ประยุกต์ใช้ความรู้ไปพร้อมๆกัน

ด้านการวิเคราะห์เชิงตัวเลข การสื่อสารและการใช้เทคโนโลยี

จากการศึกษาความคิดเห็นของนายจ้างต่อคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของบัณฑิตในด้านการวิเคราะห์เชิง ตัวเลข การสื่อสารและการใช้เทคโนโลยีอยู่ในระดับมาก ที่บัณฑิตสามารถวิเคราะห์สื่อสารและใช้งาน เทคโนโลยีได้อย่างเหมาะสมกับสภาพการทำงานได้เพราะการสอนในปัจจุบันพัฒนาความรู้ของบัณฑิตให้ เหมาะสมกับสภาพการทำงานได้ เพราะสามารถวิเคราะห์ และใช้เทคโนโลยี ซึ่งสอดคล้องกับคำกล่าวของ วิบูลย์ จุง ที่กล่าวว่า คุณลักษณะและคุณสมบัติของบัณฑิตที่พึงประสงค์จากผลผลิตของมหาวิทยาลัย ประกอบไปด้วย การมีความสามารถในการวิเคราะห์ข้อมูล และการมีทักษะทางด้านเทคโนโลยี สำหรับการ ผลิตบัณฑิตในปัจจุบันต้องสามารถนำและประยุกต์ใช้ความรู้โดยผ่านความคิด และต้องสามารถสื่อสารได้ ผ่านเทคโนโลยีที่สามารถใช้ได้ การผลิตบัณฑิตจึงต้องเน้นการวิเคราะห์เชิงตัวเลขผ่านเทคโนโลยี

ข้อเสนอแนะที่ได้จากงานวิจัย

1. ภาควิชาบริหารธุรกิจควรปรับปรุงหลักสูตร และการจัดการเรียนการสอนให้อยู่ในระดับที่เป็นอยู่ในปัจจุบัน
2. ภาควิชาบริหารธุรกิจควรเพิ่มวิชาภาษาต่างประเทศในหลักสูตรให้กับนิสิตที่กำลังอยู่ระหว่างการศึกา

ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

ควรมีการทำการวิจัยคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของบัณฑิต ภาควิชาบริหารธุรกิจอย่างต่อเนื่องต่อไป

เอกสารอ้างอิงของโครงการวิจัย

กัญญารัตน์ หาญสาริกิจ. (2551). **คุณลักษณะของนิสิตมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ตามเกณฑ์สำนักงาน**

คณะกรรมการการอุดมศึกษา.

พัชร ศรีสังข์. (2551). **การพัฒนารูปแบบการจัดการเรียนรู้วิชาจิตวิทยาสังคม มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.**

บัณฑิตวิทยาลัย สาขาวิชาการวิจัยและพัฒนาหลักสูตร มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

ภาณุภัทร ลิมจำรูญ ; ณัฐภรณ์ หลาวทอง (2551). **การพัฒนาชุดเครื่องมือวัดคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของนักเรียน มัธยมศึกษาตอนต้น.** กรุงเทพฯ : คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ศิริวรรณ สิริพุทไธวรรณ (2547). **คุณลักษณะของบัณฑิตที่มีผลต่อการจ้างงานของบัณฑิต**

มหาวิทยาลัยทักษิณ. กองทุนวิจัยมหาวิทยาลัยทักษิณ

ศิริวรรณ สิริพุทไธวรรณ. (2550). **คุณลักษณะของผู้บริหารสถานศึกษาที่พึงประสงค์ของชุมชน.**

กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยศิลปากร

นายอรรถธร สังมณีโชติ. (2550). **คุณลักษณะของผู้บริหารสถานศึกษาที่พึงประสงค์ของชุมชน.**

ภาควิชาบริหารการศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศิลปากร

สำนักมาตรฐานและประเมินผลอุดมศึกษา. (2549). **มาตรฐานการอุดมศึกษาและเกณฑ์มาตรฐานที่เกี่ยวข้อง.** กรุงเทพฯ : สำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ.

มหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิตย์. (2546). **แผนพัฒนามหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิตย์ ปีการศึกษา 2546-2550.**

กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิตย์.

ชูศรี วงศ์รัตน์. (2544). **เทคนิคการใช้สถิติเพื่อการวิจัย.** กรุงเทพฯ : เทพเนรมิตการพิมพ์.

บุญสม สิริบำรุงสุข (2548). **ความพึงพอใจของนายจ้างผู้ใช้บัณฑิตมหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์
รุ่นปีการศึกษา 2546.**

ล้วนและอังคณา สายยศ. (2536). **เทคนิคการวิจัยทางการศึกษา.** ครั้งที่ 3 กรุงเทพฯ : ศูนย์ส่งเสริมทางวิชาการ.

สำนักวิชาการและมาตรฐานการศึกษา สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน กลุ่ม พัฒนาและส่งเสริมการวัดและประเมินผลการเรียนรู้ สำนักวิชาการและมาตรฐานการศึกษา. (2551). **แนวทางการพัฒนา การวัดและประเมินคุณลักษณะอันพึงประสงค์ ตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 (ฉบับร่าง).**

สำนักกิจการการศึกษา สำนักวิชาการ และสำนักประกันคุณภาพการศึกษา. (2554). **คุณลักษณะบัณฑิตที่พึงประสงค์.**

สำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา. **บัณฑิตที่พึงประสงค์ไว้ในแผนพัฒนาการศึกษา**

ระดับอุดมศึกษา ฉบับที่ 9 พ.ศ. (2545-2549). สำนักปลัดทบวงมหาวิทยาลัย. (2543:9-11.)

กระทรวงศึกษาธิการ. (2549). **มาตรฐานการอุดมศึกษา.**

ทฤษฎีบุคลิกภาพ จาก www.sobkroo.com/ct_9.htm-116k)

คุณลักษณะและคุณสมบัติของบัณฑิตที่พึงประสงค์จากผลผลิตของมหาวิทยาลัย จาก

<http://www.bloggang.com/mainblog.php?id=wbj&month=16-07-2009&group=11&gblog=12>

ดร. วิชัย แหวนเพชร. **บัณฑิตที่พึงประสงค์** จาก

<http://www.snc.ac.th/~websnc/education/kunaruksana.doc>

คุณลักษณะบัณฑิตที่พึงประสงค์ จาก <http://snk.skru.ac.th/file/snk11.doc>

รศ.ดร.สมบุญธวัช สัตยารักษ์วิทย์. **บัณฑิตที่พึงประสงค์.** จาก

<http://www.dpu.ac.th/artsciences/ge139/office/attach/1180407921.doc>

สุภาภรณ์ โกสีย์. **บัณฑิตที่พึงประสงค์. : มหาวิทยาลัยหาดใหญ่** จาก

<http://www.hu.ac.th/academic/article/100/Ideal%20%20Graduate.html>

สุนน อมรวิวัฒน์. (๒๕๔๖:๗๔-๗๕). **บัณฑิตที่พึงประสงค์.**

วิชัย วงษ์ใหญ่. (๒๕๔๓:๓). **บัณฑิตที่พึงประสงค์.**

ภาคผนวก

1. แบบสำรวจคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของบัณฑิต ภาควิชาบริหารธุรกิจ คณะ
สังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

แบบสำรวจคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของบัณฑิต
ภาควิชาบริหารธุรกิจ คณะสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

คำชี้แจง โปรดทำเครื่องหมาย ✓ หน้าข้อความที่ตรงกับหน่วยงานของท่าน หรือเติมคำในช่องว่าง

ส่วนที่ 1. ข้อมูลหน่วยงาน

1. ชื่อหน่วยงาน.....

โทรศัพท์.....โทรสาร.....

E-Mail.....

2. ประเภทของหน่วยงาน

- ☐ 1. รัฐบาล
- ☐ 2. รัฐวิสาหกิจ
- ☐ 3. เอกชน ประกอบธุรกิจประเภท
 - ☐ 3.1 การผลิต
 - ☐ 3.2 การค้าและบริการ
 - ☐ 3.3 การเงิน การประกันภัย และอสังหาริมทรัพย์
 - ☐ 3.4 การขนส่ง และคมนาคม
 - ☐ 3.5 อื่นๆ (โปรดระบุ).....

3. จำนวนบุคลากรทุกประเภทในหน่วยงานของท่าน

- ☐ 1. น้อยกว่า 10 คน
- ☐ 2. 10 – 50 คน
- ☐ 3. 51 – 100 คน

- ☐ 4. 101 – 500 คน
- ☐ 5. 501 – 1,000 คน
- ☐ 6. 1,001 คน ขึ้นไป

ส่วนที่ 2. ข้อมูลทั่วไปของผู้บังคับบัญชา/นายจ้าง

1. เพศ

- ☐ 1. ชาย
- ☐ 2. หญิง

2. อายุ

- ☐ 1. ต่ำกว่า 30 ปี
- ☐ 2. 31 – 40 ปี
- ☐ 3. 41 – 50 ปี
- ☐ 4. มากกว่า 50 ปี

3. ระดับการศึกษา

- ☐ 1. ต่ำกว่าปริญญาตรี
- ☐ 2. ปริญญาตรี
- ☐ 3. สูงกว่าปริญญาตรี

4. ตำแหน่งปัจจุบันของท่าน.....

5. ระยะเวลาที่ดำรงตำแหน่งปัจจุบัน.....

ส่วนที่ 3. ข้อมูลของบัณฑิต

1. ชื่อบัณฑิต.....

2. ตำแหน่งงานที่รับผิดชอบ.....

3. ระดับการศึกษาของบัณฑิต

☐ 1.ปริญญาตรี

☐ ภาคในเวลา

☐ ภาคนอกเวลา (ภาคสมทบ)

☐ 2.ปริญญาโท

☐ การตลาด

☐ ภาคในเวลา

☐ ภาคนอกเวลา(ภาคสมทบ)

☐ การจัดการ

☐ ภาคในเวลา

☐ ภาคนอกเวลา (ภาคพิเศษหรือ EX MBA)

☐ ธุรกิจศึกษา

☐ ภาคในเวลา

☐ ภาคนอกเวลา(ภาคสมทบ)

ส่วนที่ 4. คุณลักษณะที่พึงประสงค์ของบัณฑิต ภาควิชาบริหารธุรกิจ คณะสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

ทรวโรฒ

คำชี้แจง โปรดทำเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องว่าง “ระดับความพึงพอใจ” เพียงช่องเดียว

คุณลักษณะของบัณฑิต	ระดับความพึงพอใจ				
	มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด
	5.	4.	3.	2.	1.
<u>ด้านคุณธรรมจริยธรรมที่จำเป็นในการปฏิบัติงาน</u>					
1. การให้เกียรติและความเคารพต่อผู้บังคับบัญชาและเพื่อนร่วมงาน					

2. การให้เกียรติ และความสามารถในการทำงานกับเพื่อนร่วมงาน					
3. ความซื่อสัตย์ สุจริตในการปฏิบัติหน้าที่					
4. ความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ในการพัฒนางาน					
5. ความตั้งใจและความกระตือรือร้นในการทำงาน					
6. ความเสียสละต่อส่วนรวม					
7. ความตรงต่อเวลา					
8. ความขยันขันแข็งและความเอาใจใส่ในงาน					
9. ความมุ่งมั่นในการทำงาน					
10. ความรวดเร็วในการทำงาน					
11. การรักษาชื่อเสียงของหน่วยงาน					
12. การดูแลรักษาผลประโยชน์และทรัพย์สินของหน่วยงาน					
13. การอุทิศเวลาในการทำงานให้กับหน่วยงาน					
14. ความร่วมมือและเต็มใจร่วมกิจกรรมของหน่วยงาน					
ด้านความรู้พื้นฐาน					
15. ความรู้และทักษะในการพูดและเขียนภาษาไทย					
16. ความรู้และทักษะในการพูดและเขียนภาษาต่างประเทศ					
17. ความรู้ด้านโปรแกรมคอมพิวเตอร์ในการปฏิบัติงาน					
18. ความรวดเร็วในการเรียนรู้วิธีการทำงาน, เนื้อหางาน และระบบงาน					
19. ความรู้เกี่ยวกับงานในหน้าที่รับผิดชอบ					
20. ความสามารถในการปฏิบัติงานตามคำสั่งของผู้บังคับบัญชา					
21. ความสามารถในการประสานงาน					
22. ความสามารถในการวางแผนและจัดระบบงานได้อย่างเหมาะสม					
23. ความสามารถในการสรุปและนำเสนองานที่					

รับผิดชอบ					
24. ความสามารถในการเป็นผู้นำที่ดี					
25. ความสามารถในการทำงานร่วมกับผู้อื่น					
26. ความสามารถในการแก้ปัญหาเฉพาะหน้าในการปฏิบัติงานได้อย่างมีประสิทธิภาพ					
ด้านความรู้ที่จำเป็นเฉพาะสาขา					
27. ความรู้ในสาขาวิชาที่สำเร็จการศึกษา					
28. เรียนรู้แนวคิดและวิธีการใหม่ในการทำงานได้รวดเร็ว					
29. ระดับการมีความรู้ความสามารถในสาขาวิชาที่เกี่ยวข้อง					
30. การปฏิบัติงานที่รับมอบหมายได้อย่างถูกต้องตามหลักวิชาชีพ					
31. ความสามารถในการให้คำแนะนำทางวิชาการแก่ผู้ร่วมงาน					
32. ความสามารถศึกษาและพัฒนางานที่รับผิดชอบ					
33. ประยุกต์ใช้เทคโนโลยีกับงานที่รับผิดชอบได้อย่างเหมาะสม					
ด้านทักษะทางปัญญา					
34. ความสามารถประยุกต์ความรู้ทางวิชาการกับเทคโนโลยีสมัยใหม่ได้อย่างมีประสิทธิภาพ					
35. ความสามารถในการประยุกต์ใช้ความรู้ที่เรียนมากับการทำงานได้อย่างมีประสิทธิภาพ					
36. ความสามารถในการสืบค้นข้อมูลที่เป็นต่อการทำงาน					
37. ความสามารถในการประยุกต์ใช้ความรู้ที่เรียนมากับการทำงานได้อย่างเหมาะสมกับสภาพการทำงาน					
38. ความสามารถในการประยุกต์ใช้ความรู้ทางวิชาการที่เรียนมากับเทคโนโลยีสมัยใหม่					

39. ความสามารถในการรายงานผลการทำงานได้ถูกต้องเหมาะสมและทันเวลา					
40. ความสามารถในการติดตามและประเมินผลการทำงานได้อย่างเป็นรูปธรรม					
ด้านทักษะความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลและความรับผิดชอบ					
41. ความสามารถในการใช้มนุษยสัมพันธ์ในการทำงานได้อย่างเหมาะสม					
42. ความสามารถในการพัฒนาความรู้ความสามารถของบัณฑิตต่อสภาพการทำงานที่เปลี่ยนแปลงไป					
43. ความสามารถในการปรับตัวให้เข้ากับสภาพแวดล้อมในการทำงาน					
44. ความรับผิดชอบต่องานในหน้าที่ที่ได้รับมอบหมาย					
45. ความมีน้ำใจเสียสละช่วยเหลือเพื่อนร่วมงาน และผู้อื่น					
ด้านการวิเคราะห์เชิงตัวเลขการสื่อสารและการใช้เทคโนโลยี					
46. มีทักษะการวิเคราะห์และคำนวณเชิงตัวเลข					
47. ความสามารถในการติดต่อสื่อสารในด้านการงานได้อย่างถูกต้อง					
48. มีความสามารถในการติดต่อสื่อสารกับเพื่อนร่วมงาน, ผู้บังคับบัญชา, เพื่อนร่วมงาน และผู้ใต้บังคับบัญชาได้อย่างถูกต้องและเหมาะสม					
49. ความสามารถใช้เทคโนโลยีสารสนเทศให้เหมาะสมกับสภาพแวดล้อมในการทำงานได้อย่างเหมาะสม					
50. ความสามารถในการนำเสนอข้อมูลสารสนเทศได้อย่างถูกต้องและเหมาะสม					

ส่วนที่ 5. ข้อคิดเห็นหรือข้อเสนอแนะที่เป็นประโยชน์ต่อการปรับปรุงการเรียนการสอนเพื่อพัฒนาบัณฑิต
ให้มีคุณภาพตรงตามความต้องการของนายจ้าง

ด้านความรู้พื้นฐาน

.....

.....

.....

ด้านความรู้ที่จำเป็นเฉพาะสาขา

.....

.....

.....

ด้านคุณธรรมจริยธรรมที่จำเป็นในการปฏิบัติงาน

.....

.....

.....

ด้านอื่นๆ

.....

.....

.....

ขอบคุณในความอนุเคราะห์

ประวัติย่อผู้วิจัย

1.ชื่อ อาจารย์สิริฐานกร ชูทรัพย์

2.หมายเลขบัตรประชาชน 3 1005 00570 71 3

3.ตำแหน่งปัจจุบัน อาจารย์

4.หน่วยงานสังกัด ภาควิชาบริหารธุรกิจ

คณะสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

โทรศัพท์ 02-6640013

5. ประวัติการศึกษา

ปริญญาตรี การศึกษามหาบัณฑิต

จาก มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

ปริญญาโท การศึกษามหาบัณฑิต

จาก Indiana University รัฐ Indiana ประเทศสหรัฐอเมริกา

บริหารธุรกิจมหาบัณฑิต

จาก Bellevue University รัฐ Nebraska ประเทศสหรัฐอเมริกา

6.ประสบการณ์วิจัย

ปี 2551 โครงการวิจัยความพึงพอใจของนายจ้างที่มีต่อบัณฑิต

ภาควิชาบริหารธุรกิจ คณะสังคมศาสตร์

มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ